

Dato: 3. juni 2021
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Anders Futtrup
Sagsnr.: 2019-731-0044
Dok.: 1971699

Udkast til

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejelov for Grønland og forskellige andre love

(Gennemførelse af politireform, etablering af ny politiklageordning m.v.)

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 7. februar 2017, § 1 i lov nr. 1718 af 27. december 2018, § 2 i lov nr. 168 af 27. februar 2019 og lov nr. 1427 af 17. december 2019, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »politimesteren« til: »politidirektøren« og »Politimesteren« til: »Politidirektøren«.
2. Overalt i loven ændres »rigsadvokaten« til: »Rigsadvokaten«.
3. *Kapitel 3* ophæves, og i stedet indsættes:

»Kapitel 3

Anklagemyndigheden og Politiet

Anklagemyndigheden

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

§ 61. De offentlige anklagere er Rigsadvokaten, statsadvokaterne, politidirektøren samt de personer, der er antaget til bistand for disse ved den retlige behandling af kriminalsager.

§ 61 a. De offentlige anklageres opgave er i forbindelse med politiet at forfølge forbrydelser efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. De offentlige anklagere skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader, og derved ikke blot påse, at skyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

§ 61 b. Den, der efter kapitel 2 i forvaltningsloven må anses for inhabil i forhold til en bestemt sag, må ikke virke som anklager i sagen.

§ 61 c. Justitsministeren er de offentlige anklagere overordnet og fører tilsyn med disse.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om de offentlige anklageres udførelse af deres opgaver.

Stk. 3. Justitsministeren kan give de offentlige anklagere pålæg vedrørende behandlingen af konkrete sager, herunder om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse forfølgning. Et pålæg i medfør af denne bestemmelse om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse forfølgning skal være skriftligt og ledsaget af en begrundelse. Endvidere skal Inatsisartuts formand og Folketingets formand skriftligt underrettes om pålægget. Hvis det er påkrævet af hensyn til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring, tredjemands liv eller helbred, efterforskningen af en anden verserende sag som udgør en særlig grov lovovertrædelse, eller som udgør en forsættelig overtrædelse af kriminallovens kapitel 7 eller 8, eller beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder, kan underretning udsættes. Pålægget betragtes i relation til aktindsigt i medfør af § 340 som materiale, politiet har tilvejebragt til brug for sagen.

Stk. 4. Justitsministeren behandler klager over afgørelser truffet af Rigsadvokaten som 1. instans, jf. dog bestemmelsen i § 490, stk. 4.

§ 61 d. Rigsadvokaten varetager udførelsen af kriminalsager ved Højesteret og virker ved Den Særlige Klageret. Rigsadvokaten kan bemyndige andre til at virke som anklager ved Højesteret eller ved Den Særlige Klageret.

Stk. 2. Rigsadvokaten er de øvrige offentlige anklagere overordnet og fører tilsyn med disse. Rigsadvokaten kan fastsætte bestemmelser og meddele pålæg efter regler svarende til § 61 c, stk. 2 og stk. 3, 1. pkt.

Stk. 3. Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne som 1. instans. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

§ 61 e. Rigsadvokaten kan bestemme, at statsadvokaterne inden for et nærmere afgrænset sagsområde indtil videre varetager udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

Stk. 2. Statsadvokaterne fører tilsyn med politidirektørens behandling af kriminalsager og behandler klager over afgørelser truffet af politidirektøren vedrørende kriminalretlig forfølg-

ning. Statsadvokaternes afgørelser i klagesager kan ikke påklages til Rigsadvokaten og justitsministeren. Statsadvokaterne kan fastsætte bestemmelser og meddele pålæg efter regler svarende til § 61 c, stk. 2 og stk. 3, 1. pkt.

§ 61 f. Fristen for klager efter § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3, 1. pkt., og § 61 e, stk. 2, 1. pkt., er 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3, og § 61 e, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på klager over afgørelser om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven. Det samme gælder bestemmelsen i stk. 1.

§ 61 g. Justitsministeren fastsætter, hvilke statsadvokater der har kompetence vedrørende sager efter denne lov og fordelingen af forretningerne mellem disse.

Stk. 2. Rigsadvokaten beskikker de fornødne juridiske medhjælpere for statsadvokaterne ved udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret, jf. § 61 e, stk. 1, og § 61 h, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Rigsadvokaten kan pålægge en statsadvokat at overtage behandlingen af en eller flere kriminalsager, som henhører under en anden statsadvokat.

§ 61 h. Politidirektøren og de offentlige anklagere, der er ansat hos denne, samt andre ansatte, der bemyndiges hertil, varetager udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret, jf. dog § 61 e, stk. 1, og § 61 g, stk. 2. Statsadvokaten kan i særlige tilfælde bestemme, at udførelsen af en kriminalsag skal varetages af statsadvokaten.

Stk. 2. Rigsadvokaten kan bemyndige også andre til at virke som anklager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret i en enkelt sag.

Stk. 3. Statsadvokaten kan pålægge en politidirektør for en af de danske politikredse at overtage behandlingen af en eller flere sager, der henhører under politidirektøren i Grønland.

§ 61 i. De personer, der er antaget til bistand for politidirektøren ved den retlige behandling af kriminalsager for Retten i Grønland og Grønlands Landsret, skal have bestået juridisk kandidatksamen.

Stk. 2. Medhjælpere for en statsadvokat og de, der bemyndiges til at virke som anklager ved Højesteret, Den Særlige Klageret, kredsretterne, Retten i Grønland eller Grønlands Landsret efter reglerne i § 61 d, stk. 1, 2. pkt. eller § 61 h, stk. 2, skal opfylde betingelserne i stk. 1. De pågældende skal endvidere i reglen opfylde betingelserne for at blive beskikket som advokat med hensyn til forudgående praktisk virksomhed, jf. § 72.

§ 61 j. Virksomhed som advokat udelukker ikke fra antagelse som medhjælper for en statsadvokat eller fra bemyndigelse til at optræde som anklager i en enkelt sag.

§ 61 k. Personer, der virker som anklagere i en enkelt sag, jf. § 61 d, stk. 1, 2. pkt. eller § 61 h, stk. 2, modtager vederlag af det offentlige for den enkelte sag, medmindre udførelsen af sagen må anses som led i udførelsen af den pågældendes tjeneste.

Politiet

§ 62. Justitsministeren er politiets øverste foresatte og udøver sin beføjelse gennem rigspolitichefen og politidirektøren. Rigspolitichefen drøfter politiets virksomhed med politidirektøren (»koncernledelsen«).

Stk. 2. Politidirektøren beskikker kommunefogeder og ansætter reservebetjente, der bistår politiet i udøvelsen af den stedlige politimyndighed. Rigspolitichefen kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 3. Justitsministeren kan tildele andre personer politimyndighed.

§ 62 a. Rigspolitichefen har ansvar for politiets virksomhed i Grønland. Rigspolitichefen fører tilsyn med politidirektøren.

Stk. 2. Rigspolitichefens afgørelser i klagesager over afgørelser truffet af politidirektøren kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 3. Rigspolitichefens afgørelser i 1. instans i ansættelses- og personalesager kan ikke påklages til justitsministeren. Det gælder dog ikke afgørelser i disciplinærsager og i andre sager, hvor der er truffet afgørelse om afsked, samt i sager om aktindsigt i ansættelses- og personalesager.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at politidirektørens afgørelser om nærmere angivne spørgsmål ikke kan påklages til rigspolitichefen.

§ 62 b. Grønland udgør en politikreds, der ledes af politidirektøren. Denne skal have bopæl i Grønland.

§ 62 c. I politikredsen oprettes et kredsraad vedrørende politiets virksomhed.

Stk. 2. Kredsrådet består af politidirektøren, naalakkersuisoq for sociale anliggender, naalakkersuisoq for justitsområdet og borgmestrene i kommunerne.

Stk. 3. Politidirektøren, naalakkersuisoq for sociale anliggender og naalakkersuisoq for justitsområdet udpeger hver en stedfortræder for sig selv. Der vælges en stedfortræder for borgmesteren af og blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

Stk. 4. Politidirektøren er formand for kredsrådet. Rådet vælger sin næstformand.

§ 62 d. Kredsrådet drøfter spørgsmål af almindelig karakter vedrørende politiets virksomhed og organisation i politikredsen samt spørgsmål vedrørende kriminalitetsudviklingen og samarbejdet mellem politiet og lokalsamfundet, herunder en lokal samarbejdsplan, jf. § 62 e.

Stk. 2. Politidirektøren afgiver hvert år en skriftlig redegørelse til kredsrådet vedrørende politiets virksomhed i politikredsen i det forløbne år, herunder om det kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politi, kriminalforsorgen og hver kommune, jf. § 62 f.

Stk. 3. Ethvert medlem af kredsrådet kan forlange, at spørgsmål af fælles interesse for politiet, Naalakkersuisut og kommunerne drøftes i rådet.

Stk. 4. Kredsrådet kan afgive udtalelse om spørgsmål vedrørende politikredsens almindelige organisation og tilrettelæggelse af politiets virksomhed. Kredsrådet kan henstille til politidirektøren, at politiet for et begrænset tidsrum særlig skal lægge vægt på løsningen af bestemte opgaver med hensyn til opretholdelsen af sikkerhed, fred og orden.

Stk. 5. Kredsrådet skal virke for, at der gives befolkningen oplysning om politiets virksomhed.

Stk. 6. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om kredsrådets virksomhed og om omfanget af politidirektørens oplysningspligt over for rådet.

§ 62 e. Politidirektøren udarbejder hvert år en plan for samarbejdet mellem politiet og kommunerne, andre offentlige myndigheder, interesseorganisationer, foreninger m.v. Samarbejdsplanen offentliggøres af politidirektøren efter forudgående drøftelse i kredsrådet.

§ 62 f. Politidirektøren skal virke for at etablere et kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politiet, kriminalforsorgen og hver af kommunerne, herunder med inddragelse af skoler og sociale myndigheder.

Stk. 2. Politidirektøren skal virke for at etablere et samarbejde mellem politiet, de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien som led i indsatsen over for socialt udsatte personer.

§ 62 g. Politiet kan videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til

- 1) det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSSPK-samarbejdet),
- 2) politiets samarbejde med de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien som led i indsatsen over for socialt udsatte personer (PSP-samarbejdet) eller
- 3) samarbejdet mellem kriminalforsorgen, de sociale myndigheder og politiet som led i indsatsen over for

- a) dømt, der løslades fra institutioner under kriminalforsorgen,
- b) dømt under 18 år, der løslades fra institutioner m.v. uden for kriminalforsorgen, hvor de er anbragt i henhold til kriminallovens § 234, stk. 2, og
- c) personer, der løslades fra tilbageholdelse eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter retsplejelovens §§ 359-361, hvis de skønnes at være radikaliserede eller i risiko for at blive det.

Stk. 2. I samme omfang som nævnt i stk. 1 kan en myndighed videregive oplysninger om enkeltpersoner til politiet og andre myndigheder, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1. Oplysningerne må i forbindelse med de nævnte former for samarbejde ikke videregives med henblik på efterforskning af kriminalsager.

Stk. 3. Inddrages selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social-, undervisnings- og beskæftigelsesområdet eller social- og behandlingspsykiatrien, i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1, kan der i samme omfang som nævnt i stk. 1 og 2 udveksles oplysninger mellem myndighederne og institutionerne.

Stk. 4. De myndigheder og institutioner, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1, er ikke forpligtet til at videregive oplysninger efter stk. 1-3.

§ 62 h. Politiet kan videregive fortrolige oplysninger vedrørende personer, der er fyldt 18 år, til forældre eller andre, herunder familiemedlemmer, der har lignende tætte relationer til den pågældende person, hvis videregivelsen må anses for nødvendig som led i en kriminalitetsforebyggende indsats over for personen.

Kapitel 3 a

Den Uafhængige Politiklagemyndighed

§ 63. Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden), jf. kapitel 11 a i den danske retsplejelov, behandler klager over politiet, jf. kapitel 42 a, og efterforsker kriminalsager mod politipersonale, jf. kapitel 42 b.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden udøver sine funktioner i fuld uafhængighed.

§ 64. Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling, oprettes Rådet for Politiklagesager i Grønland, der i sager omfattet af kapitel 42 a og 42 b afgiver en vejledende udtalelse til brug for sagens oplysning.

Stk. 2. Rådet for Politiklagesager i Grønland består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år.

Stk. 3. Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, der indstiller fire personer, heraf så vidt muligt to kvinder og to mænd.

Stk. 4. Lægmændene udpeges efter indstilling fra Inatsisartut, der indstiller seks personer, heraf tre kvinder og tre mænd.

Stk. 5. Lægmændene kan ikke samtidig med hvervet som medlem af Rådet for Politiklagesager i Grønland være medlem af en kommunalbestyrelse, Inatsisartut eller Folketinget. Udelukkede fra at være lægmænd er endvidere ministre, medlemmer af Naalakkersuisut, advokater og advokatfuldmægtige samt selvstyrets, centraladministrationens, domstolenes, rigsombudets, politiets og kriminalforsorgens tjenestemænd og øvrige personale.

Stk. 6. Advokaten og lægmændene skal have bopæl i Grønland.

Stk. 7. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Rådet for Politiklagesager i Grønlands virksomhed.

§ 65. Politiklagemyndigheden afgiver en årlig beretning om sin virksomhed til Inatsisartut, Folketinget og justitsministeren. Beretningen offentliggøres.«

4. § 313, stk. 3, ophæves.

5. I § 314, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. En afgørelse om påtaleopgivelse kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3, og § 61 e, stk. 2. Sigtede kan efter samme regler klage over en afgørelse om tiltalefrafald.«

6. I § 315, stk. 1, 1. pkt., ændres »rigsadvokaten eller justitsministeren« til: »den overordnede anklagemyndighed«.

7. I § 315, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger dertil, fastsætter nærmere regler om kompetencen vedrørende påtaleopgivelse, tiltalefrafald og tiltalerejsning.«

8. I § 337, stk. 3, 2. pkt., ændres »§ 65« til: »kapitel 3«.

9. I § 490, stk. 1, 1. pkt., ændres »Politimesteren« til: »Statsadvokaten«.

10. I § 490, stk. 1, indsættes som 6. pkt.:

»Krav om erstatning fremsættes over for politidirektøren eller den statsadvokat, der har haft ansvaret for efterforskningen i den sag, som har givet anledning til kravet.«

11. I § 490, stk. 3, 1. pkt., ændres »politimesteren« til: »statsadvokaten«.

12. § 490, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af Rigsadvokaten som 1. instans kan ikke påklages til justitsministeren.«

13. § 490, stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 3 og 5 finder tilsvarende anvendelse på afgørelse om aktindsigt. Justitsministeren behandler klager over afgørelser om aktindsigt truffet af Rigsadvokaten som 1. instans.«

14. I § 491, stk. 1, 1. pkt., udgår »i en klagesag«.

15. §§ 492 og 493 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 491 a. Erstatningskravet falder i arv efter de almindelige regler herom, dog således at krav på godtgørelse for en ikke-økonomisk skade falder i arv, når det er fremsat i overensstemmelse med reglerne i § 490.

§ 491 b. Erstatningskrav, der på grundlag af almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af kriminalretlig forfølgning, behandles efter anmodning efter reglerne i dette kapitel.

Kapitel 42 a

Behandling af klager over politipersonalet

§ 492. Den Uafhængige Politiklagemyndighed undersøger og træffer afgørelse vedrørende klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

Stk. 2. Rigspolitechefen yder efter anmodning fra Politiklagemyndigheden bistand til undersøgelsen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige undersøgelseskridt. Politiet skal, snarest muligt efter at sådanne undersøgelseskridt er foretaget, underrette Politiklagemyndigheden herom.

Stk. 4. Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling, afgiver Rådet for Politiklagesager i Grønland en vejledende udtalelse til brug for sagens oplysning, jf. § 64.

§ 492 a. Klage indgives til Politiklagemyndigheden. Indgives klagen til politiet eller anklagemyndigheden, skal den straks videresendes til Politiklagemyndigheden, medmindre klagen er egnet til notissagsbehandling efter § 492 k. I så fald sender politiet en kopi af klagen til Politiklagemyndigheden.

Stk. 2. Klage over myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en kriminalsag kan endvidere fremsættes mundtligt til retsbogen under kriminalsagens behandling.

Stk. 3. Klage skal indgives senest 6 måneder efter, at det forhold, som klagen angår, har fundet sted. Politiklagemyndigheden kan i særlige tilfælde se bort fra fristen.

§ 492 b. Politiklagemyndigheden kan af egen drift iværksætte en undersøgelse efter reglerne i dette kapitel.

§ 492 c. Politiklagemyndigheden undersøger sagen og sørger for, at alt relevant materiale tilvejebringes. Politiet stiller det materiale og de oplysninger til rådighed, som Politiklagemyndigheden anmoder om. Politiklagemyndigheden kan indhente oplysninger fra klageren, indklagede og andre.

§ 492 d. Politiklagemyndigheden kan afvise en adfærdsklage, hvis det findes åbenbart, at der ikke er grundlag for at indlede eller fortsætte en undersøgelse. Det skal fremgå af afgørelsen, at den er truffet på dette grundlag.

§ 492 e. Indklagede skal have udleveret en kopi af klagen eller en fremstilling af sagens omstændigheder og have adgang til at udtale sig herom.

§ 492 f. Indklagede har ret til at møde med en bisidder og en tolk. Politiklagemyndigheden kan bestemme, at udgifterne til bisidder og tolk betales af statskassen.

§ 492 g. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring til Politiklagemyndigheden, hvis forklaringen må antages at ville udsætte den pågældende for kriminalretligt ansvar eller disciplinæransvar.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden vejleder indklagede om indholdet af stk. 1 og § 492 e, § 492 f og § 492 l, stk. 1, nr. 2. Vejledningen skal gives snarest muligt, og senest inden indklagede afgiver forklaring første gang. Det skal af sagens materiale fremgå, at indklagede har modtaget behørig vejledning.

§ 492 h. Politiklagemyndigheden kan bestemme, at forklaring skal afgives i retten.

Stk. 2. Retsmøder kan afholdes ved kredsretten i enhver retskreds, hvor oplysning i sagen må antages at kunne tilvejebringes.

§ 492 i. Politiklagemyndigheden giver møde i retsmøder, hvor der skal afgives forklaring efter § 492 h, stk. 1.

Stk. 2. Indklagede og klager skal så vidt muligt underrettes om retsmøder i sagen og have lejlighed til at være til stede.

Stk. 3. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring, såfremt forklaringen antages at ville udsætte den pågældende for kriminalretligt ansvar eller disciplinæransvar. Retten vejleder indklagede herom.

Stk. 4. Sagen behandles i kriminalretsplejens former uden medvirken af domsmænd.

§ 492 j. Afgives forklaring i retten, jf. § 492 h, beskikker retten en bisidder for klageren og indklagede.

Stk. 2. I andre tilfælde kan retten, når særlige grunde taler derfor, efter begæring fra klageren eller indklagede beskikke en bisidder for den pågældende. Politiklagemyndigheden vejleder om adgangen til at begære en bisidder beskikket, og Politiklagemyndigheden sørger for, at en anmodning herom indbringes for retten. § 492 h, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Vejledningen skal gives snarest muligt, og senest inden den pågældende afgiver forklaring første gang. Det skal af sagens materiale fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning.

Stk. 3. Bisidderbeskikkelse efter stk. 1 og 2 sker uden udgifter for klageren og indklagede.

Stk. 4. Den beskikkede bisidder skal løbende have tilsendt kopi af det materiale, som Politiklagemyndigheden tilvejebringer som led i undersøgelsen. Bisidderen må ikke uden tilladelse fra Politiklagemyndigheden overlevere det modtagne materiale til sin klient eller andre.

Stk. 5. Den beskikkede bisidder har adgang til at overvære forklaringer, der afgives af klienten hos Politiklagemyndigheden, og har ret til at stille yderligere spørgsmål til sin klient. Bisidderen underrettes om tidspunktet for afgivelse af forklaring, der så vidt muligt skal aftales med bisidderen.

Stk. 6. Den beskikkede bisidder har adgang til at overvære forklaringer, der afgives i retten, og har ret til at stille yderligere spørgsmål. Bisidderen underrettes om tidspunktet for afholdelse af retsmøde, der så vidt muligt skal aftales med bisidderen.

§ 492 k. En adfærdsklagesag kan sluttes ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren (notitssagsbehandling). Notitssagsbehandling kan kun gennemføres, hvis klageren er indforstået hermed. Samtalen skal gennemføres hurtigst muligt efter klagens modtagelse.

Stk. 2. Indgives en adfærdsklage til politiet, kan politiet tilbyde klageren en notitssagsbehandling. I en sag, der er under behandling i Politiklagemyndigheden, kan denne myndighed bestemme, at sagen skal sendes til politiet med henblik på notitssagsbehandling, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

Stk. 3. Indhentes der som led i notitssagsbehandling en udtalelse fra indklagede, kan der ikke efterfølgende pålægges den pågældende disciplinæransvar for det eller de forhold, som indgår i notitssagsbehandlingen.

Stk. 4. Den overordnede polititjenestemand, der gennemfører samtalen efter stk. 1, skal udarbejde en notits om det passerede. Det skal fremgå af notitsen, at klageren er vejledt om betydningen af notitssagsbehandling, og at sagen kan forlanges afgjort af Politiklagemyndigheden. Det skal af notitsen endvidere fremgå, om klageren ønsker klagen afgjort af Politiklagemyndigheden.

Stk. 5. Politiet sender kopi af notitsen til Politiklagemyndigheden, den regionale statsadvokat og rigspolitichefen.

§ 492 l. Behandlingen af en adfærdsklagesag sluttes, hvis

- 1) der er grundlag for at rejse sigtelse mod indklagede,
- 2) indklagede er mistænkt for et kriminelt forhold og forlanger sagen behandlet som kriminalsag eller
- 3) det bestemmes, at sagen skal undersøges efter reglerne i lov om undersøgelseskommissioner.

Stk. 2. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2, behandles kriminalsagen efter reglerne i kapitel 42 b. Behandlingen af adfærdsklagesagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses eller gennemføres til fældende dom.

§ 492 m. Politiklagemyndigheden træffer afgørelse i klagesagen. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 492 n. Politiklagemyndighedens afgørelse i klagesagen skal træffes, inden rimelig tid efter at myndigheden har modtaget klagen.

Stk. 2. Er afgørelsen ikke truffet inden 6 måneder efter modtagelse af klagen, skal Politiklagemyndigheden skriftligt underrette klageren og indklagede om, hvorpå sagen beror, og hvornår

der kan forventes en afgørelse. Der skal gives underretning på ny, hvis der 6 måneder efter den seneste underretning fortsat ikke er truffet afgørelse.

§ 492 o. Politiklagemyndigheden underretter politidirektøren og rigspolitichefen, når der indledes en adfærdsklagesag. Politiklagemyndigheden underretter endvidere politidirektøren, statsadvokaten og rigspolitichefen om afgørelsen i adfærdsklagesager.

Stk. 2. Disciplinærundersøgelse i anledning af en klage indledes ikke, før behandlingen af adfærdsklagesagen er afsluttet.

§ 492 p. Justitsministeren kan bestemme, at en undersøgelse ikke skal foretages efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter kræver det.

§ 492 q. Politiklagemyndigheden kan behandle og afgøre en klage over en disposition, som politipersonale har truffet, hvis der er en nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og en adfærdsklage, som Politiklagemyndigheden behandler.

§ 492 r. Reglerne i dette kapitel finder tilsvarende anvendelse i forhold til adfærd udvist af forsvarspersonale i tjenesten, når personalet udøver politimyndighed efter § 62, stk. 3, eller yder bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed. De underretninger, som omtales i § 492 o, stk. 1, sker i forhold til forsvarspersonale til politidirektøren, rigspolitichefen og Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Stk. 2. Den militære anklagemyndighed bistår Politiklagemyndigheden i sager omfattet af stk. 1.

Kapitel 42 b

Kriminalsager mod politipersonale

§ 493. Anmeldelser om kriminelle forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Indgives anmeldelsen til politiet eller anklagemyndigheden, videresendes den straks til Politiklagemyndigheden.

§ 493 a. Politiklagemyndigheden iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået et kriminelt forhold, som forfølges af det offentlige.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden iværksætter endvidere efterforskning, når en person er afdøet ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 492 o finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling, afgiver Rådet for Politiklagesager i Grønland en vejledende udtalelse til brug for sagens oplysning, jf. § 64.

§ 493 b. Sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser, der er begået af politipersonale, efterforskes ikke af Politiklagemyndigheden, hvis

- 1) den pågældende erkender sig skyldig,
- 2) hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten og
- 3) hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden efterforsker ikke sager, hvor politidirektøren har vurderet, at der i forbindelse med politipersonales overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser er tale om udrykningskørsel i et køretøj mærket med politiets kendetegn eller med synlige udrykningssignaler.

Stk. 3. Politidirektøren underretter Politiklagemyndigheden og rigspolitichefen om udenretligt vedtagne bøder og betingede frakendelser af førerretten i sager omfattet af stk. 1.

§ 493 c. Ved behandlingen af de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, udøver Politiklagemyndigheden under efterforskningen de beføjelser, der ellers tilkommer politiet, jf. dog § 493 d, stk. 3.

Stk. 2. Rigspolitichefen yder efter anmodning fra Politiklagemyndigheden bistand under efterforskningen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt. Politiet skal, snarest muligt efter at sådanne efterforskningsskridt er foretaget, underrette Politiklagemyndigheden herom.

§ 493 d. Offentlig påtale i de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, tilkommer statsadvokaten, medmindre påtale efter denne lov eller regler fastsat i medfør af loven tilkommer Rigsadvokaten eller justitsministeren. Adgangen til at opgive påtale tilkommer påtalemyndigheden.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden udøver ved behandlingen af de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, de beføjelser, der ellers tilkommer politiet efter § 337, stk. 2. Politiklagemyndighedens afgørelser efter 1. pkt. kan påklages til statsadvokaten.

Stk. 3. Statsadvokaten udøver ved behandlingen af de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, de beføjelser, der ellers tilkommer politiet efter § 338, stk. 3.

Stk. 4. Statsadvokaten varetager udførelsen af de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

§ 493 e. Når efterforskningen er afsluttet, sender Politiklagemyndigheden sagen til statsadvokaten med henblik på afgørelse af tiltalespørgsmålet.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden udarbejder en redegørelse til statsadvokaten om efterforskningen. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af efterforskningen og oplysning om de

faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse. Redegørelsen kan indeholde en vurdering af vægten af de fremkomne beviser.

Stk. 3. Statsadvokaten kan anmode Politiklagemyndigheden om at foretage yderligere efterforskning.

Stk. 4. Politiklagemyndigheden kan påklage statsadvokatens afgørelser efter § 493 d, stk. 1 og 3, til Rigsadvokaten. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren. Fristen for at klage er 4 uger, efter at Politiklagemyndigheden har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

§ 493 f. Er der ikke inden 1 år fra modtagelsen af en anmeldelse om et kriminelt forhold, der er omfattet af dette kapitel, truffet afgørelse om afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen, påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning, skal der gives skriftlig underretning til anmelder og de personer, der skal underrettes om statsadvokatens afgørelse efter § 493 d, stk. 1 og 3, eller Politiklagemyndighedens afgørelse efter § 493 d, stk. 2.

Stk. 2. Underretning efter stk. 1 skal ligeledes gives, hvis der ikke, inden 1 år efter at Politiklagemyndigheden har indledt efterforskning i sager omfattet af § 493 a, stk. 2, er truffet afgørelse om indstilling af efterforskningen, påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning.

Stk. 3. Der skal gives underretning på ny, hvis der 6 måneder efter den seneste underretning fortsat ikke er truffet afgørelse.

§ 493 g. Retten beskikker en forsvarer, hvis det følger af bestemmelserne i kapitel 32 eller særlige grunde taler derfor.

§ 493 h. Retten beskikker en bisidder for den forurettede, hvis det følger af bestemmelserne i kapitel 33, eller efter anmodning fra den pågældende, hvis særlige grunde taler derfor.

Stk. 2. Er forurettede afgået ved døden, beskikker retten efter anmodning fra forurettedes nære pårørende en bisidder for de pårørende, når forholdene taler derfor.

Stk. 3. Bisidderen har adgang til det materiale, som Politiklagemyndigheden har tilvejebragt i sagen, uanset om der er rejst tiltale i sagen.

Stk. 4. Bisidderen har ret til at overvære afhøringer af den forurettede såvel hos Politiklagemyndigheden som retten og har ret til at stille yderligere spørgsmål til den forurettede. Bisidderen har ret til at gøre indsigelse mod en bevisførelse i strid med retsplejelovens § 157, stk. 2. Bisidderen underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder. Retsmøder, hvor forurettede skal afhøres, berammes så vidt muligt efter aftale med bisidderen. Bisidderen underrettes om andre retsmøder.

Stk. 5. Bisidderen må ikke uden Politiklagemyndighedens samtykke overlevere det modtagne materiale til den forurettede eller andre, og bisidderen må ikke uden Politiklagemyndighedens samtykke gøre den forurettede eller andre bekendt med indholdet af materiale i sagen, som ikke vedrører forurettede.

Stk. 6. Hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det nødvendigt, kan reglerne i stk. 3 og stk. 4 fraviges, eller Politiklagemyndigheden kan give bisidderen pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som er modtaget fra Politiklagemyndigheden. Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen.

Stk. 7. Stk. 3-6 finder tilsvarende anvendelse på en bisidder, der er antaget af den forurettede eller den forurettedes nære pårørende.

Stk. 8. Bestemmelserne i kapitel 33 finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 493 i. Statsadvokaten kan bestemme, at en kriminalsag, der omfatter flere forhold eller flere sigtede, i sin helhed skal efterforskes af Politiklagemyndigheden efter bestemmelserne i dette kapitel, hvis en sådan behandling er påkrævet med hensyn til et af forholdene eller en af de sigtede og en samlet efterforskning skønnes hensigtsmæssig.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden kan behandle en klage over en disposition, som politipersonale har truffet, hvis der er en nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og en igangværende efterforskning i Politiklagemyndigheden.

Stk. 3. Statsadvokaten træffer afgørelse i dispositionsklager omfattet af stk. 2.

§ 493 j. Bestemmelserne i denne lov om behandlingen af kriminalsager finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 493 k. Justitsministeren kan bestemme, at en sag ikke skal behandles efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter kræver det.

§ 493 l. Erstatningskrav, der rejses af en person, der er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, eller rejses af nære pårørende til en person, der er afgået ved døden som følge af politiets indgriben, eller mens afdøde var i politiets varetægt, behandles på begæring efter fremgangsmåden i kapitel 42. Erstatningskrav skal dog fremsættes inden 2 måneder efter endelig afgørelse i en sag omfattet af § 493 a, stk. 2, eller i en kriminalsag mod politipersonale i anledning af skade eller dødsfald som nævnt i 1. pkt.

Stk. 2. Udgifter til advokatbeskikkelse i sager, der er omfattet af stk. 1, afholdes af statskassen.

§ 493 m. Reglerne i dette kapitel finder tilsvarende anvendelse i forhold til kriminelle forhold begået af forsvarspersonale i tjenesten, når personalet udøver politimyndighed efter § 62, stk. 3, eller yder bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed. De underretninger, som omtales i § 492 o, stk. 1, jf. § 493 a, stk. 3, sker i forhold til forsvarspersonale til politidirektøren, rigspolitechefen og Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Stk. 2. Militær straffelov finder ikke anvendelse i tilfælde omfattet af stk. 1.

Stk. 3. Den militære anklagemyndighed bistår Politiklagemyndigheden og statsadvokaten i sager omfattet af stk. 1. Efter indstilling fra Politiklagemyndigheden kan videre forfølgning af sager omfattet af stk. 1 overlades til den militære anklagemyndighed til behandling i den militære retsplejes former, hvis viden om militærfaglige forhold eller militærspecifikke regler er af særlig betydning for sagen, og hvis statsadvokaten og den militære anklagemyndighed er enige herom.«

16. I § 540, stk. 3, 2. pkt., ændres »§ 596, stk. 2« til: »§ 536, stk. 2«.

17. I § 735, stk. 1, 2. pkt., og § 745, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, 2. pkt. ændres »Politimesteren i Grønland« til: »Grønlands Politi«.

§ 2

I kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 7. september 2017, som ændret ved § 2 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 og § 1 i lov nr. 168 af 27. februar 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 21, stk. 6, 1. pkt., ændres »rigsadvokaten« til: »den overordnede anklagemyndighed«.

2. I § 177, stk. 1, og § 195, stk. 2, ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«.

3. Efter § 241 indsættes i *kapitel 44*:

»**241 a.** Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at personer, der den 1. august 2019 som led i et udslusningsforløb var overført fra psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark til anstalt i Grønland, skal overføres til en forvaringsafdeling under Kriminalforsorgen i Grønland, hvis den forvaringsdømte viser sig uegnet til ophold i åben afdeling, eller hvis denne anbringelse viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om overførsel efter stk. 1.«

§ 3

I færdselslov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 995 af 26. oktober 2009, foretages følgende ændring:

1. I § 49, stk. 1, 4. pkt., ændres »Politimesteren i Grønland« til: »Grønlands Politi«.

§ 4

I lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning foretages følgende ændring:

1. I § 26 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3*. De dele af loven, som i medfør af *stk. 2* er sat i kraft for Grønland, kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.«

§ 5

I våbenlov for Grønland, jf. lov nr. 1008 af 19. december 1992, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, *stk. 1*, § 10, *stk. 2* og *stk. 5* og § 11, ændres »politimesteren i Grønland« til: »politiet«.

2. I § 1, *stk. 3*, 3. *pkt.*, og § 6, ændres »Politimesteren i Grønland« til: »Politiet«.

§ 6

I forvaltningsloven, jf. lov nr. 571 af 19. december 1985, foretages følgende ændring:

1. I § 37 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2*. De dele af loven, som i medfør af *stk. 1* er sat i kraft for Grønland, kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.«

§ 7

Stk. 1. Loven træder i kraft den [X].

Stk. 2. Lov nr. 905 af 16. december 1998 om klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland ophæves.

§ 8

Stk. 1. Bestemmelserne i lovens § 1, nr. 3, 5 og 9-12, § 2, nr. 1, og § 4, nr. 3, om behandling af klager over afgørelser truffet af anklagemyndigheden har virkning for afgørelser, der er truffet efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Verserende sager om erstatning i medfør af kapitel 42 på tidspunktet for lovens ikrafttræden færdigbehandles efter reglerne i denne lov. Verserende sager kan dog efter drøftelse mellem politidirektøren og statsadvokaten færdigbehandles og afgøres af politidirektøren efter de hidtil gældende regler.

Stk. 3. Verserende sager om klager og kriminalsager vedrørende politipersonale på tidspunktet for lovens ikrafttræden færdigbehandles efter reglerne i denne lov. Verserende sager kan dog

efter drøftelse mellem politidirektøren og Politiklagemyndigheden færdigbehandles og afgøres af politidirektøren efter de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på verserende undersøgelser og efterforskning, der af egen drift eller efter den hidtil gældende § 17, stk. 2, i lov om klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, er iværksat inden tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Stk. 5. Klager over afgørelse truffet i medfør af den hidtil gældende lov om klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland behandles efter de hidtil gældende regler.

Stk. 6. De hidtidige medlemmer af Politiklagenævnet i Grønland kan færdiggøre sager, der efter stk. 3-5 behandles efter de hidtil gældende regler.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	19
2. Politireform	20
2.1. Indledning	20
2.2. Gældende ret	21
2.2.1. Ledelse og styring af politiet	21
2.2.2. Politikredsstrukturen	24
2.2.2.1. Politimesterembedet	24
2.2.2.2. Krav til uddannelse og forudgående beskæftigelse	25
2.2.2.3. Større regioner	25
2.2.3. Politiets kontakt med lokalsamfundet	26
2.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	26
2.3.1. Indledning	26
2.3.2. Ledelse og styring	27
2.3.2.1. Krav til uddannelse og forudgående beskæftigelse	28
2.3.2.2. Politidirektørens beføjelser m.v.	29
2.3.2.3. Rigspolitichefens beføjelser m.v.	30
2.3.2.4. Klageadgang	31
2.3.3. Ny struktur	32

2.3.3.1.	Politikredsen	32
2.3.3.2.	Den øverste ledelse	32
2.3.4.	Politiets kontakt med lokalsamfundet	33
2.3.4.1.	SSSPK-samarbejdet m.v.	33
2.3.4.2.	Kredsraad	34
2.3.4.3.	Lokal samarbejdsplan	36
2.3.5.	Ny teknologi m.v.	36
3.	Reform af anklagemyndigheden	37
3.1.	Indledning	37
3.2.	Gældende ret	38
3.2.1.	Anklagemyndighedens organisering	38
3.2.2.	Påtalekompetencer.....	40
3.2.2.1.	Forelæggelse	40
3.2.2.2.	Påtaleundladelse m.v.....	41
3.2.2.3.	Ankesager	42
3.2.3.	Erstatningssager.....	42
3.3.	Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....	43
3.3.1.	Anklagemyndighedens organisering	43
3.3.2.	Klageadgang.....	45
3.3.3.	Påtalekompetencer.....	46
3.3.4.	Erstatningssager.....	46
4.	Ny politiklageordning	47
4.1.	Indledning	47
4.2.	Baggrund for lovforslaget om en ny politiklageordning.....	49
4.2.1.	Gældende ret.....	49
4.2.1.1.	Det gældende regelgrundlag	49
4.2.1.2.	Behandling af klager over politipersonalet	49
4.2.1.3.	Kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland.....	50
4.2.2.	Grundlaget for lovforslaget	50
4.2.2.1.	Den gældende politiklageordning i Danmark	50
4.2.2.2.	Arbejdsgruppens overvejelser.....	51
4.3.	Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....	52

4.3.1. Lovforslagets hovedelementer	52
4.3.1.1. Generelle spørgsmål vedrørende Politiklagemyndighedens kompetence... 52	
4.3.1.1.1. Hvilke sager bør være omfattet af klageordningen?	52
4.3.1.1.2. Lokal forankring i Politiklagemyndighedens sagsbehandling	53
4.3.1.1.3. Særligt om dispositionsklager	53
4.3.1.1.4. Anvendelse af dansk henholdsvis grønlandsk	55
4.3.1.2. Politiklagemyndighedens kompetence i adfærdsklagesager.....	55
4.3.1.3. Politiklagemyndighedens kompetence i kriminalsager	57
4.3.1.4. Parternes pligt til at udtale sig samt beskikkelse af bisidder	62
4.3.1.5. Sagsbehandlingstid	63
4.3.1.6. Erstatningskrav	64
5. Overførsel af forvaringsdømte i udslusningsforløb til forvaringsafdeling	65
5.1. Indledning	65
5.2. Gældende ret	65
5.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.....	68
6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige	69
7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.....	69
8. Administrative konsekvenser for borgerne	70
9. Miljømæssige konsekvenser	70
10. Forholdet til EU-retten	70
11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.	70
12. Sammenfattende skema	71

1. Indledning

Med dette lovforslag lægges der op til den største reform af politiets og anklagemyndighedens forhold i Grønland i nyere tid.

En tværgående arbejdsgruppe med repræsentanter fra Justitsministeriets departement, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Færøernes Politi og Grønlands Politi har i løbet af 2018 gennemført en analyse af, hvorvidt Færøernes Politi og Grønlands Politi skal omfattes af politireformen fra 2007.

Lovforslaget bygger på arbejdsgruppens anbefalinger i forhold til Grønland, der den 22. oktober 2018 blev tiltrådt af Justitsministeriets koncernledelse.

Lovforslaget har bl.a. til formål at reformere politiet og anklagemyndigheden i Grønland, således at politikredsen organisatorisk ligestilles med de øvrige politikredse. Lovforslaget bygger i den forbindelse navnlig på de ændringer, der blev gennemført i Danmark ved lov nr. 385 af 20. maj 1992 om ændring af retsplejeloven, straffeloven, færdselsloven og udlændingeloven (Anklagemyndighedens struktur) og lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform).

Det er vurderingen, at der med lovforslaget skabes rammer, som styrker understøttelsen af politiets og anklagemyndighedens arbejde i Grønlands Politi samt en bedre koordinering og strategisk styring af politi og anklagemyndighed som helhed.

Lovforslaget har endvidere til formål at tillægge Den Uafhængige Politiklagemyndighed kompetence til at undersøge og træffe afgørelse i sager om politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager) og efterforske kriminelle forhold begået af politipersonale i tjenesten, for derved at sikre klageren den samme uafhængighed som i Danmark. Denne del af lovforslaget bygger på de ændringer, der blev gennemført i Danmark ved lov nr. 404 af 21. april 2010 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ny politiklageordning m.v.).

Lovforslaget har endelig til formål at tilvejebringe hjemmel til, at der kan ske overførsel af forvaringsdømte, der på tidspunktet for lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønlands (Anbringelse af forvaringsdømte m.v.) ikrafttræden den 1. august 2019 som led i et udslusningsforløb var anbragt i åben afdeling i anstalt i Grønland, til forvaringsafdelingen i anstalten i Nuuk, hvis den forvaringsdømte viser sig uegnet til ophold i åben afdeling, eller hvis denne anbringelse viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

2. Politireform

2.1. Indledning

I 2007 blev der gennemført en politireform i Danmark. Reformen byggede især på anbefalingerne i Visionsudvalgets rapport om »Fremtidens politi«, der blev offentliggjort i maj 2005, og betød en ændring af en række forhold vedrørende bl.a. politiets styringsmodel, den organisatoriske opdeling af politiet og politiets kontakt med lokalsamfundet m.v. Grønlands Politi blev imidlertid ikke på dette tidspunkt omfattet af reformen.

Denne del af lovforslaget går ud på at gennemføre en reform af Grønlands Politis ledelsesstruktur m.v. og af reglerne om politiets samarbejde med lokalsamfundet.

Som indledningsvist nævnt i pkt. 1 bygger politireformen navnlig på de ændringer, der blev gennemført i den danske retsplejelov ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform).

Den samlede politireform, som vil blive gennemført dels med lovforslaget, dels administrativt, indeholder følgende hovedelementer:

Ledelse og styring af politiet: Der foreslås en ændring af politiets specielle flerstrengede ledelsesstruktur, så der etableres en sædvanlig »direktoratsmodel«, hvor der som udgangspunkt er et sædvanligt over-/underordningsforhold mellem justitsministeren, rigspolitchefen og politidirektøren (tidligere politimesteren). Rigspolitchefen får dermed flere faglige beføjelser end i dag.

Ny struktur: Grønlands Politi har allerede gennemført en ændring i den centrale administration, der i dag er opdelt i tre søjler: anklagemyndigheden, stabssøjlen og politisøjlen. Med lovforslaget lægges der op til at ophæve politimesterembedets selvstændige funktion. Dette har sammenhæng med reformen af anklagemyndigheden, hvorefter statsadvokaterne foreslås at blive gjort til en del af de offentlige anklagere i Grønland. Dermed vil Grønlands Politi blive organiseret på samme måde som de øvrige politikredse.

Politiets kontakt med lokalsamfundet: Som led i videreførelsen og styrkelsen af politiets kontakt og samarbejde med lokalsamfundet foreslås det bl.a., at der oprettes et kredsråd. Kredsrådet skal være det centrale kontaktforum for politidirektøren, Naalakkersuisut og borgmestrene i Grønland. Politidirektøren skal bl.a. hvert år udarbejde en bred lokal samarbejdsplan, som drøftes i kredsrådet og offentliggøres.

Ny teknologi m.v.: Der lægges op til, at Grønlands Politi overgår til POLSAS og BØDE/KASSE-systemet, når det bl.a. administrativt, regulatorisk og teknisk kan lade sig gøre. Desuden lægges der op til, at der foretages en markant styrkelse af politiets it-systemer m.v., samt at der fortsat udvikles nye teknologiske redskaber til brug for politiet.

2.2. Gældende ret

2.2.1. Ledelse og styring af politiet

De centrale lovbestemmelser om politiet findes i retsplejelovens kapitel 3 om politiet og anklagemyndigheden (§§ 62-64).

Den nuværende ordning stammer i det væsentlige fra 1965, hvor politiet gik fra at høre under Ministeriet for Grønland, til at være en selvstændig politikreds under justitsministeren på linje med de øvrige politikredse, jf. herved lov nr. 200 af 4. juli 1964 om ændring af lov om rettens pleje i Grønland.

Denne ordning indebærer, at justitsministeren er politiets øverste foresatte, mens rigspolitichefembedet er en næsten rent administrativ myndighed under justitsministeren med en række nærmere afgrænsede opgaver og beføjelser over for politimesteren, herunder primært med ansvar for regnskabsførelsen vedrørende udgifterne til politivæsenet.

Den gældende ordning bygger således ikke på et sædvanligt enstrengt over-/underordningsforhold mellem de involverede myndigheder, men i vidt omfang på en særlig fordeling af ansvar og kompetence.

Justitsministeren har således i dag det overordnede ansvar for politiet og er som nævnt politiets øverste foresatte, jf. retsplejelovens § 62, stk. 1. Justitsministeren har som den overordnede myndighed en almindelig instruktionsbeføjelse i forhold til politiet. Justitsministeren kan give både rigspolitichefen og politimesteren i Grønland konkrete og generelle tjenestebefalinger om udførelsen af deres opgaver, og rigspolitichefens og politimesterens konkrete afgørelser om politimæssige spørgsmål kan som udgangspunkt påklages til justitsministeren.

I praksis er justitsministeren meget tilbageholdende med at gribe ind i den konkrete varetagelse af de politimæssige opgaver i Grønland.

Justitsministeriet varetager sager om uansøgt afskedigelse af tjenstemandsansat personale i politiet, jf. tjenstemandslovens § 26, stk. 2, hvorefter uansøgt afsked af tjenstemænd kun kan foretages af den pågældende minister.

Justitsministeriet varetager de løbende forhandlinger om de samlede bevillinger til politiet og har det overordnede bevillingsmæssige ansvar, mens bevillingen til Grønlands Politi forhandles mellem Rigspolitiet og politikredsen.

Rigspolitichefen varetager navnlig de administrative ledelsesopgaver. Rigspolitichefen har kun selvstændige operative beføjelser på nogle få, afgrænsede områder, herunder navnlig vedrørende nationale sikkerhedsopgaver (Politiets Efterretningstjeneste). Rigspolitichefen er derimod ikke overordnet myndighed i forhold til politimesteren i Grønland for så vidt angår politifaglige spørgsmål, f.eks. vedrørende tilrettelæggelsen og omfanget af den lokale patruljering. I sådanne spørgsmål refererer politimesteren direkte til justitsministeren, og rigspolitichefen er som udgangspunkt ikke klageinstans i forhold til politimesterens konkrete politimæssige afgørelser.

Rigspolitichefen varetager endvidere anlægsopgaverne vedrørende politiet og administrerer politiets it-systemer.

Rigspolitichefen varetager desuden den samlede økonomiforvaltning for politiet. Som led i dette arbejde administrerer rigspolitichefen Grønlands Politis bevillinger, herunder også den lokale

anklagemyndigheds bevillinger. I lighed med de øvrige politikredse har Grønlands Politi dog selvstændigt budgetansvar, og budgetplanlægning, -opfølgning og -administration varetages derfor af Grønlands Politi, mens rigspolitichefen fører det overordnede tilsyn hermed.

Rigspolitichefen yder i et vist omfang politifaglig bistand til politikredsens opgaveløsning. Denne bistand foretages af en politiafdeling i Rigspolitiet. Under politiafdelingen hører bl.a. Nationalt Kriminalteknisk Center (NKC), Nationalt Efterforskningscenter (NEC) samt National Beredskabsafdeling (NBA).

I det omfang disse centrale enheder assisterer Grønlands Politi, udføres arbejdet på politimesterens ansvar. De centrale enheder har således ingen selvstændige operative beføjelser i forbindelse med den mandskabsmæssige bistand til det operative arbejde i politikredsen.

Herudover leder rigspolitichefen en særlig aktionsstyrke, der løser visse specialopgaver som f.eks. ved gidseltagning. Endvidere fører rigspolitichefen tilsyn med politihundetjenesten.

Politimesteren har efter retsplejelovens § 63, stk. 1, den selvstændige ledelse af kredsens politi og ansvaret for, at de opgaver, der påhviler politiet, bliver udført. Politimesteren har således det faglige ansvar for polititjeningen i Grønland. I forhold til de politifaglige opgaver refererer politimesteren direkte til justitsministeren. Som nævnt ovenfor er justitsministeren i praksis tilbageholdende med at gribe ind i politikredsens håndtering af en konkret politiopgave.

Politimesteren er ansættelsesmyndighed for kontorpersonele m.v., mens rigspolitichefen er ansættelsesmyndighed for polititjenestemænd. Politimesteren beskikker desuden kommunefogeder og ansætter reservebetjente, der bistår politiet i udøvelsen af den stedlige politimyndighed, jf. retsplejelovens § 62, stk. 2.

Kommunefogeder og reservebetjente er to personalegrupper uden en egentlig politiuddannelse, der assisterer i politikredsen. Mens reservebetjentene assisterer polititjenestemænd i byerne under en polititjenestemands ledelse og ansvar, udøver kommunefogederne selvstændig politimyndighed i bygderne, hvor politiet ikke er til stede.

Politikredsens jurister ansættes af Justitsministeriet, jf. nærmere herom pkt. 3.2.1.

Politimesteren varetager den daglige personaleforvaltning vedrørende det politiuddannede og kontoruddannede personale i politiet og vedrørende den del af politiets akademiske personale, der ikke er jurister. Politimesteren fastlægger bl.a., hvilke personaleressourcer der skal anvendes i politiregionerne i kredsen, ligesom politimesteren som udgangspunkt varetager alle ansættelser, forfremmelser, omflytninger m.v. for disse personalegrupper. For polititjenestemænds vedkommende sker det i samarbejde med Rigspolitiet. Sager om afskedigelse af personale, der ikke

er tjenestemandsansat, behandles af politimesteren i første instans, med rekursadgang til Rigspolitiet, mens sager om afskedigelse af tjenestemænd som ovenfor nævnt behandles af justitsministeren.

Politimesteren forestår endvidere uddannelsen af polititjenestemænd og har egen selvstændig politiskole, som dog understøttes af Politiskolen i Danmark i forhold til udvikling og drift af uddannelsen samt lejlighedsvis bistand i form af undervisere fra Danmark.

Politimesteren har siden 2014 haft selvstændigt økonomiansvar på linje med de øvrige politikredse. Det indebærer, at politimesteren som udgangspunkt kan prioritere og anvende kredsens samlede ressourcer på den måde, som det vurderes mest hensigtsmæssig for at løse politiets opgaver i kredsen. Dette skal dog ske under hensyn til, at politiets målsætninger efterleves. Kredsen kan endvidere ved væsentlige aktivitetsændringer, eksempelvis ved større hændelser med stor aktivitetsbelastning, rejse økonomiske sager for Rigspolitiet, som beslutter om området bevillingsmæssigt skal styrkes.

Grønlands Politis bevillingsmæssige rammer for 2019 er på 193 mio. kr., fordelt med 121 mio. kr. til løn og 72 mio. kr. til drift.

2.2.2. Politikredsstrukturen

Grønlands Politi udgør én samlet politikreds, der er mere end 50 gange større end Danmark. Det gør Grønlands Politi til en af verdens største politikredse. Grønlands Politi omfatter politimesterembedet i Nuuk og to underlagte politiregioner, der til sammen råder over 19 politistationer fra Qaanaaq i nord til Nanortalik i syd. Herudover dækker politikredsen også Nationalparken i Nord- og Østgrønland, hvor bl.a. Forsvarets personale i slædepatruljen Sirius er tillagt politimyndighed med reference til Grønlands Politi.

Som nævnt i pkt. 2.1 ovenfor har Grønlands Politi gennemført en organisationsændring, så politikredsen er opdelt i tre søjler: anklagemyndigheden, stabsøjlen og politisøjlen. Grønlands Politi minder således strukturmæssigt om de øvrige politikredse.

2.2.2.1. Politimesterembedet

Politimesterembedet huser politikredsens øverste ledelse, der – udover politimesteren – består af tre søjlechefer; en vicepolitimester (chefanklager), der har ansvaret for kredsens anklagemæssige virksomhed, en stabschef, der har ansvaret for politikredsens stabsfunktioner og civile opgaver som strategiarbejde, økonomistyring, Politiskolen i Grønland, HR, ledelsessekretariat og civil borgerservice, samt en chefpolitiinspektør, der har ansvaret for kredsens politimæssige funktioner, f.eks. beredskab og efterforskning.

Uanset at chefanklageren har titel af vicepolitimester, og dermed formelt er stedfortræder for politimesteren, er de tre søjlechefer sideordnede.

Anklagersøjlen består i politimesterembedet af syv juridiske anklagere og en tolk. Stabssøjlen er en central enhed i politimesterembedet og består af fire sektioner; HR-sektionen (hvor Politiskolen i Grønland hører under), økonomisektionen, servicesektionen og ledelsessekretariatet. Herudover er IT placeret i stabssøjlen. Endelig understøttes politisøjlen i politimesterembedet af en operativ stab, der foretager sagsbehandling på en række landsdækkende områder. Det drejer sig bl.a. om forebyggelsesarbejde, analysearbejde, administrationen af politikutterne, katastrofeberedskab og kommunefogederne.

Som følge af de særlige referenceforhold for Grønlands Politi, jf. nærmere pkt. 2.2.1 og 3.2.1, er det i vid udstrækning overladt til politimesteren at tilrettelægge og kontrollere politi- og anklagevirksomheden i kredsen. Polititjenesten, anklagemyndigheden og de administrative funktioner udøves således i henhold til politimesterens dagsbefalinger. Herudover gennemfører politimesterembedet faste tilsynsbesøg til samtlige politistationer, ligesom politimesteren møder i kriminalsager (i praksis ved chefanklageren eller en senioranklager) mod politipersonalet i politiregionerne, jf. nærmere pkt. 4.2.1.3. Politimesteren varetager således en mere overordnet og selvstændig stilling i Grønlands Politi, end politidirektørerne i de øvrige politikredse.

2.2.2.2. Krav til uddannelse og forudgående beskæftigelse

Efter retsplejelovens § 64, stk. 2, skal politimesteren, vicepolitimesteren, politiassessorer og politifuldmægtige have bestået juridisk kandidateksamen. Baggrunden for kravet om juridisk kandidateksamen for politiets øverste ledelse er navnlig politimesterens dobbelte funktion som leder både af det lokale politi og den lokale anklagemyndighed.

Desuden skal politimesteren efter retsplejelovens § 64, stk. 3, i reglen også have været ansat mindst 3 år i en overordnet stilling i politiet eller anklagemyndigheden.

2.2.2.3. Større regioner

Politikredsen var oprindeligt organiseret med 18 politidistrikter med hver en politistation ledet af en stationsleder, der refererede direkte til politimesterembedet. Bl.a. for at sikre en større ensartethed i politiets betjening af borgerne og i sagsbehandlingen, ændredes de 18 politidistrikter til fem politiregioner, der hver blev ledet af en regionsleder med reference til chefpolitiinspektøren. Da kommunerne blev slået sammen til fire kommuner, valgte Grønlands Politi at ændre regionsopdelingen, således at kommunegrænser og politiregionsgrænser blev sammenfaldende. Antallet af politiregioner blev herefter fire.

I august 2018 gennemførte Grønlands Politi en sammenlægning af de fire politiregioner, således at politikredsen i dag er inddelt i en politiregion for henholdsvis nord og syd. Sammenlægningen

til to politiregioner skete for yderligere at styrke fokus på ensartethed i politibetjeningen og samtidig skabe større fleksibilitet i forhold til bl.a. fordelingen af personale.

Nordregionen dækker over kommunerne Qeqqata, Qeqertalik og Avannaata, mens sydregionen dækker over kommunerne Sermersoq og Kujalleq. Hver politiregion ledes af en regionsleder, der refererer direkte til chefpolitiinspektøren.

Sideløbende med regionaliseringen har Grønlands Politi endvidere etableret en landsdækkende vagtcentral, der inden for almindelig arbejdstid har det øjeblikkelige operative overblik og ansvar i Nuuk og uden for almindelig arbejdstid i hele landet.

2.2.3. Politiets kontakt med lokalsamfundet

Grønlands Politi har etableret et omfattende samarbejde mellem politiet og Naalakkersuisut, de lokale myndigheder, lokale institutioner og organisationer samt lokale borgergrupper m.v.

Det lokale kriminalitetsforebyggende arbejde er bl.a. forankret i lokale SSSPK-udvalg, som er et samarbejde mellem skoler, socialforvaltningerne, sundhedsvæsnet, politiet og kriminalforsorgen, mens Naalakkersuisut fra centralt hold har nedsat Det Centrale Forebyggelsesudvalg, der koordinerer og drøfter forebyggelsesarbejdet i bred forstand. I Det Centrale Forebyggelsesudvalg deltager imidlertid alene embedsmænd.

Endvidere er det lokale kriminalitetsforebyggende arbejde forankret i Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd, PiSiu, som arbejder for at forebygge kriminalitet i Grønland og består af repræsentanter fra arbejdsgiverorganisationerne, de frivillige organisationer, Departement for Sociale Anliggender, Departement for Sundhed, Grønlands Politi, kommunerne, Kriminalforsorgen i Grønland samt lønmodtagerorganisationerne.

2.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.3.1. Indledning

Som nævnt ovenfor har en tværgående arbejdsgruppe med repræsentanter fra Justitsministeriets departement, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Færøernes Politi og Grønlands Politi i løbet af 2018 gennemført en analyse af, om Færøernes Politi og Grønlands Politi skal omfattes af politireformen fra 2007.

Konklusionen på arbejdsgruppens analyse var, at Grønlands Politi bør omfattes af politireformen. Dette indebærer, at Grønlands Politi organisatorisk ligestilles med de øvrige politikredse, og at der skabes rammer, som styrker understøttelsen af politiets arbejde i politikredsen og en bedre koordinering og strategisk styring af dansk politi som helhed.

Arbejdsgruppen vurderede samtidig, at det på en række områder vil være væsentligt at tilrettelægge implementeringen under hensyntagen til de særlige geografiske, juridiske og infrastrukturelle forhold m.v. i Grønland.

Arbejdsgruppens indstilling blev tiltrådt af Justitsministeriets koncernledelse den 22. oktober 2018.

2.3.2. Ledelse og styring

Efter arbejdsgruppens vurdering vanskeliggør den nuværende opdeling mellem det opgavemæssige og ressourcemæssige referenceforhold og ansvar mellem justitsministeren og rigspolitichefen en sammenhængende prioritering, understøttelse og styring i forhold til Grønlands Politi og dansk politi som helhed.

Ved i stedet at indføre en sædvanlig »direktoratsmodel«, svarende til hvad der gælder for de øvrige politikredse, sikrer man overensstemmelse mellem det økonomiske og det operative ansvar, ligesom der skabes grundlag for en sammenhængende strategisk styring i forhold til alle politikredsene.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at det ikke længere er hensigtsmæssigt at opretholde den nuværende specielle – til dels historisk begrundede – ledelsesstruktur inden for politiet i Grønland.

Det foreslås derfor at indføre en sædvanlig »direktoratsmodel«, hvorefter der som udgangspunkt etableres et administrativt over-/underordningsforhold mellem justitsministeren, rigspolitichefen og politidirektøren.

På den baggrund er lovforslaget udformet således, at det udtrykkeligt skal fremgå af loven, at der gælder et sædvanligt over-/underordningsforhold mellem de nævnte aktører, for så vidt angår varetagelsen af politiets opgaver.

For *justitsministeren* vil den foreslåede ændring af kompetenceforholdene inden for politiet navnlig medføre, at Grønlands Politi ikke længere vil referere direkte til ministeren i forbindelse med varetagelsen af konkrete politiopgaver. Justitsministeren vil fortsat være den øverste ansvarlige for politiet, men det er forudsat, at Justitsministeriets overordnede styring af politiet – i lighed med hvad der gælder for de øvrige politikredse – fremover sker gennem rigspolitichefen, herunder gennem en årlig direktørkontrakt. Generelle retningslinjer for politiets virksomhed vil fremover som udgangspunkt blive fastsat af rigspolitichefen, men f.eks. i forbindelse med vedtagelse af ny lovgivning, politiske handlingsplaner m.v. vil det dog fortsat kunne være hensigtsmæssigt, at Justitsministeriet udsender en cirkulæreskrivelse eller lignende med generelle retningslinjer til politiet.

Den foreslåede ændring af kompetenceforholdene inden for politiet indebærer for *rigspolitichefen* navnlig, at denne som noget nyt får beføjelser med hensyn til politiets varetagelse af de politifaglige opgaver i Grønland.

Titlen for den øverste chef for Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til *politidirektør*, hvorved det tydeliggøres, at de øverste chefer for de 14 politikredse er formelt ligestillede. I alle spørgsmål vedrørende politiets virksomhed i politikredsen – både politifaglige, økonomiske og administrative – vil politidirektøren som udgangspunkt referere til rigspolitichefen. I faglige spørgsmål vedrørende anklagemyndighedens virksomhed vil politidirektøren fremover referere til en af de regionale statsadvokater, jf. nedenfor.

Uanset, at politimesteren allerede deltager i »koncernledelsen«, hvor rigspolitichefen og politidirektørerne mødes for at drøfte og koordinere politiets samlede indsats i hele riget, foreslås det, at der i retsplejeloven indsættes en udtrykkelig regel herom, jf. forslaget til retsplejelovens § 62, stk. 1, 2. pkt. (lovforslagets § 1, nr. 3), og bemærkningerne hertil.

2.3.2.1. *Krav til uddannelse og forudgående beskæftigelse*

Som beskrevet i pkt. 2.2.2.2 skal politimesteren, vicepolitimesteren, politiassessorer og politifuldmægtige efter retsplejelovens § 64, stk. 2, have bestået juridisk kandidateksamen.

I den danske retsplejelov er uddannelseskravet til politidirektøren ikke længere opretholdt. En af hovedårsagerne til dette var den sammenlægning af de danske politikredse, som fandt sted med politireformen i Danmark, og som medførte, at politidirektørerne i Danmark generelt blev topledere i store organisationer med et stort antal ansatte og store budgetter. Størrelsen af de danske politikredse indebærer, at de danske politidirektører hovedsageligt varetager overordnede ledelsesmæssige opgaver i politikredsene.

Baggrunden for kravet om juridisk kandidateksamen for politiets øverste ledelse er navnlig politimesterens dobbelte funktion som leder både af det lokale politi og den lokale anklagemyndighed. Den daglige ledelse af politikredsens anklagemyndighed varetages imidlertid i dag af vicepolitimesteren. Samtidig er normeringen af kredsens juridiske personale over de senere år steget. Politimesteren deltager derfor kun i meget begrænset omfang i det daglige arbejde i anklagemyndigheden.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at det ikke er tidssvarende at opretholde et bestemt uddannelseskrav for politidirektøren. I stedet bør der ved udnævnelse af en politidirektør foretages en helhedsvurdering af den pågældendes kvalifikationer og kompetencer, herunder om den pågældende er i besiddelse af de generelle ledelsesmæssige kompetencer og personlige egenskaber, som kræves for at være topleder i en større offentlig organisation. Hensynet til legalitetskontrollen med politiet og integrationen af den lokale anklagemyndighed vil imidlertid

fortsat betyde, at politidirektøren må have visse grundlæggende juridisk-faglige kompetencer, herunder det fornødne indblik i politiets arbejdsområde, kriminalret, retspleje m.v.

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 64, stk. 3, skal politimesteren i reglen også have været ansat mindst 3 år i en overordnet stilling i politiet eller anklagemyndigheden. Ved besættelsen af stillinger som politidirektør bør der dog som nævnt foretages en samlet vurdering af den pågældendes kvalifikationer, og beskæftigelseskravet foreslås derfor ophævet. Retsplejelovens § 64, stk. 3, foreslås derfor ikke videreført i retsplejelovens kapitel 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

2.3.2.2. Politidirektørens beføjelser m.v.

Det ligger i den foreslåede ændring af kompetenceforholdene, at politidirektøren fortsat vil have det samlede ansvar for politiets virksomhed i politikredsen (under ansvar over for rigspolitichefen og justitsministeren). Politidirektøren vil efter lovforslaget fortsat være chef både for politikredsens politi og for den lokale anklagemyndighed.

Politidirektøren vil ligesom politimesteren i dag have ansvaret for tilrettelæggelsen af politiets operative arbejde i Grønland, herunder for den nærmere tilrettelæggelse af politiets beredskab (døgnvagtjeneste), efterforskning og organisering af de enkelte politiregioner og politistationer. Tilrettelæggelsen af arbejdet vil skulle ske inden for rammerne af bl.a. resultatkontrakter med rigspolitichefen samt konkrete direktiver og generelle retningslinjer fra Rigspolitiet, f.eks. om særligt prioriterede indsatsområder.

Som nævnt ovenfor vil politidirektøren fortsat have ansvar for bevillings- og økonomistyringen vedrørende den samlede bevilling til politikredsen. Politidirektøren kan således prioritere og anvende den samlede bevilling til politikredsen på den måde, som politidirektøren anser for mest hensigtsmæssig for at løse politiets opgaver i Grønland. Det forudsættes imidlertid, at grundlæggende ydelser som f.eks. løn- og administrationssystemer, it-systemer og kommunikationssystemer, herunder politiets landsdækkende radiosystem, fortsat udvikles og drives for hele riget af Rigspolitiet.

På det materielmæssige område (radioer, våben, køretøjer, uniformer m.v.) vil ordningen blive tilrettelagt således, at Rigspolitiet fortsat har ansvaret for, at politiet i hele landet råder over ensartet materiel, mens Grønlands Politi inden for de bevillingsmæssige rammer og ud fra politikredsens konkrete behov bestemmer, hvor mange enheder man vil anskaffe. Eksempelvis vil Rigspolitiet fortsat fastlægge, hvilke køretøjer Grønlands Politi skal have, og hvordan de skal være indrettet, mens politidirektøren inden for disse rammer, herunder fælles indkøbsaftaler for politiet, og under hensyntagen til de landsdækkende beredskabsmæssige krav, vil bestemme, hvor mange køretøjer af de forskellige typer der skal anskaffes.

Gennemførelsen af politireformen vil ikke have betydning for politidirektørens personaleansvar. Der henvises nærmere herom til pkt. 2.2.1.

Politiskolen vil ligeledes fortsat blive administreret af politidirektøren, under hensyn til studieordningen i Danmark, således at polititjenestemænd uddannet i Grønland vil kunne søge stillinger i andre politikredse på lige fod med polititjenestemænd uddannet i Danmark.

2.3.2.3. *Rigspolitichefens beføjelser m.v.*

Lovforslaget indebærer, at rigspolitichefen får ansvar for varetagelsen af politiets opgaver i Grønland under ansvar over for justitsministeren.

Det ligger i den foreslåede ordning, at rigspolitichefen vil være almindelig overordnet myndighed i forhold til Grønlands Politi. Rigspolitiet skal som udgangspunkt fungere som en overordnet styrelse for Grønlands Politi, mens det daglige politiarbejde som udgangspunkt varetages i politikredsen. Ordningen vil nærmere blive tilrettelagt således, at rigspolitichefen under ansvar over for justitsministeren skal sikre, at politiet i hele riget udfører de opgaver, det er pålagt, opfylder de politiske mål og krav, som fastlægges i politiets flerårsaftale m.v., og forvaltes økonomisk forsvarligt i overensstemmelse med de bevillingsmæssige regler.

Rigspolitichefen vil i kraft af det almindelige over-/underordningsforhold, som lovforslaget skaber mulighed for, kunne give politidirektøren generelle og konkrete tjenestebefalinger om politifaglige spørgsmål, og det foreslås, at rigspolitichefen skal føre tilsyn med politikredsens opgavevaretagelse på det politimæssige område. Det vil således være Rigsadvokaten, der via statsadvokaterne fører tilsyn med politidirektørens udførelse af de opgaver, der hører under anklagemyndigheden, jf. forslaget til retsplejelovens § 61 d, stk. 2, og § 61 e, stk. 2, jf. nærmere nedenfor pkt. 3.3. Rigspolitichefen og Rigsadvokaten vil få beføjelse til at give politidirektøren tjenestebefalinger om økonomiforvaltningen i politikredsen og om visse personale spørgsmål.

Det er imidlertid fortsat et centralt mål, at politidirektøren har en høj grad af ansvar og kompetence med hensyn til den daglige arbejdstilrettelæggelse m.v., og det forudsættes derfor, at rigspolitichefen er tilbageholdende med at gribe ind i kredsens sagsbehandling og tilrettelæggelse af det daglige arbejde.

Det foreslåede over-/underordningsforhold mellem rigspolitichefen og politidirektøren indebærer, at Rigspolitiet som noget nyt bliver klageinstans i forhold til politidirektøren for så vidt angår politifaglige spørgsmål. Det vil bl.a. dreje sig om afgørelser i forbindelse med politiets dispositioner uden for kriminalretsplejen i medfør af politiloven, herunder f.eks. påbud med henblik på at afværge fare, frihedsberøvelse, pålæg i forbindelse med demonstrationer og stikprøvevisitation m.v.

Rigspolitichefen vil sammen med Rigsadvokaten have det bevillingsmæssige ansvar for politiets og anklagemyndighedens bevillinger. Rigspolitichefen vil sammen med Rigsadvokaten få tillagt beføjelse til at fordele de samlede bevillinger til politiet og anklagemyndigheden mellem Rigspolitiet, den overordnede anklagemyndighed og politikredsen, jf. nærmere herom pkt. 3.3 nedenfor. Det vil være forudsat, at denne fordeling bl.a. sker på grundlag af nøgletal vedrørende befolkningsunderlag, geografi, særlige opgaver, kriminalitetsmønstre m.v. Til brug herfor vil det være væsentligt, at Rigspolitiet stiller moderne måle- og analyseværktøjer til rådighed for politikredsen.

På personaleområdet vil ordningen blive tilrettelagt således, at rigspolitichefen har beføjelser til at fastlægge generelle politikker for personaleadministrationen og ledelsesudviklingen i politiet, for så vidt angår ikke-juridisk personale (personale- og ledelsespolitikker) samt vedligeholde centrale personaleadministrative systemer m.v. På det politimaterielmæssige område vil Rigspolitiet som nævnt ovenfor få ansvar for, at politiet i hele riget råder over ensartet materiel. Rigspolitiet vil bl.a. kunne indgå fælles indkøbsaftaler – f.eks. vedrørende politiets køretøjer.

Rigspolitiet vil som nævnt ovenfor fortsat få ansvar for driften og udviklingen af politiets fælles it-systemer, f.eks. politiets sagsbehandlingssystem (Avannarleq) samt kriminalregistret og andre centrale registre, og for politiets overordnede kompetenceudvikling og uddannelse.

På det operative område vil der kunne være behov for, at Rigspolitiet fortsat varetager enkelte specialiserede opgaver og støttefunktioner. Det drejer sig navnlig om opgaver, der forudsætter helt særlige specialkompetencer eller specifik rutine og ekspertise, som det ikke vil være praktisk muligt at oparbejde og vedligeholde på det fornødne faglige niveau i Grønland. Det vil f.eks. dreje sig om nogle særlige kriminaltekniske metoder, som varetages af specialister i Kriminalteknisk Afdeling, og særlige efterforskningsmæssige kompetencer, f.eks. i forhold til visse former for it-kriminalitet (bistand til efterforskning af internationale børnepornografinetværk eller lignende).

Det vil også være nødvendigt, at Rigspolitiet fortsat varetager opgaver i forbindelse med ekstraordinært ressourcekrævende situationer, f.eks. i forbindelse med statsbesøg eller omfattende naturkatastrofer m.v.

2.3.2.4. *Klageadgang*

På grund af det nuværende referenceforhold behandler Justitsministeriets departement klager over en række afgørelser, som departementet ikke længere behandler i forhold til de øvrige politikredse. Denne konkrete sagsbehandlingsevne afviger således fra de seneste års bestræbelser på at placere konkret sagsbehandling/afgørelser ved den myndighed, som har opbygget kompetence ift. klagesagsbehandling.

Ved at ændre referenceforholdene for Grønlands Politi, vil afgørelser vedrørende politiets dispositioner og afgørelser uden for kriminalretsplejen som udgangspunkt kunne påklages til Rigspolitiet. Derved ensrettes klagesagsbehandlingen i dansk politi, og kompetencen samles ved Rigspolitiet.

Det følger herefter af det sædvanlige over-/underordningsforhold mellem justitsministeren og Rigspolitiet, at justitsministeren som udgangspunkt vil være almindelig klageinstans i forhold til Rigspolitiet.

I overensstemmelse med det to-instansprincip, der bl.a. gælder med hensyn til anklagemyndighedens afgørelser, bør afgørelser truffet af Rigspolitiet som første instans (f.eks. om afskedigelse af ikke-tjenestemandsansat personale) fortsat som udgangspunkt kunne påklages til justitsministeren. Derimod bør Rigspolitets afgørelse af klager over politidirektørens afgørelser ikke kunne påklages yderligere til justitsministeren. Det drejer sig bl.a. om afgørelser vedrørende politiets dispositioner uden for kriminalretsplejen i medfør af politiloven (f.eks. påbud, frihedsberøvelse, pålæg i forbindelse med demonstrationer, stikprøvevisitation m.v.) samt afgørelser i medfør af våbenloven (f.eks. våbentilladelser samt tilladelse til ind- og udførelse af våben) og politidirektørens afgørelser i visse disciplinærsager og andre ansættelses- og personalesager.

Rigspolitets afgørelser som første instans i ansættelses- og personalesager (f.eks. afslag på ansættelse som polititjenestemand på prøve) bør efter Justitsministeriets opfattelse ikke kunne påklages til justitsministeren. Dette svarer også til retstilstanden i Danmark, jf. § 109, stk. 3, i den danske retsplejelov.

Der henvises til forslag til retsplejelovens §§ 62-62 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3.3. Ny struktur

2.3.3.1. Politikredsen

Det foreslås, at Grønlands Politi organisatorisk ligestilles med de øvrige politikredse.

2.3.3.2. Den øverste ledelse

Som beskrevet i pkt. 2.2.2.1 består Grønlands Politis øverste ledelse i dag af politimesteren og de tre søjlechefer: vicepolitimesteren (chefanklager), stabschefen og chefpolitiinspektøren. De tre søjlechefer er i praksis sideordnede.

Efter den nuværende bestemmelse i retsplejelovens § 63, stk. 2, er det vicepolitimesteren, en politiassessor eller en politifuldmægtig, der i politimesterens fravær har den øverste ledelse af politiet i politikredsen. Dette bygger på en forældet organisering af politiet fra en tid, hvor der ikke i kredsen fandtes en stabsfunktion.

I dag er det stabschefen, der sammen med politimesteren fokuserer og understøtter den administrative og strategiske ledelsesopgave i politikredsen.

En ekstern analyse af ledelsen i de øvrige politikredse gennemført af Justitsministeriet i 2011 viste imidlertid, at der ikke var behov for en fast stedfortræder i politikredsene, hvorfor titlen som vicepolitidirektør blev sløjftet.

På den baggrund foreslår Justitsministeriet, at der ikke fremover udpeges en fast stedfortræder for politidirektøren. Hvis den øverste ledelse i Grønlands Politi alligevel vurderer, at det fremadrettet anses for mest hensigtsmæssigt at have en fast stedfortræder, vil en sådan ordning kunne fortsættes administrativt uden direkte lovhjemmel.

2.3.4. Politiets kontakt med lokalsamfundet

Grønlands Politi har i dag et tæt samarbejde med lokalsamfundet. Befolkningstallet i Grønland er relativt lavt, og samfundet er generelt karakteriseret ved en indgående netværkskultur, hvor alle kender alle.

Politiarbejdet er derfor navnlig kendetegnet ved, at politiet arbejder med konkrete kriminalitetsproblemer i et tæt samarbejde med lokalsamfundet på grundlag af netværk med deltagelse af repræsentanter for politi og offentlige myndigheder, institutioner, organisationer og enkeltpersoner fra lokalsamfundet (f.eks. beboerrådsformænd, klubledere, forældregrupper m.v.).

2.3.4.1. SSSPK-samarbejdet m.v.

Det lokale samarbejde mellem skole, socialforvaltning, sundhedsvæsen, politi og kriminalforsøg (SSSPK-samarbejdet) udgør i dag krumtappen i det lokale kriminalpræventive arbejde i forhold til børn og unge.

Målsætningen for SSSPK-samarbejdet er at opbygge, anvende og vedligeholde et lokalt netværk, der har kriminalpræventiv indvirkning på børns og unges dagligdag. SSSPK-samarbejdet giver mulighed for at opfange faresignaler og udviklingstendenser i kriminaliteten og i børns og unges levevilkår så tidligt, at der kan gøres en indsats for at hindre, at de unge kommer ud i en kriminel løbebane. Samtidig er SSSPK-samarbejdet et velegnet forum til at afklare, hvilke muligheder for forebyggende arbejde der er lokalt for de involverede myndigheder. SSSPK-samarbejdet kan desuden gennem projekter være med til at modvirke, at der opstår grupper af unge med kriminel adfærd.

SSSPK-samarbejdet mellem bl.a. Grønlands Politi og kommunerne bør fortsætte og søges udbygget yderligere med vægt på et tæt samarbejde med hver enkelt kommune i politikredsen. Det

vil endvidere være naturligt mere generelt at overveje den fremtidige organisering af det kriminalpræventive arbejde, herunder arbejdet i SSSPK-regi, og disse spørgsmål bør overvejes i bl.a. Det Kriminalpræventive Råd.

Som led i det lokale kriminalitetsforebyggende arbejde bør politidirektøren fremover desuden tage initiativ til, at der udarbejdes en særlig plan for en strategisk kriminalpræventiv indsats over for børn og unge i Grønland. En sådan overordnet strategisk plan vil bl.a. kunne omfatte følgende emner:

- Et systematisk forløb med en *generel indsats*, der bør finde sted løbende under børnenes og de unges opvækst med inddragelse af skoler, klubber, ungdomsskoler og andre ungdomsuddannelsessteder m.v. Det vil f.eks. kunne omfatte oplysningskampagner, særlige SSSPK-dage, faste møder mellem politiets og kommunernes SSSPK-medarbejdere og forældrebestyrelser i børneinstitutioner og på skoler, fælles aktiviteter som led i skolerens projektarbejde m.v.
- En *specifik indsats* rettet mod udsatte grupper af børn og unge, som er ved at udvikle en kriminel adfærd. Den specifikke indsats vil naturligt kunne gennemføres i samarbejde med f.eks. lokale skoler, ungdomsklubber m.v., og der kan iværksættes opsøgende arbejde m.v.
- En *individorienteret indsats* i forhold til unge, som allerede har begået kriminalitet, med henblik på at forebygge, at de pågældende begår ny kriminalitet. Den individorienterede indsats vil bl.a. kunne omfatte egentlig behandling m.v. Indsatsen vil også kunne sigte mod, at de pågældende personer får nye sociale relationer uden for deres hidtidige miljø, f.eks. ved et samarbejde med det lokale erhvervsliv om praktikpladser m.v.

Den overordnede strategiske plan forudsættes udarbejdet under hensyn til de ressourcer, som Grønlands Politi har til rådighed på de enkelte politistationer.

Der henvises endvidere til forslaget til retsplejelovens § 62 e om en årlig lokal samarbejdsplan, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3.4.2. *Kredsråd*

For at styrke det kriminalitetsforebyggende samarbejde har Naalakkersuisut nedsat Det Centrale Forebyggelsesudvalg, der koordinerer og drøfter forebyggelsesarbejdet i bred forstand på embedsmandsniveau. Grønlands Politi er i den forbindelse repræsenteret ved politimesteren, men der eksisterer ikke et formaliseret samarbejdsforum, hvor de centrale aktører på politisk niveau deltager.

Med henblik på at opnå en yderligere styrkelse af kontakten mellem politiet og lokalsamfundet, foreslår Justitsministeriet at oprette et kredsråd, hvor den øverste ledelse hos Grønlands Politi,

naalakkersuisoq for sociale anliggender, naalakkersuisoq for justitsområdet og kommunerne har lejlighed til at drøfte spørgsmål af fælles interesse.

Det foreslås, at kredsrådet skal sammensættes af politidirektøren, naalakkersuisoq for sociale anliggender, naalakkersuisoq for justitsområdet og borgmestrene i kommunerne. Det bemærkes, at kredsrådets sammensætning kan ændres som led i nye ressortfordelinger i Naalakkersuisut. Med henblik på at fremhæve politidirektørens selvstændige ansvar for tilrettelæggelsen af politiets samarbejde med Naalakkersuisut og kommunerne, foreslås det, at politidirektøren er formand for kredsrådet.

Det foreslås, at kredsrådet skal drøfte alle spørgsmål af almindelig karakter vedrørende politiets virksomhed og organisation i Grønland. Det vil navnlig være relevant at drøfte områder, hvor der er behov for at sikre sammenhæng i politiets og kommunernes opgavevaretagelse, f.eks. med hensyn til indsatsen over for truede og belastede børn og unge. Det foreslås endvidere, at kredsrådet skal drøfte organisatoriske spørgsmål af særlig betydning for lokalsamfundet, f.eks. ændringer i politiregioner og åbningstider m.v.

Efter lovforslaget skal kredsrådet endvidere drøfte kriminalitetsudviklingen og den lokale kriminalitetsforebyggelse m.v. i Grønland, og det vil ofte kunne ske på grundlag af politiets analyser af karakteren, omfanget og udviklingen i kriminalitetsproblemerne i de forskellige dele af politikredsen.

Kredsrådet skal desuden efter lovforslaget virke for, at der gives lokalbefolkningen oplysning om politiets virksomhed, herunder f.eks. om kriminalpræventive tiltag.

Det foreslås, at politidirektøren skal afgive en årlig skriftlig redegørelse til kredsrådet vedrørende politiets virksomhed i det forløbne år. Dette vil f.eks. kunne ske i forbindelse med, at politikredsens årsstatistik sendes til kredsrådet. Det vil være naturligt, at politidirektøren herudover løbende udarbejder statusrapporter og lignende til kredsrådet vedrørende den almindelige politiindsats og/eller den konkrete indsats på specifikke fokusområder.

Det foreslås, at kredsrådet kan afgive udtalelser om spørgsmål vedrørende politikredsens almindelige organisation, og at kredsrådet kan henstille til politidirektøren, at politiet for et begrænset tidsrum særligt skal lægge vægt på løsningen af bestemte opgaver med hensyn til opretholdelsen af sikkerhed, fred og orden.

Der henvises i øvrigt til forslaget til retsplejelovens §§ 62 c og 62 d, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3.4.3. Lokal samarbejdsplan

Det er vigtigt, at alle relevante lokale aktører i Grønland bliver inddraget i samarbejdet om de opgaver, som løses bedst i et samvirke mellem politiet og lokalsamfundet.

Med henblik på yderligere at forankre og styrke denne inddragelse, foreslås det, at politidirektøren fremover skal udarbejde en samlet plan for samarbejdet mellem politiet, Naalakkersuisut og kommunerne, andre offentlige myndigheder, interesseorganisationer, foreninger m.v. i Grønland.

Den lokale samarbejdsplan bør udarbejdes af politidirektøren for et år ad gangen efter forudgående drøftelse i kredsrådet. Planen skal således mindst én gang årligt tages op i kredsrådet med henblik på at sikre, at planen fortsat sikrer den bedst mulige ramme. Planen skal efter forslaget offentliggøres, og det vil f.eks. kunne ske på politikredsens hjemmeside. Samarbejdsplanen vil dermed kunne bruges som reference for lokalsamfundet.

Den lokale samarbejdsplan bør indeholde en nærmere beskrivelse af, hvordan lokalsamarbejdet er eller vil blive organiseret og gennemført i politikredsen. Planen bør omhandle de væsentligste lokale samarbejdsområder og samarbejdsfora, herunder det lokale kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politiet og de enkelte kommuner (SSSPK-samarbejdet m.v.), men der vil i øvrigt være meget frie rammer for, hvordan politidirektøren i samråd med kredsrådet vil udforme samarbejdsplanen.

Udarbejdelsen af en overordnet samarbejdsplan vil naturligvis kunne suppleres med en fortsat udvikling og styrkelse af de mange uformelle kontakter og erfaringsudveksling mellem politi og kommuner m.v. Der vil også løbende kunne opstå nye samarbejdsfora, selv om disse ikke er beskrevet i samarbejdsplanen. I forbindelse med den løbende opfølgning på samarbejdsplanen vil nye væsentlige samarbejdsformer og samarbejdsfora kunne medtages i en revideret samarbejdsplan.

Der henvises i øvrigt til forslaget til retsplejelovens § 62 e, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3.5. Ny teknologi m.v.

Grønlands Politi står over for store udfordringer på it-området, hvor de eksisterende systemer kun i begrænset omfang understøtter kvalitetssikring og styring i sagsbehandlingen.

Den begrænsede understøttelse har betydning for manglende ensartethed og svingende kvalitet af de indtastede data. Samtidig vil Grønlands Politi med de nuværende systemer være afkoblet en central del af den kommende teknologiske udvikling hos politiet, herunder understøttelse af mobilitet og digitalisering.

Det er på den baggrund allerede besluttet, at Grønlands Politi oprettes som ny kreds i sagsstyringssystemet POLSAS og tilsvarende for BØDE/KASSE-systemet.

Grønlands Politis overgang til POLSAS og BØDE/KASSE-systemet vil ske, når det bl.a. administrativt, regulatorisk og teknisk kan lade sig gøre. Bl.a. vil der skulle ske en tilpasning af de operative applikationer, før systemerne kan anvendes af Grønlands Politi.

Overgangen til POLSAS vil medføre en mere regelstyret tilgang til inddatering, bedre dokumenthåndtering og flere sagsstyringsværktøjer. Hertil kommer mulighederne for en større styringsmæssig understøttelse i form af den ledelsesinformation, som POLSAS og BØDE/KASSE-systemet kan levere og sammenligne med de øvrige politikredse.

Dette vil endvidere betyde, at forskellen i teknologisk understøttelse mellem Grønlands Politi og de øvrige politikredse vil blive mindsket, hvilket også giver stordriftsfordele i relation til drift og vedligehold af flere forskellige systemer.

Etableringen giver også en fordel i forbindelse med udveksling af assistancer mellem Grønlands Politi og de øvrige politikredse, hvor et genkendeligt system vil eliminere det ressourcetræk, der i dag anvendes på at uddanne og arbejde i flere systemer.

Samlet set vurderer Justitsministeriet, at der med implementeringen af POLSAS og BØDE/KASSE-systemet vil være den fornødne teknologiske understøttelse til styring og drift af politikredsen, herunder opfølgning på relevante nøgletal for resultater til brug for bl.a. løbende ledelsesdialog internt i kredsen og i forhold til de overordnende myndigheder.

3. Reform af anklagemyndigheden

3.1. Indledning

Denne del af lovforslaget går ud på at gennemføre en reform af anklagemyndighedens organisering i Grønland og af kompetencefordelingen internt i anklagemyndigheden.

Reformen af anklagemyndigheden bygger navnlig på de ændringer, der blev gennemført i den danske retsplejelov ved lov nr. 385 af 20. maj 1992 om ændring af retsplejeloven, straffeloven, færdselsloven og udlændingeloven (Anklagemyndighedens struktur) og lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform), men har ellers navnlig til formål at gøre statsadvokaterne til en del af de offentlige anklagere i Grønland.

Den samlede reform, som vil blive gennemført dels med lovforslaget, dels administrativt, indeholder følgende hovedelementer:

Anklagemyndighedens organisering: Det foreslås, at statsadvokaterne bliver en del af de offentlige anklagere i Grønland. Statsadvokaterne vil – som i Danmark – være underordnet Rigsadvokaten og overordnet politidirektøren. Dermed ligestilles anklagemyndigheden i Grønland organisatorisk med den danske anklagemyndighed i øvrigt. Anklagemyndigheden består herefter af Rigsadvokaten, statsadvokaterne og politidirektøren.

Klageadgang: Det foreslås, at afgørelse truffet af politidirektøren i forbindelse med behandlingen af kriminalsager kan indbringes for statsadvokaten, hvis afgørelse af klagesagen er endelig. Afgørelser truffet af statsadvokaten som 1. instans kan påklages til Rigsadvokaten, hvis afgørelse er endelig. Rigsadvokatens afgørelser som 1. instans kan påklages til justitsministeren. Herved gennemføres et to-instansprincip for alle afgørelser, som træffes af anklagemyndigheden som led i forfølgningen af kriminalsager.

Påtalekompetencer: Det foreslås, at reglerne om påtalekompetence og forelæggelse af kriminalsager nærmere reguleres gennem udstedelse af administrative regler fastsat af justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger til det – i praksis Rigsadvokaten.

Erstatningssager: Det foreslås, at den administrative behandling af erstatningssager i anledning af kriminalretlig forfølgning i 1. instans fremover som udgangspunkt varetages af en af de regionale statsadvokater med klageadgang til Rigsadvokaten.

3.2. Gældende ret

3.2.1. Anklagemyndighedens organisering

De centrale bestemmelser om anklagemyndighedens organisation og virksomhed findes i retsplejelovens kapitel 3 om politiet og anklagemyndigheden (§§ 64-65).

De offentlige anklagere i Grønland er Rigsadvokaten og politimesteren samt de personer, der er antaget til bistand for disse ved den retlige behandling af kriminalsager, jf. retsplejelovens § 65, stk. 1. Bestemmelsen omfatter tillige det politiuddannede personale, der virker som anklagemyndighed i kredsretterne.

De offentlige anklagere er underlagt objektivitetsprincippet. Det betyder, at anklagemyndigheden skal sikre, at skyldige drages til ansvar, og at uskyldige ikke forfølges kriminalretligt, jf. retsplejelovens § 65, stk. 2. Anklagemyndigheden forestår desuden den juridiske kontrol (legalitetskontrollen) med politiets virksomhed inden for kriminalretsplejen (efterforskning m.v.).

Anklagemyndigheden er hierarkisk opbygget. Det følger heraf, at en overordnet anklagemyndighed har adgang til at instruere de underordnede myndigheder.

Selvom det ikke udtrykkeligt fremgår af retsplejeloven, at *justitsministeren* er den øverste anklagemyndighed i Grønland, er dette fast antaget. Denne opfattelse kan implicit udledes af reglen i retsplejelovens § 315, hvorefter politiets beslutning om at rejse, frafalde eller undlade at rejse tiltale kan omgøres af Rigsadvokaten eller justitsministeren.

Rigsadvokaten varetager udførelsen af kriminalsager ved Højesteret og virker ved Den særlige Klageret. Dette følger af den danske retsplejelovs § 99, stk. 1, jf. også forarbejderne til § 65, stk. 1, (Folketingstidende 2007-08, tillæg A, side 1382). Rigsadvokaten har som den øverste offentlige anklager – under ansvar over for justitsministeren – det overordnede faglige ansvar for anklagemyndighedens virksomhed og er de øvrige offentlige anklageres overordnede i faglig henseende.

For så vidt angår politiets virksomhed som offentlig anklagemyndighed, er politimesteren direkte underordnet Rigsadvokaten, jf. retsplejelovens § 65, stk. 3.

Rigsadvokaten fører tilsyn med politimesterens behandling af kriminalsager og behandler klager og afgørelser truffet af politimesteren vedrørende kriminalretlig forfølgning. Rigsadvokatens afgørelser i klagesager kan ikke påklages til justitsministeren, jf. retsplejelovens § 65, stk. 4.

Rigsadvokaten har endvidere visse opgaver i relation til behandlingen af sager, hvor der er afsagt dom til forvaring eller foranstaltninger efter kriminallovens kapitel 33 (særlige foranstaltninger overfor psykisk syge kriminelle) til anbringelse i Danmark.

Politimesteren og de offentlige anklagere, der er ansat hos denne (dvs. chefanklageren, senioranklagere, anklagere og anklagerfuldmægtige og det politiuddannede personale) varetager udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret og fører tilsyn med politiregionernes behandling af kriminalsager. Som nævnt ovenfor er det som udgangspunkt det politiuddannede personale, der giver møde for kredsretterne, mens de juridisk uddannede anklagere giver møde for Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

Som led i grunduddannelsen på politiskolen i Grønland, undervises politieleverne i anklagervirksomhed. Her får de lejlighed til at øve anklagerens rolle under domsforhandlingen. Denne uddannelse genopfriskes i det senere forløb under efteruddannelsen.

Under behandlingen af de konkrete sager har politifolkene mulighed for at søge telefonisk rådgivning hos politimesterembedets jurister, hvor der er opsat en telefonvagtordning, der kan kontaktes døgnet rundt.

Anklagemyndighedens udgifter afholdes af samme bevilling som politiets. Der fastsættes således én samlet bevilling til politiet og anklagemyndigheden på finansloven. Den samlede bevilling for politiet og anklagemyndigheden fastsættes normalt ved politiske flerårsaftaler.

Rigspolitichefen og Rigsadvokaten fastsætter på baggrund af de årlige rammeudmeldinger til politi og anklagemyndighed i fællesskab én samlet udgiftsramme til både politi- og anklagevirksomhed i Grønlands Politi. I tilfælde af uenighed mellem rigspolitichefen og Rigsadvokaten om fordelingen af udgiftsrammen forelægges spørgsmålet for justitsministeren til afgørelse. Hvis der efterfølgende opstår spørgsmål om den interne fordeling af politikredsens økonomiske ramme mellem de tre søjler: anklagemyndigheden, stabssøjlen og politisøjlen, kan dette kun ske i enighed mellem rigspolitichefen og Rigsadvokaten.

Justitsministeriet er den overordnede ansættelsesmyndighed for jurister i politiet og anklagemyndigheden, og kompetencen til at afskedige jurister ligger derfor i ministeriet.

Ansvar for den daglige personaleadministration lokalt i anklagemyndigheden ligger hos politimesteren. Opgaven hermed varetages imidlertid af vicepolitimesteren (chefanklageren). Den daglige personaleadministration omfatter bl.a. behandling af konkrete sager vedrørende rokering, turnus, barsel, sygefravær, ferie, merarbejde, tjenestefrihed, kørselstilladelse, flyttegodtgørelse, afholdelse af medarbejderudviklingssamtaler (MUS) og indgåelse af seniorordninger m.v.

Rigsadvokaten er ansvarlig for den faglige grund- og efteruddannelse af anklagemyndighedens og politiets jurister. Det gælder både udarbejdelsen af retningslinjer for og selve gennemførelsen af uddannelsen.

Udnævnelser i chefstillinger i politi og anklagemyndighed (stillinger i lønramme 36 og opefter) bliver foretaget af justitsministeren (dronningen) efter indstilling fra den myndighed, som udnævnelsen vedrører. Udnævnelser til chefstillinger i den overordnede anklagemyndighed (Rigsadvokaten og statsadvokaterne) vil således blive foretaget af justitsministeren efter indstilling fra Rigsadvokaten, mens udnævnelser i chefstillinger i den del af anklagemyndigheden, som hører under politikredsene (f.eks. chefanklagere), vil blive foretaget af justitsministeren efter indstilling fra politimesteren og Rigsadvokaten.

3.2.2. Påtalekompetencer

Retten til at påtale kriminalsager tilkommer som udgangspunkt politiet som anklagemyndighed, jf. retsplejelovens § 311. Ifølge § 315, stk. 2, kan justitsministeren fastsætte nærmere regler om påtaleopgivelse, tiltalefrafald og tiltalerejsning, herunder om pligt til at forelægge sådanne sager for Rigsadvokaten eller justitsministeren. Denne adgang til at give forskrifter er ikke udnyttet.

3.2.2.1. Forelæggelse

Der har med tiden udviklet sig en administrativ praksis for, hvornår der skal ske forelæggelse af konkrete sager. Disse forelæggelsesregler er nærmere beskrevet i Rigsadvokatmeddelelsen af 13. september 2019 om forelæggelse og indberetning m.v., bilag 4.

Forelæggelse finder navnlig sted i sager af særlig offentlig interesse, f.eks. hvor et medlem af Naalakkersuisut eller Inatsisartut har begået kriminalitet, samt i sager hvor der kan blive tale om anbringelse i Danmark.

Forelæggelse finder endvidere sted, når der er tale om foranstaltninger efter kriminallovens § 156 om særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle, og pågældende står over for en tidsubestemt foranstaltning, der indebærer eller giver mulighed for anbringelse på hospital eller institution i Danmark, eller der er tale om at nedlægge påstand om forvaring i medfør af kriminallovens § 161.

Når den tidsubestemte foranstaltning skal vurderes på ny af retten efter reglerne i kriminallovens §§ 159 og 162, stk. 4, forelægges anklagemyndighedens påstand for Rigsadvokaten, i det omfang den aktuelle foranstaltning, eller den foranstaltning der ønskes ændring til, indebærer eller giver mulighed for anbringelse på institution eller hospital i Danmark, eller der er tale om en sag om forvaring.

Grønlands Politi afgør uden forelæggelse i dag selv, hvorvidt man skal tage skridt til mentalobservation under indlæggelse på et dansk psykiatrisk hospital.

3.2.2.2. *Påtaleundladelse m.v.*

Politiet kan efter retsplejelovens § 337, stk. 2, afvise en indgivet anmeldelse, hvis der ikke findes grundlag for at indlede en efterforskning. Har politiet i medfør af retsplejelovens § 338, stk. 1, efter anmeldelse eller af egen drift iværksat en efterforskning, er politiets kompetence til at indstille den påbegyndte efterforskning begrænset, når der har været rejst sigtelse i sagen, jf. retsplejelovens § 338, stk. 3.

Har der været rejst sigtelse i sagen, kan påtale helt eller delvist opgives, hvis sigtelsen har vist sig grundløs, jf. retsplejelovens § 312, nr. 1.

Påtale kan endvidere opgives, hvis videre forfølgning i øvrigt ikke kan ventes at føre til, at sigtede findes skyldig, jf. retsplejelovens § 312, nr. 2. Denne adgang til påtaleopgivelse omfatter foruden opgivelse af bevismæssige grunde bl.a. tilfælde, hvor det pågældende forhold ikke kan anses for kriminelt, og tilfælde, hvor der foreligger en obligatorisk fritagelse fra kriminalretligt ansvar (f.eks. nødværge og nødret) eller som følge af ophør af kriminalretligt ansvar (f.eks. frivillig tilbagetræden fra forsøg eller forældelse).

Endelig kan påtale opgives hvis sagens gennemførelse vil medføre vanskeligheder, omkostninger eller behandlingstider, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den foranstaltning, som i givet fald kan forventes idømt, jf. retsplejelovens § 312, nr. 3. Påtaleopgivelse efter § 312, nr. 3, omfatter navnlig tilfælde, hvor der på et tidligt stadium af en sag må tages

stilling til, om efterforskningen bør begrænses til visse forhold for at fremskynde sagens behandling.

Anklagemyndigheden har endvidere adgang til at frafalde tiltale, selv om den sigtede må anses for skyldig i det påsigtede forhold. Anklagemyndighedens kompetence til at undlade at rejse påtale eller meddele tiltalefrafald er et udtryk for opportunitetsprincippet, hvorefter anklagemyndigheden kan undlade at forfølge en sag på baggrund af hensigtsmæssigheds- og billighedsbetragtninger af kriminalpolitisk og procesøkonomisk art.

Politimesterens adgang til at frafalde tiltale er reguleret i retsplejelovens § 313, stk. 1, nr. 1-5, og stk. 3.

I andre tilfælde end de i stk. 1 nævnte kan tiltale kun frafaldes efter Rigsadvokatens beslutning og under forudsætning af, at der foreligger særlig formildende omstændigheder eller andre særlige forhold, og tiltale ikke kan anses for påkrævet af almene hensyn, jf. § 313, stk. 2 og stk. 3.

Retsplejelovens regler om tiltalefrafald er suppleret af bekendtgørelse nr. 266 af 6. april 2018 om Politimesteren i Grønlands adgang til at frafalde tiltale.

3.2.2.3. Ankesager

Politimesteren har som altovervejende hovedregel påtalekompetence i ankesager; en opgave der i den øvrige del af riget varetages af de regionale statsadvokater.

Kredsretternes afgørelser indberettes til politimesteren, der herefter tager stilling til, om der skal ske anke, eller om dommen kan tiltrædes. Det er hovedreglen, at politimesteren alene afgør, om sagerne skal ankes. Ved særlovsovertrædelser høres dog den relevante særmyndighed om spørgsmålet.

Kun i særlige tilfælde, hvor Rigsadvokaten tidligere har fået forelagt sagen, vil ankespørgsmålet blive forelagt for Rigsadvokaten.

Det er herefter de juridisk uddannede anklagere ved politimesterembedet, der giver møde for anklagemyndigheden i Grønlands Landsret.

3.2.3. Erstatningssager

Reglerne om behandling af krav om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning, herunder reguleringen af kompetenceforhold i forbindelse med sagernes behandling, findes navnlig i retsplejelovens kapitel 42 (§§ 486-493).

Efter retsplejelovens § 486, stk. 1, skal der ydes erstatning til den, der har været anholdt eller tilbageholdt som led i en kriminalretlig forfølgning, hvis påtale opgives eller tiltalte frifindes. Efter retsplejelovens § 489, stk. 1, skal der endvidere ydes erstatning til den, der har været anstaltsanbragt eller undergivet anden kriminalretlig foranstaltning, hvis anke eller genoptagelse medfører bortfald af den idømte foranstaltning. Erstatning kan efter retsplejelovens § 486, stk. 3, og § 489, stk. 2, nægtes eller nedsættes, hvis den sigtede eller dømte selv har givet anledning til det forhold, som der ellers skal ydes erstatning for.

Efter retsplejelovens § 486, stk. 2, § 487 og § 488 kan der endvidere ydes erstatning, hvis den under sagen anvendte frihedsberøvelse ikke står i rimeligt forhold til forfølgningens udfald, hvis en sigtet som led i en kriminalretlig forfølgning har været udsat for andre kriminalprocessuelle indgreb end frihedsberøvelse, eller hvis der over for en person, der ikke har været sigtet, har været iværksat indgreb som led i en kriminalretlig forfølgning, medmindre den pågældende selv har givet anledning til foranstaltningen.

Endelig følger det af retsplejelovens § 493, at erstatningskrav, der efter de almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af kriminalretlig forfølgning, behandles efter anmodning efter reglerne i retsplejelovens kapitel 42.

Efter retsplejelovens § 490, stk. 1, træffer politimesteren afgørelse i 1. instans i alle sager om erstatning efter retsplejelovens kapitel 42, medmindre justitsministeren fastsætter, at nærmere angivne sager skal forelægges for Rigsadvokaten eller justitsministeren til afgørelse.

Efter retsplejelovens § 490, stk. 3, behandler Rigsadvokaten klager over afgørelser truffet af politimesteren vedrørende krav om erstatning. Rigsadvokatens afgørelser i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Efter retsplejelovens § 491, stk. 1, kan den erstatningssøgende anmode om at få kravet indbragt for retten, hvis erstatningskravet ikke imødekommes ved afgørelse truffet af Rigsadvokaten i en klagesag eller justitsministeren. Erstatningssagen behandles i kriminalretsplejens former, hvor politimesteren giver møde i overensstemmelse med den almindelige kompetencefordeling i anklagemyndigheden.

3.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.3.1. Anklagemyndighedens organisering

Rigsadvokaten varetager i dag en række opgaver i forhold til Grønlands Politi, som de regionale statsadvokater varetager i forhold til de øvrige politikredse.

Sammenholdt med Rigsadvokaten har statsadvokaterne derfor en meget betydelig praktisk erfaring med at varetage de opgaver, som følger af at være overordnet myndighed for en politikreds. Statsadvokaterne behandler således bl.a. et stort antal klager over afgørelser truffet i de øvrige politikredse, ligesom statsadvokaterne fører det almindelige legalitetstilsyn med politikredse. En overførsel fra Rigsadvokaten til en af statsadvokaterne af de opgaver, som Rigsadvokaten i dag varetager i forhold til Grønlands Politi, men som de regionale statsadvokater varetager i forhold til de øvrige politikredse, vil derfor indebære en driftsmæssig fordel i forhold til behandling af de pågældende sager, ligesom der sikres en større grad af ensartethed i behandlingen i forhold til behandlingen af sager vedrørende de øvrige politikredse.

Særligt for så vidt angår sager vedrørende psykisk syge, skal det fremhæves, at det i Danmark i det hele er de regionale statsadvokater, der varetager behandlingen af og tilsynet med foranstaltningssager. Statsadvokaterne har således et stort erfaringsgrundlag i relation til denne type sager.

Det bemærkes i øvrigt, at det med politireformen blev forudsat, at Rigsadvokaten først og fremmest skal tage sig af generelle faglige spørgsmål og administrative opgaver inden for drift og udvikling af anklagemyndigheden.

Ovenstående taler efter Justitsministeriets opfattelse for, at en af de eksisterende regionale statsadvokater får ansvaret for de opgaver, som statsadvokaterne varetager i forhold til de øvrige politikredse, men som i forhold til Grønlands Politi varetages af Rigsadvokaten i dag. Hertil bemærkes, at den oprindelige begrundelse for, at Rigsadvokaten skulle være overordnet anklagemyndighed for Grønlands Politi var, at Rigsadvokatens erfaring og overblik med hensyn til almindelige anklagemæssige spørgsmål burde komme den grønlandske anklagemyndighed til gode. Med den nuværende organisering af statsadvokaterne taler dette hensyn imidlertid ikke længere for, at det er Rigsadvokaten, der bør være overordnet anklagemyndighed for Grønlands Politi.

Det foreslås, at statsadvokaterne bliver en del af de offentlige anklagere i Grønland. Statsadvokaterne vil – som i Danmark – være underordnet Rigsadvokaten og overordnet politidirektøren. Dermed ligestilles anklagemyndigheden i Grønland organisatorisk med den danske anklagemyndighed i øvrigt.

Anklagemyndigheden vil herefter bestå af Rigsadvokaten, statsadvokaterne og politidirektøren.

Rigsadvokaten vil fortsat varetage udførelsen af kriminalsager ved Højesteret og virke ved Den Særlige Klageret.

Rigsadvokaten vil også fortsat være de øvrige anklageres overordnede og fører tilsyn med dem. Desuden vil Rigsadvokaten behandle klager over afgørelser, som er truffet af statsadvokaterne i 1. instans.

Statsadvokaterne vil føre tilsyn med politidirektørens behandling af kriminalsager og behandler klager over afgørelser, som er truffet af politidirektøren vedrørende kriminalretlig forfølgning. Statsadvokaterne vil endvidere behandle sager om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning og fører tilsyn med længden af foranstaltninger, jf. nærmere pkt. 3.3.4.

Det foreslås desuden, at én af de eksisterende regionale statsadvokater får ansvaret for de opgaver, som statsadvokaterne varetager i forhold til de øvrige politikredse, men som i forhold til Grønlands Politi varetages af Rigsadvokaten i dag.

Der foreslås ikke ændringer i forhold til Grønlands Politis opgaver vedrørende ankesager, idet bl.a. kendskab til de grønlandske forhold og den geografiske afstand tilsiger, at ankesagerne fortsat behandles af Grønlands Politi.

Det bemærkes i øvrigt, at der med lovforslaget ikke sigtes til at ændre den nuværende praksis, hvorefter det politiuddannede personale som udgangspunkt giver møde for kredsretterne, jf. nærmere pkt. 3.2.1. Der henvises i øvrigt til forslaget til retsplejelovens § 61 h, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

3.3.2. Klageadgang

Det foreslås, at afgørelser truffet af politidirektøren i forbindelse med behandlingen af kriminalsager kan indbringes for statsadvokaten, hvis afgørelse af klagesagen er endelig.

Endvidere foreslås det, at afgørelser truffet af statsadvokaten som 1. instans kan påklages til Rigsadvokaten, hvis afgørelse af klagesagen er endelig.

Rigsadvokaten skal herefter alene behandle klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne som 1. instans, mens klager over afgørelser truffet af politidirektøren ikke skal behandles i rigsadvokaturen.

Endelig foreslås det, at Justitsministeren behandler klager over afgørelser truffet af Rigsadvokaten som 1. instans, jf. dog forslaget til retsplejelovens § 490, stk. 4, hvorefter afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af Rigsadvokaten som 1. instans ikke kan påklages til justitsministeren.

Herved gennemføres overordnet et to-instansprincip for alle afgørelser, der træffes af anklagemyndigheden som led i forfølgningen af kriminalsager.

Fordelen ved en sådan ordning er en væsentlig formindskelse af antallet af klagesager hos Rigsadvokaten og i Justitsministeriet, hvorved der frigøres ressourcer til andre opgaver.

Afskæring af klageadgangen til justitsministeren og Rigsadvokaten medfører ikke, at mere betydelige og principielle sager ikke kan behandles af disse myndigheder, idet adgangen for justitsministeren og Rigsadvokaten til i kraft af deres overordnede stilling at give tjenestebefalinger i konkrete sager består.

Den foreslåede begrænsning i klageadgangen giver efter Justitsministeriets opfattelse ikke grundlag for betænkeligheder med hensyn til den enkelte borgers retssikkerhed.

Dels indebærer forslaget en almindelig adgang til prøvelse af en sag i to instanser, og dels er der fortsat adgang for Rigsadvokaten og justitsministeren til at gribe ind i konkrete sager, herunder i sager, som indeholder principielle spørgsmål, eller som af andre grunde findes at burde undergives fornyet behandling.

Det foreslås, at klagefristen, således som det er sædvanligt i anden lovgivning, fastsættes til 4 uger fra den dag, da klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Herved får klageren et rimeligt tidsrum til at overveje, om afgørelsen bør påklages, og til eventuelt at søge sagkyndig bistand.

Det foreslås dog, at klageren vil have krav på en realitetsbehandling af sin klage, i tilfælde hvor klagemyndigheden skønner, at overskridelsen af fristen må anses for undskyldelig. Dette kan f.eks. være i tilfælde, hvor klageren ikke har haft mulighed for at indgive en rettidig klage, f.eks. på grund af ferie, sygdom eller andre omstændigheder, der ikke kan tilregnes den pågældende, og hvor det derfor efter omstændighederne kan være rimeligt, at fristen på 4 uger fraviges.

3.3.3. Påtalekompetencer

Med den foreslåede reorganisering af anklagemyndigheden vil statsadvokaten overtage visse opgaver fra Rigsadvokaten, herunder vedrørende forelæggelse for den overordnede anklagemyndighed. Der er derfor behov for en ændring af kompetencereglerne for påtaleopgivelse, tiltalefrafald og tiltalerejsning.

Det foreslås, at de nærmere regler om kompetencen vedrørende påtaleopgivelse, tiltalefrafald og tiltalerejsning sker gennem udstedelse af administrative regler fastsat af justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger til det – i praksis Rigsadvokaten.

3.3.4. Erstatningssager

Politimesteren varetager i dag den administrative behandling af erstatningssager i anledning af kriminalretlig forfølgning i 1. instans, ligesom politimesteren giver møde i en eventuel efterfølgende retssag. Der er herved tale om opgaver, som de regionale statsadvokater varetager i forhold til de øvrige politikredse.

Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens kapitel 42 (lovforslag nr. L 35 af 12. december 2007, jf. Folketingstidende 2007-08, tillæg A, side 1511-1514), at bestemmelserne svarer til den danske retsplejelovs kapitel 93 a.

Mens politimesteren i Grønland behandler ca. 27-36 erstatningssager om året, behandler de regionale statsadvokater i gennemsnit samlet 1.963 sager årligt (2014-2019). At politimesteren selv træffer afgørelse i erstatningssagerne indebærer derfor en risiko for uensartet sagsbehandling.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at den administrative behandling af erstatningssager i anledning af kriminalretlig forfølgning i 1. instans fremover som udgangspunkt bør varetages af en af de regionale statsadvokater med klageadgang til Rigsadvokaten.

Der foreslås imidlertid ikke en ændring af, at politidirektøren giver møde i eventuelle efterfølgende retssager om erstatning. Justitsministeriet har herved navnlig lagt vægt på de geografiske forhold, samt at politidirektøren vil kunne føre sagerne i overensstemmelse med den overordnede anklagemyndigheds administrative afgørelser.

Det bemærkes, at overdragelsen af den administrative sagsbehandling af erstatningssager til en af de regionale statsadvokater samtidig vil kunne styrke statsadvokatens generelle tilsyn med politikredsen, jf. pkt. 3.3.1.

4. Ny politiklageordning

4.1. Indledning

Denne del af lovforslaget går ud på at gennemføre en revision af reglerne om behandling af klager over politipersonale og om behandling af kriminalsager mod politipersonale.

Lovforslaget ophæver samtidig den gældende lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland.

Lovforslaget bygger i meget vidt omfang på de ændringer, der blev gennemført i den danske retsplejelov ved lov nr. 404 af 21. april 2010 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ny politiklageordning m.v.).

Lovforslaget indebærer, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed fremover skal undersøge og træffe afgørelse i sager om politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager) og efterforske kriminelle forhold begået af politipersonale i tjenesten.

Lovforslaget indeholder følgende hovedelementer:

Det foreslås, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden) overtager politimesteren i Grønlands og Politiklagenævnet i Grønlands opgaver efter kapitel 2 og 4 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland med at undersøge og træffe afgørelse i sager om politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

Politiklagemyndigheden skal endvidere overtage politimesterens og Politiklagenævnet i Grønlands opgaver efter den nævnte lovs kapitel 3 og 4 med at efterforske kriminalsager mod politipersonale samt sager om personer, der er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Det vil efter lovforslaget fortsat være anklagemyndigheden (efter forslaget statsadvokaten og Rigsadvokaten), der tager stilling til tiltalespørgsmålet og i givet fald møder i retten som anklager.

Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling, foreslås det at oprette et råd, benævnt Rådet for Politiklagesager i Grønland, der afgiver en vejledende udtalelse om de grønlandske forhold til brug for sagens oplysning.

Den såkaldte notitssagsbehandling i mindre adfærdsklagesager, der er blevet etableret i praksis, foreslås lovfæstet. Det bør herudover ved alle adfærdsklager overvejes, om sagen under visse betingelser kan afsluttes ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren.

Det foreslås, at det udtrykkeligt kommer til at fremgå af reglerne, at der skal træffes afgørelse i adfærdsklagesager inden rimelig tid. Herudover foreslås pligt til at underrette klager og indklagede i adfærdsklagesager, hvis der ikke er truffet afgørelse inden for 6 måneder. I kriminalsager foreslås pligt til at underrette anmelder og de personer, der skal underrettes om statsadvokatens eller Politiklagemyndighedens afgørelse (typisk sigtede og forurettede), hvis der ikke inden for 12 måneder efter anmeldelsen er truffet afgørelse om indstilling af efterforskning, påtaleopgivelse m.v.

Det foreslås, at Politiklagemyndigheden ikke skal efterforske sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser, der er begået af politipersonale, hvis den pågældende erkender sig skyldig, hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand. Sådanne sager skal efter forslaget behandles af politiet.

Endelig foreslås det, at den forenkede procedure for behandling af erstatningskrav i retsplejelovens kapitel 42 om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning også skal kunne anvendes ved erstatningskrav i sager om personer, der er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Det

indebærer bl.a., at der er en nem adgang til domstolsprøvelse af erstatningsspørgsmålet, og at der sker beskikkelse af bisidder.

4.2. Baggrund for lovforslaget om en ny politiklageordning

4.2.1. Gældende ret

4.2.1.1. Det gældende regelgrundlag

Reglerne om behandling af klager over politipersonalet findes i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland.

Loven, der trådte i kraft den 1. januar 2000, bygger i meget vidt omfang på den ordning om behandling af klager over politipersonale, der blev indført i Danmark ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven (Behandling af klager over politipersonalet m.v.), og som var gældende i Danmark indtil 2012.

Reglerne bygger på anbefalingerne i betænkning nr. 1278/1994 om behandlingen af klager over politipersonalet, der blev afgivet af et udvalg nedsat af Justitsministeriet. Udvalget blev nedsat, da en række spørgsmål i relation til behandlingen af klager over politipersonale havde givet anledning til debat, og det anføres i udvalgets kommissorium bl.a., at tilliden til politiet forudsætter, at klager over politipersonalet undergives en korrekt behandling, og at klagesystemet opleves som betryggende.

4.2.1.2. Behandling af klager over politipersonalet

Den nuværende ordning indebærer, at adfærdsklager som udgangspunkt behandles af politimesteren i Grønland, som i den forbindelse inddrager Politiklagenævnet i Grønland. Politimesteren foretager som udgangspunkt alle undersøgelsesskridt, således at det regionale politi kun i meget begrænset omfang deltager i behandlingen af disse sager. Det regionale politi skal dog selv foretage uopsættelige undersøgelsesskridt. Rigspolitiet (i praksis Københavns Politi) yder efter anmodning politimesteren bistand til undersøgelsen.

Det er dog Rigsadvokaten – eller den statsadvokat, som Rigsadvokaten har bemyndiget – der har kompetencen, hvis det drejer sig om adfærdsklager vedrørende politimesteren eller politipersonale, der gør tjeneste i de centrale afdelinger. Dette betyder i praksis, at Rigsadvokaten – eller den statsadvokat, som Rigsadvokaten har bemyndiget – behandler sager vedrørende det juridiske personale i anklagemyndigheden og det politiuddannede personale, der arbejder i politikredsens centrale afdelinger.

Politimesterens afgørelser kan påklages til Rigsadvokaten, mens Rigsadvokatens afgørelser (i 1. instans) kan påklages til justitsministeren. Har Rigsadvokaten bemyndiget en statsadvokat til at behandle en adfærdsklage, behandler Rigsadvokaten dog klager over denne sag.

4.2.1.3. Kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland

I kriminalsager mod politipersonale foretages efterforskningen også af politimesteren i Grønland, og politimesteren bestemmer – efter inddragelse af Politiklagenævnet i Grønland – om der skal rejses tiltale. Politimesteren foretager som udgangspunkt alle undersøgelsesskridt, således at det regionale politi kun i meget begrænset omfang deltager i behandlingen af disse sager. Det regionale politi skal dog selv foretage uopsættelige undersøgelsesskridt. Rigspolitiet (i praksis Københavns Politi) yder efter anmodning politimesteren bistand til undersøgelsen.

Det er Rigsadvokaten – eller den statsadvokat, som Rigsadvokaten har bemyndiget – der behandler kriminalsager vedrørende politimesteren eller politipersonale, der gør tjeneste i centrale afdelinger. Dette betyder i praksis, at Rigsadvokaten – eller den statsadvokat, som Rigsadvokaten har bemyndiget – behandler sager vedrørende det juridiske personale i anklagemyndigheden og det politiuddannede personale, der arbejder i politikredsens centrale afdelinger.

Politimesterens afgørelser om påtaleopgivelse m.v. kan påklages til Rigsadvokaten, mens Rigsadvokatens afgørelser (i 1. instans) kan påklages til justitsministeren. Har Rigsadvokaten bemyndiget en statsadvokat til at behandle sagen, behandler Rigsadvokaten dog klager over statsadvokatens afgørelser i sagen.

4.2.2. Grundlaget for lovforslaget

4.2.2.1. Den gældende politiklageordning i Danmark

Den gældende politiklageordning i Danmark blev indført ved lov nr. 404 af 21. april 2010 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Ny politiklageordning m.v.). Loven bygger på betænkning nr. 1507/2009 om behandling af klager over politiet, og afløste den daværende politiklagenævnsordning.

Efter den gældende politiklageordning i Danmark undersøger og afgør Den Uafhængige Politiklagemyndighed – i daglig tale kaldt Politiklagemyndigheden – der er uafhængig af politiet og anklagemyndigheden, adfærdsklager og efterforsker straffesager vedrørende politipersonale. Politiklagerådet, der består af en dommer som formand, en advokat og en universitetslærer i retsvidenskab og offentlighedsrepræsentanter, har det overordnede ansvar for Politiklagemyndighedens virksomhed.

Politiklagemyndigheden refererer i administrativ henseende direkte til justitsministeren, der er den øverste ansvarlige for Politiklagemyndighedens bevillinger og andre økonomiske forhold, personale og IT.

Da myndigheden er uafhængig, kan afgørelser i konkrete adfærdsklagesager ikke påklages til justitsministeren eller nogen anden administrativ myndighed. Spørgsmål om Politiklagemyndighedens undersøgelse i adfærdsklagesager og myndighedens afgørelser i disse sager kan således ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Politiklagemyndigheden har den endelige kompetence i adfærdsklagesager, mens kompetencen til at tage stilling til tiltalerspørgsmålet i forbindelse med eventuelle strafbare forhold begået af politipersonale – som i alle andre straffesager – ligger hos anklagemyndigheden (statsadvokaterne og Rigsadvokaten og i særlige tilfælde justitsministeren).

Med hensyn til behandlingen m.v. af straffesager er Politiklagemyndigheden undergivet anklagemyndighedens generelle instrukser (fra Rigsadvokaten og statsadvokaterne). Myndigheden følger således de generelle forskrifter og direktiver om efterforskningen i straffesager, der kommer fra navnlig Rigsadvokaten, mens efterforskningen i konkrete sager gennemføres af Politiklagemyndigheden. Statsadvokaten involveres som udgangspunkt ikke i Politiklagemyndighedens efterforskning og har ikke nogen indflydelse på tilrettelæggelsen af denne. Myndigheden forelægger således ikke for statsadvokaten, hvilke efterforskningsskridt der skal foretages, og statsadvokaten kan ikke give pålæg om, at efterforskningen skal foregå på en bestemt måde. Der kan heller ikke klages over efterforskningen til statsadvokaten, idet eventuel uenighed om lovligheden af Politiklagemyndighedens efterforskningsskridt og om f.eks. en forsvarers rettigheder må afgøres af retten. Der er dog intet til hinder for, at Politiklagemyndigheden i større sager kan underrette statsadvokaten om efterforskningen, eller at der i øvrigt finder et samarbejde sted i større konkrete sager. Statsadvokaten kan imidlertid ikke bede Politiklagemyndigheden om at stoppe en efterforskning, og statsadvokatens involvering kan kun ske på initiativ fra Politiklagemyndigheden. Politiklagemyndighedens afvisning af en anmeldelse kan dog påklages til den regionale statsadvokat.

Formålet med at ændre politiklageordningen var – både hos befolkningen og politiet – at sikre grundlaget for den almindelige tillid til, at behandlingen af politiklager foregår objektivt og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Ved lov nr. 708 af 8. juni 2018 om ændring af lov om politiets virksomhed, retsplejeloven, lov om forswarets formål, opgaver og organisation m.v. og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen m.v.) blev politiklageordningen udvidet, således at reglerne også finder anvendelse i forhold til forsvarspersonale i tjenesten, når personalet yder bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed.

4.2.2.2. Arbejdsgruppens overvejelser

Som tidligere nævnt i bl.a. pkt. 1 har en tværgående arbejdsgruppe med repræsentanter fra Justitsministeriets departement, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Færøernes Politi og Grønlands Po-

liti i løbet af 2018 gennemført en analyse af, om Færøernes Politi og Grønlands Politi skal omfattes af politireformen fra 2007. Som led i analysen undersøgte arbejdsgruppen også, om Den Uafhængige Politiklagemyndighed bør tillægges kompetence til at undersøge og træffe afgørelse i adfærdsklager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland.

Arbejdsgruppen har foreslået at indføre en ordning, hvor politiklagesager i Grønland behandles på samme måde som i de øvrige politikredse. Det vil sige, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed får kompetence til at behandle adfærdsklager og efterforske kriminalsager mod politipersonale og anklagere ved Grønlands Politi. Det foreslås videre, at en af de eksisterende regionale statsadvokater får tiltalekompetencen svarende til, hvad der gælder for Den Uafhængige Politiklagemyndighed i Danmark.

Baggrunden for forslaget er, at den nuværende ordning, hvor Den Uafhængige Politiklagemyndighed ikke har kompetence til at behandle sager mod politipersonale og anklagere i Grønland, efter arbejdsgruppens opfattelse ikke sikrer klageren den samme uafhængighed som i Danmark, og at der alene er ganske få sager, der kan danne grundlag for at opbygge kompetencerne til at behandle klagesagerne.

4.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Justitsministeriets opfattelse, at de hensyn, der lå til grund for lovændringen i Danmark i 2012, svarer til de hensyn, der gør sig gældende for Grønland, og det foreslås derfor at tillægge Den Uafhængige Politiklagemyndighed kompetence til at undersøge og træffe afgørelse i adfærdsklager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til det danske lovforslag, jf. Folketings-tidende 2009-10, tillæg A, lovforslag nr. L 88.

4.3.1. Lovforslagets hovedelementer

4.3.1.1. Generelle spørgsmål vedrørende Politiklagemyndighedens kompetence

4.3.1.1.1. Hvilke sager bør være omfattet af klageordningen?

Den nuværende afgrænsning af den særlige politiklageordning til adfærdsklagesager og sager om kriminelle forhold i tjenesten er hensigtsmæssig og velbegundet. Ordningen bør derfor som udgangspunkt ikke omfatte forhold uden for tjenesten.

Dette skyldes, at klageordningen udspringer af de særlige beføjelser til at bruge fysisk magt, som politiet i modsætning til andre myndigheder er tillagt, og at begrebet »i tjenesten« i tvivls-tilfælde bør fortolkes vidt.

Dog skal Politiklagemyndigheden i særlige tilfælde kunne forestå efterforskningen også af forhold, der er begået uden for tjenesten. Det drejer sig navnlig om de situationer, hvor der er mistanke mod en polititjenestemand om forhold, der er begået både i og uden for tjenesten. Det foreslås, at statsadvokaten i sådanne tilfælde kan bestemme, at Politiklagemyndigheden skal forestå efterforskningen i hele sagen mod den pågældende. Statsadvokaten vil også kunne bestemme, at en sag, hvor der både er en eller flere sigtede politimænd og andre sigtede uden tilknytning til politiet, i sin helhed skal efterforskes af Politiklagemyndigheden.

4.3.1.1.2. Lokal forankring i Politiklagemyndighedens sagsbehandling

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der bør ske inddragelse af relevant lokal viden og ekspertise i Politiklagemyndighedens sagsbehandling. Derfor foreslås det at oprette Rådet for Politiklagesager i Grønland, der med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling afgiver en vejledende udtalelse til brug for sagens oplysning i sager omfattet af kapitel 42 a (Behandling af klager over politipersonale) og 42 b (Kriminalsager mod politipersonale). Der henvises i den forbindelse til forslaget til retsplejelovens § 64, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

4.3.1.1.3. Særligt om dispositionsklager

Dispositionsklager kan være klager over politibetjeningen, herunder ønsker om politimæssig bistand (»udrykning«).

Som udgangspunkt vil dispositionsklager uden for kriminalretsplejen ikke være omfattet af den særlige klageordning. Dette skyldes navnlig, at der er tale om meget forskelligartede klager. Der kan f.eks. være tale om klage over egentlige ledelsesmæssige vurderinger og beføjelser, og der må nødvendigvis indgå et betydeligt politifagligt og ledelsesmæssigt skøn i sådanne dispositioner.

Hertil kommer, at en stor del af klagerne over politiets dispositioner slet ikke vil være egnede til at indgå i politiklagesystemet. Ofte er der tale om klager over dagligdags dispositioner, der klares med en samtale med borgeren, og hvor der ikke træffes og ikke er behov for en formel afgørelse.

Endvidere er dispositionsklager karakteriseret ved, at klagen ikke vedrører magtmisbrug m.v. fra politiets eller en enkelt polititjenestemands side, men angår tilfælde, hvor det skøn, som er udøvet i forbindelse med en bestemt politimæssig disposition, ved en efterfølgende vurdering viser sig muligvis at burde have været udøvet anderledes. De hensyn, der ligger bag, at der er etableret en særlig klageordning i forbindelse med magtmisbrug og andre tjenesteforsømmelser m.v. eller kriminelle forhold fra politiets side, gør sig således ikke på samme måde gældende i relation til dispositionsklager. Det bemærkes i den forbindelse, at hvis der er mulighed for, at der f.eks. foreligger magtmisbrug eller anden tjenesteforsømmelse, eller der er tale om dårlig

adfærd fra politiets side i forbindelse med en dispositionsklage, vil sagen allerede efter de gældende regler overgå til at blive behandlet som en adfærdsklage i politiklagesystemet. Er der tale om en disposition, hvor der er mistanke om et kriminelt forhold, vil sagen også allerede efter de gældende regler skulle behandles efter reglerne om kriminalsager mod politipersonale.

Der kan være tilfælde, hvor det vil være hensigtsmæssigt og forsvarligt, at dispositionsklager som et accessorium til en politiklage vil kunne behandles i politiklageordningen. Det vil være tilfældet i de situationer, hvor der i forbindelse med en adfærdsklage eller en anmeldelse om et kriminelt forhold tillige klages over en disposition, som en polititjenestemand har truffet i forbindelse med den pågældende politiforretning. De rent ledelsesmæssige dispositioner bør derimod ikke være omfattet af politiklageordningen, f.eks. om hvordan politiets ressourcer skal anvendes eller generelle overvejelser af operationel/polititaktisk karakter.

Hvis der således er en nær sammenhæng mellem en dispositionsklage og en adfærdsklage eller en kriminalsag mod en polititjenestemand, skal Politiklagemyndigheden have mulighed for også at behandle dispositionsklagen. Politiklagemyndigheden bør dog i forbindelse med behandlingen af en dispositionsklage forelægge sagen for den pågældende polititjenestemands foresatte, typisk en politidirektør eller Rigspolitiet, således at politiledelsen kan få lejlighed til at komme med bemærkninger om dispositionen.

Som eksempler, hvor der kan være en sådan nær sammenhæng, kan nævnes et detentionsdødsfald eller beslutningen om at indsætte politihunde. Beslutningen om at indsætte hunde i forbindelse med en politiforretning vil i almindelighed være en politimæssig disposition. Må det antages, at klagen f.eks. går på, at brugen af hunde er sket i chikanøst øjemed eller som led i magtmisbrug fra politiets side, kan klagen dog være omfattet af reglerne om klager over politipersonalet (eller eventuelt reglerne om kriminalsager mod politipersonale). Ved efterforskningen af et dødsfald i en detention kan der tilsvarende indgå vurderinger både af politiets detentionsanbringelse og gennemførelsen af anbringelsen.

Det bør ikke på forhånd være udelukket, at Politiklagemyndigheden vurderer en disposition inden for kriminalretsplejen, hvis der er en nær sammenhæng med klagen i øvrigt. Som eksempel kan nævnes en anholdelse af en person (som sker inden for kriminalretsplejen), der mener sig uberettiget bortvist.

Det foreslås derfor, at der i reglerne om adfærdsklager indsættes en særlig bestemmelse om denne adgang for Politiklagemyndigheden til i visse tilfælde at behandle og afgøre dispositionsklager, der har en nær sammenhæng med en adfærdsklage.

Det foreslås endvidere, at der i reglerne om kriminalsager mod politipersonale indsættes en bestemmelse om, at Politiklagemyndigheden også i forbindelse med efterforskningen af en krimi-

nalsag kan behandle dispositionsklager, der har en nær sammenhæng med kriminalsagen. Politiklagemyndigheden bør derimod ikke i disse tilfælde vurdere hensigtsmæssigheden af dispositionen, hvis sagen i øvrigt forelægges for statsadvokaten med henblik på afgørelse af tiltale-spørgsmålet. Det bør i disse sager være statsadvokaten, der vurderer dispositionen.

4.3.1.1.4. Anvendelse af dansk henholdsvis grønlandsk

Det foreslås, at Politiklagemyndigheden ved behandlingen af politiklagesager i Grønland skal anvende de samme sagsgange i forhold til brugen af dansk henholdsvis grønlandsk som ved behandlingen af sager under den nuværende politiklagenævnsordning i Grønland. Der vil således ske oversættelse af dokumenter fra dansk til grønlandsk og omvendt samt medvirken af tolk ved afhøringer m.v., når dette er nødvendigt. Dette svarer til praksis i Politiklagemyndighedens sagsbehandling i øvrigt.

4.3.1.2. Politiklagemyndighedens kompetence i adfærdsklagesager

4.3.1.2.1. Undersøgelse og afgørelse i adfærdsklagesager

Det foreslås, at Politiklagemyndigheden skal have til opgave at undersøge alle adfærdsklagesager bortset fra klager, der kan behandles som notitssag, jf. pkt. 4.3.1.2.2.

Ved modtagelsen af en sag bør Politiklagemyndigheden tage stilling til, om sagen skal behandles som en adfærdsklage eller som en anmeldelse af et kriminelt forhold. Det er naturligvis af betydning, hvordan klageren selv betegner sin klage, men det er ikke afgørende. Hvis en anmelder fastholder, at der er tale om en anmeldelse af et kriminelt forhold, har den pågældende krav på, at der tages stilling hertil.

Det vurderes, at de gældende bestemmelser om indenretlig afhøring i tilstrækkelig grad giver mulighed for at foretage indenretlige afhøringer, hvis det anses for hensigtsmæssigt eller påkrævet.

Det foreslås derfor, at Politiklagemyndigheden kan bestemme, at der skal afgives indenretlig forklaring i forbindelse med undersøgelse af en adfærdsklage i samme omfang som i dag, dog således at der skabes mulighed for, at indenretlig afhøring kan finde sted ved den kredsret, hvor det er mest hensigtsmæssigt. Politiklagemyndigheden møder i givet fald selv i retten under sådanne retsmøder.

Det foreslås endvidere, at Politiklagemyndigheden på et hvilket som helst tidspunkt af sagsbehandlingen kan afvise en adfærdsklage, hvis det findes åbenbart, at der ikke er grundlag for at give klageren medhold. En sådan adgang til at afvise adfærdsklager bør anvendes med varsomhed, men myndigheden bør have mulighed for ikke unødvendigt at bruge ressourcer på chikano, useriøse, uforståelige og åbenbart grundløse klager.

Hvis der ikke sker afvisning, træffer Politiklagemyndigheden, når undersøgelsen er tilendebragt, endelig afgørelse i adfærdsklagesagen og tager i forbindelse hermed stilling til, om der er grundlag for at udtale kritik. Kritikken kan vedrøre en bestemt polititjenestemands udsagn, adfærd eller handlemåde, men kan også være en »systemkritik«.

Hvis en klage vedrørende samme begivenhedsforløb indeholder både en adfærdsklage og anmeldelse om et kriminelt forhold, bør spørgsmålet om, hvorvidt der skal rejses tiltale, forelægges for statsadvokaten, før Politiklagemyndigheden tager stilling til adfærdsklagen. Vedrører klagen derimod forskellige hændelsesforløb uden sammenhæng, bør Politiklagemyndigheden afgøre, om det er mest hensigtsmæssigt at vente med at tage stilling til adfærdsklagen, indtil statsadvokaten har vurderet, om der i relation til et andet hændelsesforløb er grundlag for at rejse tiltale.

4.3.1.2.2. Notitssager

Mindre adfærdsklagesager kan efter praksis i dag afsluttes med en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren og en efterfølgende notits til politimesterembedet og Politiklagenævnet i Grønland.

Det foreslås at lovfæste og udvide anvendelsesområdet for sådanne notitssager.

Det forudsættes, at behandlingen af en adfærdssag på denne lettere måde alene gennemføres, såfremt klageren ønsker det. Klageren kan når som helst i processen forlange, at sagen behandles i det sædvanlige klagesystem.

Det vil være en forudsætning for notitssagsbehandling, at en indklaget polititjenestemand, der til brug for notitssagsbehandlingen afgiver en udtalelse, skal kunne gøre dette uden risiko for en disciplinær reaktion. Det foreslås derfor, at der ikke efterfølgende kan pålægges en polititjenestemand, der som led i notitssagsbehandlingen er fremkommet med en udtalelse, en disciplinær sanktion i anledning heraf. Derved sikres det, at indklagede kan medvirke ved notitssagens behandling uden at risikere, at de oplysninger, som den indklagede fremkommer med, senere kan bruges imod vedkommende.

Udelukkelsen af en disciplinær sanktion bør først indtræde, når indklagede afgiver en udtalelse til brug for notitssagsbehandlingen. Inddrages indklagede ikke i notitssagsbehandlingen, vil en efterfølgende disciplinær sanktion således ikke være udelukket, hvis klageren ikke ønsker sagen afgjort som notitssag. Hvis klageren efter, at indklagede er fremkommet med en udtalelse, ikke ønsker sagen afgjort som notitssag, vil Politiklagemyndigheden kunne udtale kritik m.v., men der vil ikke som følge heraf kunne pålægges nogen disciplinær sanktion.

Notitssagsbehandling vil kun kunne finde sted i adfærdsklagesager. Er der mistanke om et kriminelt forhold, kan notitssagsbehandling således ikke gennemføres. Sagen må i så fald som enhver anden kriminalsag efterforskes, og det må vurderes, om der er grundlag for at rejse tiltale

mod nogen. Det vil således navnlig være i de mindre alvorlige adfærdsklagesager om f.eks. ukorrekt fremgangsmåde i tjenesten og uhøflig tiltale eller anden ukorrekt personlig optræden, at notitssagsbehandling vil være velegnet.

Det kan ikke på forhånd udelukkes, at notitssagsbehandling vil kunne finde sted i forbindelse med f.eks. en klage over hårdhændet behandling i forbindelse med en anholdelse. Det bør derfor ved enhver adfærdsklage konkret overvejes, om sagen skønnes egnet til notitssagsbehandling. Er der tale om en adfærd, der nærmer sig vold, således at der er mulighed for, at sagen kan ende med en alvorlig disciplinær sanktion i forhold til den indklagede polititjenestemand, eller er der som nævnt tale om mistanke om kriminelt forhold, bør sagen ikke kunne sluttet som notitssag.

Det foreslås, at politiet ligesom i dag forestår notitssagsbehandlingen ved en samtale med klageren. Den overordnede polititjenestemand, der gennemfører samtalen med klageren, skal udarbejde en notits om samtalen og dens udfald. Af notitsen skal det fremgå, at klageren er vejledt om, at klageren kan få en formel afgørelse i sagen, men at den pågældende ikke har ønsket dette og er indforstået med notitssagsbehandling.

Det vil fortsat være muligt at lade den indklagede polititjenestemand deltage i samtalen, idet det dog bemærkes, at den overordnede polititjenestemand næppe bør gennemføre egentlige mæglingsbestræbelser, idet dette i givet fald bør ske under medvirken af en uafhængig konfliktmægler i overensstemmelse med almindelige mæglingsstandarder.

Det foreslås, at der i afsnittet om adfærdsklagesager indsættes en udtrykkelig bestemmelse om, at adfærdsklagesager kan sluttet ved notitssagsbehandling.

4.3.1.2.3. Klagefrist

Der skal fortsat være en frist på 6 måneder for indgivelse af klage. Hvis klagen ikke er indgivet inden for fristen, bør den afvises, medmindre den enten har en sådan alvorlig karakter, at afvisning ikke skønnes rimelig, eller det er undskyldeligt, at klagen ikke er indgivet tidligere.

Den gældende regel om afvisning foreslås imidlertid ændret, således at det fremgår, at 6-månedersfristen er en egentlig klagefrist og ikke blot en »kan-regel«. Det betyder, at klagen skal afvises, hvis den ikke er indleveret inden 6 måneder, men således at Politiklagemyndigheden i særlige tilfælde kan behandle sagen, selv om klage indgives senere.

4.3.1.3. Politiklagemyndighedens kompetence i kriminalsager

4.3.1.3.1. Efterforskning

Det foreslås, at Politiklagemyndigheden skal have til opgave at efterforske sager, hvor der er mistanke om kriminelt forhold begået af en polititjenestemand i tjenesten, jf. dog nedenfor om

visse færdselsager. Anmeldelser om kriminelle forhold, der modtages af politiet eller anklagemyndigheden, skal videresendes til efterforskning hos Politiklagemyndigheden.

Politiklagemyndigheden bør også - ligesom politiet i almindelige kriminalsager - have kompetence til af egen drift at tage sager op til undersøgelse og efterforskning. I tilfælde, hvor nogen er død eller kommet alvorligt til skade i politiets varetægt eller som følge af politiets indgriben, bør myndigheden endvidere gennemføre en efterforskning, også selv om der ikke er mistanke om, at en polititjenestemand har begået et kriminelt forhold.

I forbindelse med efterforskningen i kriminalsager bør Politiklagemyndigheden udøve de beføjelser, som ellers tilkommer politiet. Det betyder, at Politiklagemyndigheden under efterforskningen kan udøve politiets beføjelser efter retsplejelovens kapitel 34-37, herunder i relation til afhøringer og tvangsindgreb som anholdelse, tilbageholdelse, indgreb i meddelelshemmeligheden, legemsindgreb, ransagning og beslaglæggelse.

Politiklagemyndigheden tilrettelægger selv sin sagsbehandling og møder som udgangspunkt selv i retsmøder, der afholdes i forbindelse med en kriminalretlig efterforskning. Efterforskningen i kriminalsager bør i øvrigt ske i overensstemmelse med retsplejelovens almindelige regler om behandling af kriminalsager.

4.3.1.3.2. Afslutning af sagen

Kompetencen til at tage stilling til, om der skal rejses tiltale i sager mod politipersonale, vil fremover være hos statsadvokaten, dog Rigsadvokaten eller justitsministeren, hvis dette følger af de almindelige regler om påtalekompetencen. Det er således statsadvokaten, der bør have den påtalekompetence, der efter retsplejelovens §§ 311-313 tilkommer politiet i »almindelige« kriminalsager. Hverken politidirektøren eller Politiklagemyndigheden har således efter forslaget kompetence til at tage stilling til tiltalospørgsmålet, jf. dog pkt. 4.3.1.3.3. om visse hastigheds-overtrædelser.

Efter retsplejelovens § 337, stk. 2, kan politiet i almindelige kriminalsager afvise en indgivet anmeldelse, hvis der ikke er grundlag for at indlede efterforskning. Det findes ikke at være nødvendigt, at denne type anmeldelse forelægges for statsadvokaten, og det foreslås derfor, at Politiklagemyndigheden tillægges afvisningskompetencen efter § 337, stk. 2, i relation til anmeldelser mod politipersonale om kriminelle forhold. Da der er tale om en afgørelse inden for kriminalretsplejen, findes det rigtigst, at Politiklagemyndighedens afgørelse om at afvise en anmeldelse kan påklages til statsadvokaten. Da der ikke er tale om en afgørelse truffet af statsadvokaten i 1. instans, vil statsadvokatens afgørelse ikke kunne påklages til Rigsadvokaten, jf. de foreslåede bestemmelser i retsplejelovens § 61 d, stk. 3, og § 61 e, stk. 2.

Efter retsplejelovens § 338, stk. 3, kan politiet beslutte at indstille en efterforskning, hvis der ikke har været rejst sigtelse. I kriminalsager mod politipersonale skal denne kompetence være

hos statsadvokaten. Det er således kun ved den indledende vurdering af, om en anmeldelse skal afvises, at Politiklagemyndigheden skal kunne træffe afgørelse. I alle andre tilfælde bør sagen sendes til statsadvokaten med henblik på at vurdere, om efterforskningen skal indstilles.

Har Politiklagemyndigheden afsluttet efterforskningen i en sag, hvor der er indgivet anmeldelse om et kriminelt forhold, hvor en polititjenestemand har været sigtet eller afhørt med en sigtets rettigheder, eller hvor myndigheden i øvrigt finder, at der er eller har været rimelig grund til antage, at der har været tale om et kriminelt forhold, sendes sagen til statsadvokaten til afgørelse af tiltalespørgsmålet. I forbindelse med fremsendelsen af sagen til statsadvokaten bør Politiklagemyndigheden udfærdige en redegørelse til statsadvokaten om efterforskningen. Redegørelsen bør indeholde en gennemgang af forløbet af efterforskningen og oplysning om de faktiske omstændigheder, der er tillagt betydning for sagens afgørelse.

Det er ikke hensigten, at Politiklagemyndigheden skal udarbejde en juridisk redegørelse til statsadvokaten i form af en længere indstilling med en udførlig gennemgang af tiltalespørgsmålet, herunder tilkendegivelse om, under hvilke bestemmelser i kriminalloven eller anden lovgivning et forhold bør henføres. Det er heller ikke tanken, at Politiklagemyndigheden skal udarbejde udkast til anklageskrift. Politiklagemyndigheden har derfor ikke pligt til at komme med en indstilling om beviserne og sagens juridiske aspekter. På den anden side er Politiklagemyndigheden ikke afskåret fra at udtale sig om beviserne og i den forbindelse komme ind på juridiske aspekter i sagen.

Det foreslås derfor, at Politiklagemyndigheden i forbindelse med redegørelsen til statsadvokaten kan (dvs. har mulighed for at) komme med en vurdering af de fremkomne beviser. Det vil i givet fald være op til Politiklagerådet og direktøren nærmere at udmønte denne mulighed i praksis.

Politiklagemyndigheden bør underrette anmelderen, mistænkte og sigtede politimænd og eventuelt andre involverede (f.eks. forurettede, hvis denne ikke er anmelderen) om sagens fremsendelse til statsadvokaten. Politiklagemyndigheden bør ikke underrette om indholdet af redegørelsen til statsadvokaten, men oplyse, at redegørelsen, herunder myndighedens eventuelle vurdering af bevisernes vægt, vil komme til at fremgå af statsadvokatens afgørelse. Når statsadvokaten træffer sin afgørelse, bør der henvises til Politiklagemyndighedens redegørelse, og statsadvokatens afgørelse bør også indeholde oplysning om Politiklagemyndighedens eventuelle vurdering af bevisernes vægt.

Finder statsadvokaten, at der mangler oplysninger i sagen, bør statsadvokaten kunne anmode Politiklagemyndigheden om at foretage yderligere efterforskning. Der er i øvrigt ikke noget til hinder for, at Politiklagemyndigheden i alvorlige sager orienterer statsadvokaten på et tidligere tidspunkt under efterforskningen, eller at der under efterforskningen i sådanne sager på Politiklagemyndighedens initiativ finder en drøftelse sted med statsadvokaten.

Spørgsmålet om, hvorvidt der bør rejses tiltale, afgøres herefter af anklagemyndigheden på samme måde som i enhver anden kriminalsag efter retsplejelovens bestemmelser herom.

Statsadvokatens afgørelse vil kunne påklages til Rigsadvokaten, mens Rigsadvokatens afgørelse ikke kan påklages til justitsministeren, jf. forslaget til § 61 d, stk. 3.

Det betyder, at det er statsadvokaten, der foretager den kriminalretlige vurdering af, om der bør rejses tiltale, og i givet fald afgør, hvilke bestemmelser tiltalen skal angå. Det er også statsadvokaten, der har kompetence til at opgive påtale eller træffe bestemmelse om tiltalefrafald, og det er statsadvokaten, der bestemmer, om en sag skal søges afgjort ved bødevedtagelse i overensstemmelse med retsplejelovens § 440, stk. 1. Politiklagemyndigheden har således i relation til tiltalospørgsmålet ikke nogen kompetence til at udføre anklagerfunktioner. Politidirektøren har heller ikke nogen kompetence i relation til tiltalospørgsmålet, jf. dog pkt. 4.3.1.3.3 om visse færdselssager.

Politiklagemyndigheden tillægges en selvstændig beføjelse til at klage til Rigsadvokaten, hvis statsadvokaten ikke rejser tiltale. En sådan klageadgang vil bidrage til yderligere at sikre den almindelige tillid til den foreslåede politiklageordning.

4.3.1.3.3. Særligt om færdselssager

Det væsentligste ved mindre alvorlige færdselslovsovertrædelser, typisk hastighedsovertrædelser, er at sikre, at disse overtrædelser registreres, og at den pågældende polititjenestemand idømmes den bøde m.v., som efter fast praksis er sanktionen ved overtrædelser. Med andre ord består opgaven i at sikre, at ingen polititjenestemand falder for fristelsen til at undlade at registrere hastighedsovertrædelser, fordi der er tale om en kollega.

Visse færdselssager vil være undtaget fra politiklageordningen. Det drejer sig om de helt bagatelagte sager - de såkaldte forsikringsager, hvor der almindeligvis ikke er en formodning om, at der er begået et kriminelt forhold, som forfølges af det offentlige. Det drejer sig om sager med mindre færdselsuheld, der kun medfører mindre skader på køretøjets materiel, f.eks. parkerings-skader, og hvor der alene kan være tale om en overtrædelse af færdselslovens § 22, stk. 1, om hensynsfuld og agtpågivende færdsel.

I disse sager vil politidirektøren kunne foretage de undersøgelser, der er nødvendige for at fastslå, om der er rimelig formodning for, at et kriminelt forhold, der forfølges af det offentlige, er begået af de implicerede politimænd.

Sager om politipersonales hastighedsovertrædelser skal ikke efterforskes af Politiklagemyndigheden i de tilfælde, hvor den pågældende polititjenestemand erkender sig skyldig, hastighedsovertrædelser alene indebærer en bødesanktion og eventuelt en betinget frakendelse af førerret-

ten, og overtrædelsen ikke berører tredjemand. Dette gælder, uanset om hastighedsovertrædelsen konstateres ved radarmåling eller stopur/triptæller. Baggrunden herfor er, at sager om hastighedsoverskridelser afgøres meget skematisk. I disse tilfælde bør bødeforelægget, uanset hvilken slags hastighedskontrol der er tale om, kunne udarbejdes af politidirektøren og forelægges den pågældende polititjenestemand uden forelæggelse for Politiklagemyndigheden. Hvis bøden vedtages, sendes kopi heraf til Politiklagemyndigheden og Rigspolitiet.

I tilfælde, hvor politidirektøren vurderer, at der i forbindelse med en hastighedsoverskridelse er tale om udrykningskørsel, og såfremt der er tale om et »civilt« køretøj, skal Politiklagemyndigheden efterforske sagen og vurdere, om betingelserne for udrykningskørsel er opfyldt. Baggrunden herfor er, at der i disse tilfælde kan være behov for en uafhængig undersøgelse og vurdering for at fastholde offentlighedens tillid til ordningen.

Er der derimod tale om et »uniformeret« køretøj, er der en væsentlig større sandsynlighed for, at der er tale om udrykningskørsel, og sagen skal derfor ikke sendes til Politiklagemyndigheden, hvis politidirektøren vurderer, at der er tale om udrykningskørsel. Politidirektøren kan i så fald beslutte at indstille efterforskningen i sagen.

Efter færdselslovens § 59, stk. 1, nr. 2, skal føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, betinget frakendes retten til at føre et sådant køretøj, hvis føreren har overskredet de tilladte hastigheder med mere end 60 pct. Betinget frakendelse er en automatisk reaktion, der udløses ved en sådan hastighedsovertrædelse. Der er således heller ikke mulighed for skønsmæssigt at undlade betinget frakendelse. Selv om sager, hvor en polititjenestemand er sigtet for at have overskredet fartgrænserne med mere end 60 pct., må betragtes som en alvorlig overtrædelse af færdselsloven, findes det unødvendigt, at Politiklagemyndigheden inddrages i sådanne sager, hvis den sigtede polititjenestemand erkender sig skyldig. Sagen kan i så fald afgøres ved, at den pågældende vedtager en bøde og betinget frakendelse. Hvis der derimod ikke foreligger en erkendelse, bør Politiklagemyndigheden som i andre kriminalsager forestå efterforskningen og sende sagen til statsadvokaten med henblik på stillingtagen til, om der bør rejses tiltale med påstand om betinget førerretsfrakendelse.

I tilfælde, hvor en polititjenestemand i forbindelse med en hastighedsovertrædelse vedtager en bøde, skal politidirektøren underrette Politiklagemyndigheden herom.

I tilfælde, hvor ubetinget frakendelse kan komme på tale, herunder ved spirituskørsel, skal sagen i alle tilfælde sendes til Politiklagemyndigheden til efterforskning. Det gælder også, selv om polititjenestemanden erkender sig skyldig.

Sager om politipersonales hastighedsovertrædelser i tjenesten, der berører tredjemand, skal altid efterforskes af Politiklagemyndigheden. I disse sager vil der bl.a. kunne opstå spørgsmål om

ansvarsplaceringen hos enten polititjenestemand eller tredjemand, hvis der er sket et færdselsuheld, og efterforskningen i sagerne skal derfor af hensyn til offentlighedens tillid til sagsbehandlingen foretages af Politiklagemyndigheden. Det gælder også, selv om polititjenestemanden erkender sig skyldig.

4.3.1.4. Parternes pligt til at udtale sig samt beskikkelse af bisidder

4.3.1.4.1. Klager, anmelder og forurettede

Der foreslås ikke ændringer i en klagers eller anmelders retsstilling i henholdsvis adfærdsklagesager og kriminalsager. Klager vil således ikke være forpligtet til at udtale sig udenretligt til Politiklagemyndigheden, men vil efter retsplejelovens almindelige bestemmelser være forpligtet til at afgive forklaring som vidne i retten, hvis Politiklagemyndigheden efter den foreslåede politiklageordning har bestemt, at der skal afgives forklaring i retten.

4.3.1.4.2. Indklagede eller anmeldte polititjenestemand

Der foreslås ikke ændringer i de gældende regler om indklagedes eller anmeldtes ret og pligt til at udtale sig. I overensstemmelse med princippet om, at en person ikke har pligt til at inkriminere sig selv, har indklagede eller anmeldte ikke pligt til at afgive forklaring, hvis forklaringen antages at ville udsætte ham eller hende for kriminalretligt ansvar eller disciplinæransvar.

4.3.1.4.3. Bisidderbeskikkelse

De gældende regler om beskikkelse af bisiddere for klager og den indklagede polititjenestemand i adfærdsklagesager og for forurettede og den sigtede polititjenestemand i kriminalsager mod politipersonale foreslås som udgangspunkt videreført i den nye politiklageordning.

Der foreslås foretaget enkelte justeringer, herunder således at der i kriminalsager vedrørende politipersonale kan ske beskikkelse af bisidder for forurettede efter en konkret vurdering, når særlige grunde taler derfor.

Det foreslås endvidere, at det i reglerne vedrørende adfærdsklagesager præciseres, at en beskikket bisidder ikke blot skal indkaldes til retsmøder, hvor den, vedkommende er bisidder for, skal afgive forklaring, men også til retsmøder, hvor andre skal afgive forklaring til brug for sagen. Det gælder både klagerens og indklagedes bisidder. Det foreslås endvidere, at den beskikkede bisidder skal have mulighed for under retsmøder ikke blot at stille spørgsmål til sin klient, men også til andre, der skal afgive forklaring i retten.

I forbindelse med forklaringer hos Politiklagemyndigheden skal den beskikkede bisidder fortsat kun have adgang til at overvære forklaringer, der afgives af den, vedkommende er bisidder for. Det foreslås endvidere, at det i lovteksten udtrykkelig angives, at tidspunktet for afgivelse af forklaring i alle tilfælde så vidt muligt bør aftales med en beskikket bisidder.

Det foreslås, at den gældende bestemmelse om indklagedes adgang til at møde med en bisidder opretholdes, dog således at der sker en ændring af reglerne om betaling af udgifterne til bisidder. I dag afgøres spørgsmålet om betaling af en polititjenestemands udgifter til en bisidder efter § 23 i lov om tjenestemænd, hvorefter tjenestemænd godtgøres udgiften til en bisidder, hvis en undersøgelse efter tjenestemandsloven afsluttes uden disciplinæranksaktion. I andre tilfælde afgør vedkommende minister under hensyntagen til sagens udfald og omstændighederne i øvrigt, om udgiften til bisidder skal godtgøres helt eller delvist.

Det foreslås, at det i stedet bliver Politiklagemyndigheden, der bestemmer, om udgifterne til bisidder skal betales af statskassen. Politiklagemyndigheden bør normalt kun tage stilling hertil efter anmodning. Hvis der ikke udtales kritik af den indklagede polititjenestemand, bør det normalt bestemmes, at statskassen betaler udgifterne til bisidder, mens det i andre tilfælde må bero på en konkret vurdering, om udgifterne til bisidder bør betales af statskassen. Hvis retten har givet afslag på at beskikke en bisidder, kan det indgå i Politiklagemyndighedens vurdering af, om der er anledning til at lade statskassen afholde udgifterne til en bisidder.

4.3.1.5. Sagsbehandlingstid

4.3.1.5.1. Sagsbehandlingstid i kriminalsager mod politipersonale m.v.

Det foreslås, at der i det foreslåede kapitel 42 b om kriminalsager mod politipersonalet og sager om personer, der er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade i politiets varetægt m.v., indsættes en særlig bestemmelse om, at de personer, der skal underrettes om Politiklagemyndighedens eller anklagemyndighedens senere afgørelse, skriftligt skal underrettes om, hvorpå sagen beror, og hvornår det kan forventes, at der vil blive truffet afgørelse i sagen, hvis der ikke inden for 1 år er truffet afgørelse om indstilling af efterforskningen, påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning i sagen.

Det foreslås endvidere, at der gives underretning på ny, hvis der 6 måneder efter den seneste underretning fortsat ikke er truffet afgørelse.

Underretningen foreslås givet af den myndighed, hvor sagen er under behandling. Er sagen under behandling hos Politiklagemyndigheden, bør det derfor være denne myndighed, der giver underretningen. Er sagen sendt til statsadvokaten med henblik på stillingtagen til tiltalespørgsmålet, bør statsadvokaten give underretningen. Fristen på 1 år og opfølgningerne hvert halve år bør tidsmæssigt ses under ét. Der løber altså ikke nogen ny frist fra sagens oversendelse fra Politiklagemyndigheden til anklagemyndigheden.

4.3.1.5.2. Sagsbehandlingstid i adfærdsklagesager

Det foreslås, at der i det foreslåede kapitel 42 a om adfærdsklager indsættes en bestemmelse om, at adfærdsklagesager skal afgøres inden rimelig tid. Bestemmelsen er ikke nogen absolut fristregel. Dertil er sagerne alt for forskellige, og der vil altid være klager, som det af forskellige grunde vil tage længere tid at behandle.

Det foreslås endvidere, at der også i adfærdsklagesager indføres en underretningspligt, således at der skal gives underretning til klageren og til indklagede, hvis der ikke inden 6 måneder er taget stilling til klagen. Underretningen bør indeholde oplysning om, hvorpå sagen beror, og hvornår det kan forventes, at der vil blive truffet afgørelse.

Med hensyn til adfærdsklagesagerne foreslås det endvidere, at der indsættes en særskilt bestemmelse i det foreslåede kapitel 42 a om klager, hvor det er åbenbart, at der ikke er grundlag for at fortsætte en undersøgelse. Bestemmelsen skal give Politiklagemyndigheden mulighed for i sager, hvor det efter en indledende undersøgelse er åbenbart, at der ikke kan gives klageren medhold, at træffe en hurtig afgørelse uden yderligere undersøgelser og med en kort sagsfremstilling i det skriftlige svar. Det bør af afgørelsen fremgå, at der er tale om en afgørelse, der er truffet efter denne særlige fremgangsmåde.

4.3.1.6. Erstatningskrav

Den lette adgang efter retsplejelovens kapitel 42 til at få prøvet erstatningskrav mod politiet bør gælde i alle tilfælde, hvor nogen er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Erstatningskrav mod politiet vil allerede i dag i et vist omfang kunne behandles efter kapitel 42, jf. § 493. Det kræver dog, at der er tale om krav i forbindelse med sager inden for kriminalretsplejen, hvilket f.eks. omfatter erstatningskrav som følge af, at den erstatningssøgende har været uberettiget anstaltsanbragt.

Der foreslås indsat en bestemmelse i det foreslåede kapitel 42 b om kriminalsager mod politi-personale, som indebærer, at alle erstatningskrav i forbindelse med dødsfald eller alvorlig tilskadekomst, f.eks. i forbindelse med detentionsanbringelse eller andre politimæssige indgreb uden for kriminalretsplejen, vil kunne behandles efter kapitel 42. Den foreslåede bestemmelse i § 493 l medfører, at alle erstatnings- og godtgørelseskrav vedrørende personskaade og tingsskaade i forbindelse med dødsfald og alvorlig tilskadekomst som følge af politiets indgriben m.v. kan behandles efter retsplejelovens kapitel 42. Det er kun fremgangsmåden i kapitel 42, der gøres anvendelig. Der er altså ikke tale om et objektivt ansvar som efter §§ 486-489 om bl.a. erstatning i anledning af, at erstatningssøgende har været anstaltsbragt, i sager, hvor påtalen opgives, eller hvor tiltalte frifindes. Der vil fortsat være tale om et almindeligt erstatningsansvar efter grønlandsk rets almindelige erstatningsregler (culpaansvar).

Forslaget indebærer, at politidirektøren skal tage stilling til et erstatningskravs berettigelse og størrelse, jf. retsplejelovens § 490 og sørge for, at kravet bliver indbragt for retten, hvis den erstatningssøgende anmoder om det, jf. retsplejelovens § 491.

Endvidere indebærer forslaget, at der på begæring skal beskikkes en forsvarer for den erstatningssøgende, jf. retsplejelovens § 491, stk. 2, og at udgifter hertil afholdes af statskassen, jf. forslaget til § 493 1, stk. 2.

5. Overførsel af forvaringsdømte i udslusningsforløb til forvaringsafdeling

5.1. Indledning

Primo juni 2019 blev en ny anstalt i Nuuk delvist taget i brug. Anstalten, der bl.a. indeholder en lukket forvaringsafdeling, har en samlet kapacitet på i alt 76 pladser.

Med den nye anstalt er der gjort op med en mere end 60 år lang praksis for at sende grønlandske forvaringsdømte til Danmark (i praksis i Herstedvester Fængsel).

Ved lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Anbringelse af forvaringsdømte m.v.), der blev sat i kraft med virkning fra den 1. august 2019, er der bl.a. skabt hjemmel til, at personer, der efter kriminalloven er dømt eller overført til anbringelse i forvaring i Danmark (i praksis Herstedvester Fængsel), kan overføres til den nye anstalt i Nuuk.

Med loven er der endvidere skabt hjemmel til, at der kan ske overførsel af forvaringsdømte, der er anbragt i åben afdeling i anstalt i Grønland, til forvaringsafdelingen i Nuuk og fra denne afdeling til åben afdeling i anstalt i Grønland.

Det kan imidlertid ikke antages, at der med loven er skabt hjemmel til, at der kan ske overførsel af de forvaringsdømte, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden den 1. august 2019 som led i et udslusningsforløb var anbragt i åben afdeling i anstalt i Grønland, til forvaringsafdelingen i anstalten i Nuuk.

Denne del af lovforslaget går ud på at tilvejebringe hjemmel til, at der kan ske overførsel af forvaringsdømte, der som led i et udslusningsforløb er anbragt i åben afdeling i anstalt i Grønland, til forvaringsafdelingen i anstalten i Nuuk, hvis den forvaringsdømte viser sig uegnet til ophold i åben afdeling, eller hvis denne anbringelse viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

5.2. Gældende ret

Ved lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Anbringelse af forvaringsdømte m.v.), der blev sat i kraft med virkning fra den 1. august 2019, blev bl.a. kriminallovens § 161, stk. 3, ophævet.

Kriminallovens § 161, stk. 3, indeholdt hjemmel til administrativt at overføre forvaringsdømte, der var anbragt på psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, til åben afdeling i anstalt i Grønland, når det måtte anses for formålstjenligt og foreneligt med hensynet til retssikkerheden. Bestemmelsen indeholdt tillige hjemmel til at tilbageføre forvaringsdømte til anstalt i Danmark, hvis den forvaringsdømte viste sig uegnet til ophold i anstalt i Grønland, eller hvis denne anbringelse viste sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Bestemmelsen i kriminallovens § 161, stk. 3, blev – på baggrund af et forslag herom fra Den Grønlandske Retsvæsenkommission – indsat (dengang som § 102, stk. 4) ved lov nr. 476 af 12. juni 1996 om ændring af kriminalloven og retsplejeloven for Grønland (Administrativ udstationering til Grønland af indsatte i Anstalten ved Herstedvester og tvangsfuldbyrdelse af offentlige krav). Det fremgår af forarbejderne til loven, at kommissionen foreslog, at der blev etableret en ordning, hvorefter der administrativt kunne træffes beslutning om udstationering til grønlandsk anstalt som forberedelse til ændring af foranstaltningen til anbringelse i grønlandsk anstalt og efterfølgende løsladelse (punkt 2.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 265 af 2. maj 1996, jf. Folketingstidende 1995-1996, tillæg A, side 5203).

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til bestemmelsen, at det med betingelsen om, at overførslen må anses for formålstjenlig og forenelig med hensynet til retssikkerheden, tilkendegives, at udstationeringsordningen i første række bør anvendes over for dømte, som inden for forholdsvis kort tid forventes at kunne prøveløslades (bemærkningerne til § 1, nr. 1, i lovforslag nr. L 265 af 2. maj 1996, jf. Folketingstidende 1995-1996, tillæg A, side 5205).

Ved lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Anbringelse af forvaringsdømte m.v.) blev der skabt hjemmel til, at der kan ske overførsel af forvaringsdømte, der er anbragt i åben afdeling i anstalt i Grønland, til den kommende særlige forvaringsafdeling i Nuuk og fra denne afdeling til åben afdeling i anstalt i Grønland.

Det fremgår således af § 241, stk. 4, i kriminalloven, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan bestemme, at en indsat i åben afdeling, som er idømt forvaring efter § 161, skal overføres til en forvaringsafdeling, hvis anbringelse i åben afdeling viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Endvidere følger det af § 241, stk. 5, i kriminalloven, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan bestemme, at en indsat i forvaringsafdeling skal overføres til en åben afdeling, når det må anses for formålstjenligt og foreneligt med sikkerhedsmæssige hensyn. Viser den indsatte

sig herefter uegnet til ophold i åben afdeling, eller viser denne anbringelse sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed, kan Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland bestemme, at den indsatte skal tilbageføres til en forvaringsafdeling.

Det fremgår af forarbejderne til § 241, stk. 4 (bemærkningerne til § 241 i lovforslag nr. L 19 af 3. oktober 2018, jf. Folketingstidende 2018-2019, tillæg A, side 15-16, at § 241, stk. 4, vil få virkning for de forvaringsdømte, som efter lovens ikrafttræden anbringes i en åben afdeling.

Endvidere fremgår det af forarbejderne til § 241, stk. 5 (bemærkningerne til § 241 i lovforslag nr. L 19 af 3. oktober 2018, jf. Folketingstidende 2018-2019, tillæg A, side 16-17, at § 241, stk. 5, vil få virkning for forvaringsdømte, der efter lovens ikrafttræden anbringes i forvaringsafdelingen i Nuuk. Denne persongruppe omfatter forvaringsdømte, der efter lovens ikrafttræden idømmes forvaring og anbringes i forvaringsafdelingen, samt forvaringsdømte, som i medfør af § 241, stk. 4, er overført fra åben afdeling til forvaringsafdelingen i Nuuk. Bestemmelsen vil også få virkning for forvaringsdømte, der har valgt at blive overført fra Herstedvester Fængsel til forvaringsafdelingen i Nuuk i medfør af § 4, stk. 1, i lov nr. 1718 af 27. december 2018 og forvaringsdømte, der er overført fra åben afdeling til forvaringsafdelingen i medfør af § 4, stk. 3, i lov nr. 1718 af 27. december 2018. Desuden vil bestemmelsen få virkning for forvaringsdømte, der er overført til forvaringsafdelingen i medfør af § 4, stk. 2, 2. pkt., i lov nr. 1718 af 27. december 2018.

Herudover fremgår det af § 4, stk. 2, i lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Anbringelse af forvaringsdømte m.v.), at justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at personer, der i medfør af de hidtidige regler i kriminallovens § 148, stk. 3, eller § 161, stk. 2-4, er dømt eller overført til anbringelse i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, skal overføres til en åben afdeling under Kriminalforsorgen i Grønland, når det må anses for formålstjenligt og foreneligt med sikkerhedsmæssige hensyn. Viser den indsatte sig uegnet til ophold i åben afdeling, eller viser denne anbringelse sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed, kan justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, bestemme, at den indsatte skal overføres til en forvaringsafdeling under Kriminalforsorgen i Grønland.

Efter ordlyden omfatter § 4, stk. 2, de forvaringsdømte, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden den 1. august 2019 var anbragt i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, og som efter lovens ikrafttræden den 1. august 2019 skal overføres til åben afdeling som led i et udslusningsforløb.

Endelig fremgår det af § 4, stk. 3, i lov nr. 1718 af 27. december 2018 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Anbringelse af forvaringsdømte m.v.), at retten kan bestemme, at personer, som er idømt forvaring i medfør af den hidtidige bestemmelse i kriminallovens § 161, stk. 1, og som er anbragt i åben afdeling under Kriminalforsorgen i Grønland,

skal overføres til en forvaringsafdeling under Kriminalforsorgen i Grønland, hvis anbringelse i åben afdeling viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Det følger af forarbejderne til § 4, stk. 3, (pkt. 3.4.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 19 af 3. oktober 2018, jf. Folketingstidende 2018-2019, tillæg A, side 12-13, at bestemmelsen omfatter de forvaringsdømte, der før lovens ikrafttræden den 1. august 2019 er anbragt i åben afdeling i Grønland af retten i medfør af kriminallovens § 161, stk. 1.

Det kan ikke antages, at kriminalloven, som ændret ved lov nr. 1718 af 27. december 2018, indeholder hjemmel til at overføre forvaringsdømte, som på tidspunktet for lovens ikrafttræden den 1. august 2019 som led i udslusningsforløb var placeret i åben afdeling i Grønland i medfør af den hidtidige bestemmelse i kriminallovens § 161, stk. 3, 1. pkt., til forvaringsafdelingen i Nuuk.

5.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der er i øjeblikket anbragt et mindre antal forvaringsdømte i åben afdeling i de grønlandske anstalter. Et fåtal af disse personer er i medfør af den dagældende bestemmelse i kriminallovens § 161, stk. 3, 1. pkt., som led i et udslusningsforløb overført fra en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark til anstalt i Grønland.

Som beskrevet i pkt. 5.2. kan det ikke antages, at kriminalloven, som ændret ved lov nr. 1718 af 27. december 2018, indeholder hjemmel til at overføre forvaringsdømte, der i medfør af den hidtidige bestemmelse i kriminallovens § 161, stk. 3, 1. pkt., som led i et udslusningsforløb er placeret i åben afdeling, til forvaringsafdelingen i Nuuk.

På den baggrund foreslås det, at der indføres hjemmel til, at justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at personer, der i medfør af den hidtidige regel i kriminallovens § 161, stk. 3, 1. pkt., er overført til åben anstalt i Grønland skal overføres til forvaringsafdelingen i Nuuk, hvis den forvaringsdømte viser sig uegnet til ophold i åben afdeling, eller hvis denne anbringelse viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Det foreslås, at hjemlen hertil indføres som en selvstændig bestemmelse i kriminallovens § 241 a, idet lov nr. 1718 af 27. december 2019 om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland er trådt i kraft. Det er hensigten, at bestemmelsen vil blive ophævet, når der er sket løsladelse af samtlige forvaringsdømte, der som led i et udslusningsforløb er overført til anstalt i Grønland i medfør af den dagældende bestemmelse i kriminallovens § 161, stk. 3, 1. pkt.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør det – i overensstemmelse med udgangspunktet i kriminallovens § 194 og i øvrigt med bestemmelserne i lov nr. 1718 af 27. december 2018 – være

Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, som træffer afgørelse om overførsel til en forvaringsafdeling.

Betingelserne for overførsel efter den foreslåede bestemmelse svarer til betingelserne for tilbageførsel til Danmark efter den tidligere gældende bestemmelse i § 161, stk. 3, 2. pkt., i kriminalloven og i øvrigt til betingelserne for overførsel efter § 4, stk. 2, 2. pkt., i lov nr. 1718 af 27. december 2018.

Der vil således kunne ske overførsel af forvaringsdømte i udslusningsforløb til forvaringsafdeling i tilfælde, hvor overførslen må anses for påkrævet, fordi den indsatte ikke kan rummes inden for rammerne af det åbne anstaltssystem.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. kunne finde anvendelse i situationer, hvor den indsatte på grund af sin adfærd udgør en sikkerhedsmæssig risiko for medindsatte, personale eller andre i anstalten, og i situationer, hvor den indsatte er undvejet eller har forsøgt herpå.

Bestemmelsen vil endvidere kunne finde anvendelse i situationer, hvor de fysiske rammer i anstalten ændres på en sådan måde, at det ikke længere kan anses for sikkerhedsmæssigt forsvarligt, at den indsatte er anbragt i anstalten. Det forudsættes i den forbindelse, at justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, tager stilling til spørgsmålet om overførsel til en forvaringsafdeling på et sådant tidspunkt, at overførsel til forvaringsafdelingen kan ske, inden ændringerne i anstaltens fysiske rammer iværksættes.

Det foreslås, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om overførslen.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 3.

6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes at medføre merudgifter for Den Uafhængige Politiklagemyndighed på skønnet 1,5-2,5 mio. kr. Merudgifterne kan som udgangspunkt ikke afholdes inden for Den Uafhængige Politiklagemyndigheds eksisterende økonomiske ramme.

Der lægges op til at håndtere eventuelle merudgifter i 2020 inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske rammer. Udgifterne vil fra 2021 blive håndteret i forbindelse med indgåelsen af den kommende flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget indebærer en administrativ lettelse for borgere, der ønsker en domstolsprøvelse af anklagemyndighedens afgørelse om erstatningskrav i sager om personer, der er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Lovforslaget har herudover ingen administrative konsekvenser for borgere.

9. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 11. november 2019 til den 9. december 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet
Danske Advokater
Den Danske Dommerforening
Den Uafhængige Politiklagemyndighed
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Dommerfuldmægtigforeningen
Domstolsstyrelsen
Foreningen af Offentlige Anklagere
Fængselsforbundet
Grønlands Landsret
Grønlands Politiforening
Institut for Menneskerettigheder
Kredsdommerforeningen
Landsforeningen af Forsvarsadvokater
Landsforeningen KRIM
Landsforsvareren for Grønland
Politiforbundet i Danmark

Retspolitisk Forening
 Retten i Grønland
 Rigsadvokaten
 Rigspolitiet

Et udkast til lovforslag har endvidere i perioden fra den 9. januar 2020 til den 6. februar 2020 været sendt i høring hos følgende grønlandske myndigheder og organisationer m.v.:

Avannaata Kommunia
 Forsvarerforeningen i Grønland
 Grønlands Råd for Menneskerettigheder
 Grønlandske Advokater
 Kommune Kujalleq
 Kommune Qeqertalik
 Kommuneqarfik Sermersooq
 Politiklagenævnet i Grønland
 Qeqqata Kommunia

Derudover har et udkast til lovforslag været forelagt Naalakkersuisut til udtalelse.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	1,5-2,5 mio. kr.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget indebærer en administrativ lettelse for borgere, der ønsker en domstolsprøvelse af anklagemyndighedens afgørelse om	Ingen

	erstatningskrav i sager om personer, der er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Lovforslaget har herudover ingen administrative konsekvenser for borgere.	
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

*Til § 1
(retsplejeloven)*

Til nr. 1

De foreslåede ændringer er redaktionelle ændringer som følge af, at betegnelsen for den øverste chef i Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til politidirektør, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (§ 62).

Til nr. 2

Den foreslåede ændring er en redaktionel ændring som følge af, at Rigsadvokaten som myndighed staves med stort begyndelsesbogstav.

Til nr. 3 (kapitel 3 og 3 a)

Kapitel 3

Som nærmere beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2 og 3 foreslås det, at Grønlands Politi organisatorisk ligestilles med de øvrige politikredse. Det foreslås således, at den nuværende ordning for anklagemyndigheden, hvorefter politimesteren i Grønland selv udfylder en statsadvokatfunktion, og hvor politimesteren er direkte underordnet Rigsadvokaten, ændres, således at en af de regionale statsadvokater overtager en række opgaver i Grønland fra politimesteren og Rigsadvokaten. Det foreslås endvidere, at den nuværende specielle ledelsesstruktur i Grønlands Politi ændres til en sædvanlig »direktorsmodel«, hvorefter der som udgangspunkt etableres et sædvanligt administrativt over-/underordningsforhold mellem justitsministeren, rigspolitichefen og politidirektøren.

For at kunne gennemføre omlægningen af anklagemyndighedens og politiets ledelsesstruktur foreslås det, at reglerne i retsplejelovens kapitel 3 om politiet og anklagemyndigheden nyaffattes.

Herudover foreslås enkelte nuværende bestemmelser i retsplejelovens kapitel 3 helt at udgå med den begrundelse, at reglerne ikke længere er tidssvarende eller af andre grunde – herunder, at de pågældende spørgsmål har mistet deres betydning. Det drejer sig navnlig om retsplejelovens § 64 om ansættelseskrav i politiet.

Efter retsplejelovens § 64, stk. 1, kræver ansættelse i politiets tjeneste, at de pågældende er uberygtede og vederhæftige. Efter Justitsministeriets opfattelse er kravet om uberygtethed og vederhæftighed så selvfølgelig, at det ikke er påkrævet, at det fremgår af loven, jf. også Politikommissionens betænkning nr. 1409/2002 om politiets struktur, side 260-265. Der tilsigtes ikke herved nogen ændring af den gældende praksis med hensyn til almindelige habilitetskrav for ansættelse i politiet.

Retsplejelovens § 64, stk. 2 og 3, indeholder desuden bl.a. som nævnt i pkt. 2.2.2.2 ovenfor krav om, at politimesteren skal have bestået juridisk kandidateksamen samt at pågældende i reglen skal have varetaget en overordnet stilling inden for politiet eller anklagemyndigheden i mindst 3 år for at kunne ansættes som politimester. Anklagemyndigheden i Grønlands Politi er vokset betragteligt, og kredsen er ikke længere på samme måde afhængig af, at politimesteren indgår i det daglige arbejde i anklagemyndigheden, herunder deltager i retsmøder. Justitsministeriet finder derfor, at der ved udnævnelse af en politidirektør bør kunne foretages en helhedsvurdering af den pågældendes kvalifikationer og kompetencer, herunder om den pågældende er i besiddelse af de generelle ledelsesmæssige kompetencer og personlige egenskaber, som kræves for en topleder i en stor offentlig organisation.

Forslaget til det nye kapitel 3 i retsplejeloven indeholder herefter to overskrifter, hvor bestemmelserne under overskriften »Anklagemyndigheden« navnlig indeholder regler om kompetenceforholdene i anklagemyndigheden (§§ 61-61 k), mens bestemmelserne under overskriften »Politiet« navnlig indeholder regler om kompetenceforholdene i politiet (§§ 62-62 b), om rammerne for politiets samarbejde med lokalsamfundet (§§ 62 c-62 e) samt om videregivelse af oplysninger som led i bl.a. SSSPK- og PSP-samarbejdet (§§ 62 f-62 h).

Til § 61

Selvom det ikke udtrykkeligt fremgår af retsplejeloven, at justitsministeren er den øverste anklagemyndighed i Grønland, er dette fast antaget. Denne opfattelse kan implicit udledes af reglen i retsplejelovens § 315, hvorefter politiets beslutning om at rejse, frafalde eller undlade at rejse tiltale kan omgøres af Rigsadvokaten eller justitsministeren.

Efter den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 65, stk. 1, består de offentlige anklagere i Grønland af Rigsadvokaten og politimesteren samt de personer, der er antaget til bistand for disse ved den retlige behandling af kriminalsager. Bestemmelsen omfatter tillige de polititjenestemænd, der virker som anklagere ved kredsretterne i Grønland.

Det følger af den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 65, stk. 3, at politimesteren er direkte underordnet Rigsadvokaten.

Den oprindelige begrundelse, for at Rigsadvokaten skulle være overordnet anklagemyndighed for Grønland, var, at Rigsadvokatens erfaringer og overblik med hensyn til almindelige anklagemæssige spørgsmål burde komme den grønlandske anklagemyndighed til gode.

I dag har statsadvokaterne en meget betydelig praktisk erfaring med at varetage de opgaver, som følger af at være overordnet myndighed for en politikreds. Statsadvokaterne behandler således bl.a. et stort antal klager over afgørelser truffet i de øvrige politikredse, ligesom statsadvokaterne fører det almindelige legalitetstilsyn med politikredsene.

Med den nuværende organisering af statsadvokaterne i Danmark kræver hensynet til at sikre erfaring og overblik inden for anklagemæssige spørgsmål derfor ikke længere, at det er Rigsadvokaten, der er overordnet myndighed for Grønlands Politi.

Det foreslås, at statsadvokaterne gøres til en del af de offentlige anklagere i Grønland, der herefter i medfør af bestemmelsen i § 61 er Rigsadvokaten, statsadvokaterne, politidirektøren samt de personer, der er antaget til bistand for disse ved den retlige behandling af kriminalsager.

Statsadvokaterne vil – som i Danmark – være underordnet Rigsadvokaten og overordnet politidirektøren. Dermed ligestilles anklagemyndigheden i Grønland organisatorisk med den danske anklagemyndighed i øvrigt.

Bestemmelsen svarer i øvrigt til bestemmelsen i den nugældende retsplejelovs § 65, stk. 1, med den redaktionelle ændring, der følger af, at betegnelsen for den øverste chef i Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til politidirektør. Der henvises i den forbindelse nærmere til de specielle bemærkninger til § 62.

Til § 61 a

Forslaget til *stk. 1* fastslår, at de offentlige anklagere har til opgave at forfølge forbrydelser. Der er herved alene tale om en lovfæstelse af anklagemyndighedens opgave. Udtrykket »forfølge« anvendes som en samlet betegnelse for efterforskning, tiltale m.v. i kriminalsager og omfatter således hele området for de offentlige anklageres virksomhed.

Bestemmelsen i *stk. 2* om det såkaldte objektivitetsprincip svarer til den nugældende § 65, stk. 2, hvorefter de offentlige anklagere skal fremme enhver sag med den fornødne hurtighed samt påse, at skyldige drages til ansvar, men også at uskyldige ikke retsforfølges.

Til § 61 b

Den nugældende retsplejelov indeholder ikke regler om inhabilitet for de offentlige anklagere, hvorfor dette alene følger af de generelle habilitetsregler i forvaltningslovens kapitel 2.

Forvaltningsloven finder imidlertid, jf. lovens § 2, stk. 1, kun anvendelse i sager, hvor der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed. Ikke alle afgørelser, der kan træffes af anklagere som led i anklagervirksomhed, anses for afgørelser i forvaltningslovens forstand. Afgørelser, der indebærer ændringer af sigtede eller tiltaltes materielle retsstilling, f.eks. afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald og afgørelser af en sag med bødeforelæg, såfremt dette vedtages, anses for afgørelser i forvaltningslovens forstand. Derimod anses en beslutning om tiltalerejsning ikke for en afgørelse i forvaltningslovens forstand, idet kriminalsagens afgørelse henhører under domstolene, ligesom processuelle indgreb under en kriminalsags efterforskning, f.eks. anholdelse, telefonaflytning, beslaglæggelse og ransagning ikke er omfattet af forvaltningslovens afgørelsesbegreb, hvad enten beslutningen skal forelægges for retten eller ej.

En væsentlig del af de afgørelser, der træffes af anklagere i forbindelse med anklagervirksomhed, er således ikke reguleret ved forvaltningslovens regler om inhabilitet.

Med henblik på at sikre, at der gælder de samme inhabilitetsregler for alle dispositioner, der foretages af anklagemyndigheden i forbindelse med forfølgning af forbrydelser, foreslås det med bestemmelsen i § 61 b, at den, der efter kapitel 2 i forvaltningsloven må anses for inhabil i forhold til en bestemt sag, ikke må virke som anklager i sagen.

Det betyder, at reglerne i forvaltningsloven om inhabilitet anvendes, uanset om der er tale om at træffe afgørelser i forvaltningslovens forstand.

Til § 61 c

Forslaget til *stk. 1* fastslår, at justitsministeren er øverste foresatte for de offentlige anklagere i Grønland og fører tilsyn med disse. Der er tale om en lovfæstelse af det eksisterende over-/underordningsforhold, der allerede eksisterer mellem justitsministeren og anklagemyndigheden. Der er således ikke tiltænkt en realitetsændring herved.

Det følger af justitsministerens overordningsforhold, at justitsministeren har adgang til at give de offentlige anklagere generelle og konkrete tjenestebefalinger, jf. bestemmelserne i *stk. 2* og *stk. 3, 1. pkt.*

Med forslaget til *stk. 3, 2. pkt.*, foreslås det at indføre krav om skriftlighed og begrundelse, når justitsministeren giver anklagemyndigheden konkrete tjenestebefalinger. Den foreslåede bestemmelse indebærer for det første, at pålægget, der skal fremsendes i skriftlig form, vil komme til at indgå som et dokument i sagen.

Bestemmelsen indebærer for det andet, at justitsministeren skal begrunde sin beslutning om at give pålæg. Begrundelsens udformning vil afhænge af sagens karakter. Begrundelsen bør indeholde en henvisning til lovgrundlaget samt en kort beskrivelse af sagen faktum og de hovedhensyn, der ligger til grund for pålægget.

Med forslaget til *stk. 3, 3. pkt.*, foreslås det desuden at indføre krav om underretning af Inatsisartuts formand og Folketingets formand. Det er forudsat, at den information, der sendes til de respektive formænd, normalt indeholder oplysning om begrundelsen for justitsministerens pålæg. Det forhold, at der er tale om en konkret kriminalsag, medfører, at underretningen som regel bør ske i passende anonymiseret form.

Det følger af forslaget til *stk. 3, 4. pkt.*, at underretningen kan udsættes, hvis det er påkrævet af hensyn til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring, tredjemands liv eller helbred, efterforskningen af en anden verserende sag som udgør en særlig grov lovovertrædelse, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af kriminallovens kapitel 7 (Forbrydelser mod rigets selvstændighed og sikkerhed) eller kapitel 8 (Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v.), eller beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder. Bestemmelsen svarer til § 98, stk. 3, 4. pkt. i den danske retsplejelov med den undtagelse, at kravet om en strafferamme på mindst 6 år i § 729 c, stk. 1, nr. 5, er ændret til, at der skal være tale om en "særlig grov" lovovertrædelse, idet den grønlandske kriminallov ikke indeholder strafferammer.

Anvendelsen af begrebet "særlig grov" lovovertrædelse er i overensstemmelse med betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, afsnit X, kapitel 6, afsnit 6.3.1.3, hvor Den Grøn-

landske Retsvæsenkommission foreslog, at bestemmelser, som i den danske retsplejelov indeholder et krav om en strafferamme på mindst 6 år, i de tilsvarende grønlandske retsplejelovsbestemmelser fastsættes som en ”særlig grov” lovovertrædelse. Retsvæsenkommissionen anførte videre i den forbindelse, at ”særlig grov” lovovertrædelse som hovedregel er tænkt afgrænset til lovovertrædelser, hvor der konkret må forventes en foranstaltning i form af ubetinget anstaltsanbringelse af en ikke ubetydelig varighed.

Endelig følger det af forslaget til *stk. 3, 5. pkt.*, at pålægget i relation til aktindsigt i medfør af § 340 anses som materiale, politiet har tilvejebragt til brug for sagen. Forsvareren vil således som udgangspunkt have adgang til at gøre sig bekendt med pålægget. Tilsvarende vil den sigtede som udgangspunkt have adgang til aktindsigt i pålægget efter kriminalsagens afslutning. Det bemærkes, at et pålæg fra justitsministeren i de omhandlede tilfælde – i modsætning til pålæg fra Rigsadvokaten og statsadvokaterne – ikke vil være et sådant internt arbejdsdokument, som kan undtages fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 23 og forvaltningslovens § 12, stk. 1.

Bestemmelsen i *stk. 4* er ny og tilsigter sammen med bestemmelserne i § 61 d, stk. 3 og § 61 e, stk. 2, 2. pkt., at beskrive klageadgangen for afgørelser truffet af anklagemyndigheden. Det følger af bestemmelsen, at afgørelser, som træffes af Rigsadvokaten som følge af klager over statsadvokatens afgørelser eller sagsbehandling, ikke kan påklages til justitsministeren, jf. også de specielle bemærkninger til § 61 d, stk. 3, nedenfor. Der gælder herefter som udgangspunkt et almindeligt to-instansprincip inden for anklagemyndigheden. Om baggrunden for forslaget om rekursbegrænsning inden for anklagemyndigheden, henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget i pkt. 3.3 samt til Retsplejerådets betænkning nr. 1194/1990 om anklagemyndighedens struktur, s. 24-34.

Som en undtagelse til to-instansprincippet følger det af den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 490, stk. 4, jf. lovforslaget § 1, nr. 12, at afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af Rigsadvokaten som 1. instans ikke kan påklages til justitsministeren. Dette er baggrunden for henvisningen til § 490, i stk. 4.

Til § 61 d

Bestemmelsen omhandler Rigsadvokatens opgaver.

Som nævnt ovenfor, er politimesteren i dag direkte underordnet Rigsadvokaten. Det er derfor Rigsadvokaten, der fører tilsyn med politimesterens behandling af kriminalsager og behandler klager over afgørelser truffet af politimesteren vedrørende kriminalretlig forfølgning, jf. § 65, stk. 4, 1. pkt. Som følge af det almindelige to-instansprincip kan Rigsadvokatens afgørelser i klagesager ikke påklages til justitsministeren, jf. § 65, stk. 4, 2. pkt.

Som led i Rigsadvokatens virke som overordnet myndighed for politimesteren, kan Rigsadvokaten give politimesteren generelle og konkrete tjenestebefalinger, jf. § 65, stk. 4, 3. og 4. pkt.

Rigsadvokatens opgave som en del af de offentlige anklagere i Grønland er imidlertid ikke nærmere defineret i den grønlandske retsplejelov. I stedet skal det udledes af den danske retsplejelovs § 99, stk. 1, at Rigsadvokaten varetager udførelsen af straffesager (kriminal­sager) ved Højesteret og virker ved Den Særlige Klageret.

Justitsministeriet finder, at det er uhensigtsmæssigt, at det ikke fremgår direkte af den grønlandske retsplejelov, hvem der varetager udførelsen af kriminal­sager for Højesteret, hvorfor det med den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, 1. pkt.* foreslås at indføre en udtrykkelig bestemmelse herom.

Efter *stk. 1, 2. pkt.* foreslås det at give Rigsadvokaten adgang til at bemyndige personer i eller uden for anklagemyndigheden til at møde som anklager for Højesteret eller ved Den Særlige Klageret. Det vil f.eks. være nødvendigt at beskikke embedets statsadvokater, vicesstatsadvokater, senioranklagere og specialanklagere, til at give møde i Højesteret eller ved Den Særlige Klageret.

Herudover vil bestemmelsen kunne anvendes til at beskikke en særmyndighed i konkrete sager, hvor særmyndigheden tidligere har virket som anklager ved kredsretterne, Retten i Grønland eller Grønlands Landsret efter den foreslåede bestemmelse i § 61 h, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse giver således mulighed for, at Rigsadvokaten enten kan give bemyndigelse i en enkelt sag, for en bestemt periode eller indtil videre.

Forslagets *stk. 2, 1. pkt.* fastslår, at Rigsadvokaten er de øvrige offentlige anklagere overordnet og fører tilsyn med disse. Bestemmelsen er en sammenskrivning af de nugældende bestemmelser i § 65, stk. 3 og stk. 4, 1. pkt., og der er ikke herved tiltænkt nogen reel ændring.

Forslagets *stk. 2, 2. pkt.* svarer til den nugældende bestemmelser i § 65, stk. 4, 3. og 4. pkt., om Rigsadvokatens beføjelser til at udstede generelle og konkrete tjenestebefalinger, idet det bemærkes, at Rigsadvokaten, som følge af den nye organisation, også kan fastsætte generelle retningslinjer for samt give pålæg til statsadvokaterne.

Forslagets *stk. 3* er indsat som en ny bestemmelse som konsekvens af, at statsadvokaterne får kompetence til at behandle kriminal­sager i Grønland. I overensstemmelse med det sædvanlige over-/underordningsforhold, vil Rigsadvokaten behandle klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne.

Justitsministeriet finder imidlertid ikke, at der i denne forbindelse bør ændres på det to-instans-princip, der i dag gælder for klager truffet af anklagemyndigheden. Således vil det fremover kun være statsadvokaternes afgørelser som 1. instans, der vil kunne påklages til Rigsadvokaten. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag vil desuden være endelig, medmindre justitsministeren benytter sin adgang efter lovforslagets § 61 c, stk. 3, til at gribe ind i Rigsadvokatens behandling af en konkret sag.

Afgørelser truffet af Rigsadvokaten som 1. instans kan fortsat indbringes for justitsministeren, jf. lovforslagets § 61 c, stk. 4. Som 1. instansafgørelser anses også afgørelser truffet af Rigsadvokaten som følge af en forelæggelse fra en statsadvokat eller politidirektøren, selv om afgørelsen meddeles af politidirektøren eller statsadvokaten. Som eksempel kan nævnes, at Rigsadvokaten tiltræder en indstilling fra politidirektøren og statsadvokaten om tiltalerejsning i en sag, hvor tiltale efter de for anklagemyndigheden gældende interne forelæggelsesregler forudsætter Rigsadvokatens tiltræden. I disse tilfælde udfærdiges anklageskriftet af politidirektøren, men en klage over afgørelsen om tiltalerejsning må behandles efter reglerne om klage over afgørelser truffet af Rigsadvokaten som 1. instans med den følge, at afgørelsen kan påklages til justitsministeren. Såfremt en foreskrevet forelæggelse for den overordnede myndighed er undladt, medfører dette, at afgørelsen kan påklages, som om forelæggelse var sket.

Om baggrunden for forslaget om rekursbegrænsning inden for anklagemyndigheden henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget pkt. 3.3 samt til Retsplejerådets betænkning nr. 1194/1990 om anklagemyndighedens struktur, s. 24-34.

Til § 61 e

Bestemmelsen vedrører statsadvokaternes virke og beføjelser som følge af, at de gøres til en del af de offentlige anklagere i Grønland, jf. den foreslåede bestemmelse i § 61.

Det er i dag som udgangspunkt politimesteren samt de personer, der er antaget til bistand for denne ved den retlige behandling af kriminalsager, der varetager udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret. Politimesteren møder således både i 1. og 2. instans.

Der er ikke med den foreslåede ordning tiltænkt nogen ændring heraf, idet bl.a. kendskab til de grønlandske forhold og den geografiske afstand tilsiger, at ankesagerne fortsat behandles af Grønlands Politi.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* foreslås det imidlertid, at Rigsadvokaten kan bestemme, at statsadvokaterne ”inden for ”et nærmere afgrænset sagsområde” indtil videre varetager udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret – en såkaldt call-in-ordning.

Call-in-ordningen forudsættes først og fremmest anvendt på sagsområder, hvor der er et særligt behov for tæt styring og koordinering af anklagemyndighedens sagsbehandling. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der i Højesteret eller ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol træffes afgørelser, som i en periode nødvendiggør en særlig tæt styring af menneskeretlige spørgsmål, f.eks. vedrørende udvisning eller lignende. Det kan også være tilfældet på områder, der for tiden er undergivet særlig retspolitisk opmærksomhed.

Den tidsmæssige udstrækning af en call-in-ordning forudsættes at være begrænset, men det vil i almindelighed ikke være muligt ved etableringen mere præcist at angive en bestemt tidsperiode. Det foreslås derfor, at Rigsadvokaten kan bestemme, at sagerne »indtil videre« varetages af statsadvokaterne.

Det forudsættes, at Rigsadvokaten ved etableringen af den enkelte call-in-ordning afgrænser de sager, der er omfattet af ordningen, således at visiteringen ikke bliver unødigt tidskrævende for politikredsen, og således at der ikke opstår tvivl om, hvorvidt de konkrete sager hører under politidirektøren eller statsadvokaterne.

I den periode, hvor statsadvokaterne varetager udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret som følge af en etableret call-in-ordning, forudsættes det i almindelighed, at statsadvokaterne ligeledes har påtalekompetencen i de pågældende sager. Dette vil Rigsadvokaten imidlertid kunne fastsætte nærmere regler om i forbindelse med etableringen heraf.

Det forhold, at statsadvokaterne fører sager, der normalt hører under politikredsen, vil indebære, at statsadvokaterne – på samme måde som det er tilfældet for politikredsens anklagere – i et vist omfang vil skulle inddrages i politiets efterforskning af de pågældende sager. Dette spørgsmål vil eventuelt kunne reguleres i forbindelse med Rigsadvokatens etablering af den pågældende call-in-ordning og må i øvrigt aftales mellem statsadvokaten og Grønlands Politi i de enkelte tilfælde. Det forudsættes, at den enkelte sag under alle omstændigheder er forankret i Grønlands Politis anklagemyndighed, og at Grønlands Politi i nødvendigt omfang orienterer statsadvokaten om relevante grønlandske forhold.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2, 1. pkt.*, at statsadvokaten fører tilsyn med politidirektørens behandling af kriminalsager samt behandler klager over politidirektørens afgørelser vedrørende kriminalretlig forfølgning. Statsadvokaten overtager således klagesagsbehandlingen samt opgaven med at føre almindeligt legalitetstilsyn med Grønlands Politi, som tidligere har været foretaget af Rigsadvokaten, jf. den nugældende bestemmelse i § 65, stk. 4, 1. pkt.

Bestemmelsen om, at statsadvokaterne behandler klager over afgørelser truffet af politidirektøren vedrørende kriminalretlig forfølgning, er indsat for i forbindelse med reglerne om rekursbegrænsning at beskrive klageadgangen for afgørelser truffet af anklagemyndigheden.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2, 2. pkt.*, at statsadvokaternes afgørelser i klagesager ikke kan påklages til Rigsadvokaten og justitsministeren.

Den foreslåede bestemmelse er en følge af et to-instansprincip for rekursadgangen inden for anklagemyndigheden. Afgørelser truffet af politidirektøren i forbindelse med behandlingen af kriminalsager kan påklages til statsadvokaten, hvis afgørelser må betragtes som endelige. Adgangen for Rigsadvokaten og justitsministeren til i medfør af reglerne i lovforslagets § 61 c, stk. 3 og § 61 d, stk. 2, at gribe ind i konkrete sager kan dog medføre, at en afgørelse truffet af en statsadvokat tages op til fornyet behandling af Rigsadvokaten eller justitsministeren. Som anført under bemærkningerne til lovforslagets § 61 d, stk. 3, må afgørelser, der fremtræder som truffet af f.eks. politidirektøren, men som reelt er truffet af f.eks. Rigsadvokaten, behandles efter reglerne om adgang til påklage af den højere myndigheds afgørelse. Det samme gælder, hvor en foreskrevet forelæggelse fejlagtigt ikke er sket. Der vil i praksis forekomme situationer, hvor statsadvokaterne vil tilbagesende en af politidirektøren forelagt sag efter gennemsyn, men uden nærmere oplysning om statsadvokatens stilling til sagen. Statsadvokaten må i disse tilfælde anses for at have tiltrådt politidirektørens indstilling vedrørende sagen med den følge, at en eventuel klage over afgørelsen må behandles efter reglerne om klage over afgørelser truffet af statsadvokaterne som 1. instans. Dette udelukker ikke, at statsadvokaten i første omgang kan tage stilling til klagen. Fastholdes afgørelsen, skal klageren vejledes om, at afgørelsen kan indbringes for Rigsadvokaten.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2, 3. pkt.*, at statsadvokaterne kan fastsætte bestemmelser og meddele pålæg efter regler svarende til § 61 c, stk. 2 og stk. 3, 1. pkt.

Det betyder, at statsadvokaterne - inden for de rammer, der er fastlagt af justitsministeren og Rigsadvokaten - kan give politidirektøren generelle og konkrete tjenestebefalinger, herunder om forelæggelsespligt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 61 f

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 1*, at fristen for klager efter § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3, 1. pkt., og § 61 e, stk. 2, 1. pkt., er 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

Bestemmelsen svarer med visse redaktionelle ændringer til den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 65, stk. 5, om klagefrister.

Det foreslås således, at 4 ugers fristen for klager over afgørelser vedrørende kriminalretlig forfølgning bibeholdes. Bestemmelsen gælder kun, hvor en afgørelse er truffet, men ikke for klager, f.eks. over at der endnu ikke er truffet afgørelse i sagen. Fristen regnes fra det tidspunkt, hvor klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Klagen skal være kommet frem til myndigheden inden fristens udløb.

Klagefristen er ikke absolut, idet klager, der fremkommer efter udløbet af 4 ugers fristen, skal behandles, hvis klagemyndigheden skønner, at fristoverskridelsen må anses for undskyldelig. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis afgørelsen vel er meddelt klageren, men denne på grund af bortrejse, sygdom eller lignende har været forhindret i at indgive klagen rettidigt.

På grund af forslaget om, at afgørelser kun skal kunne påklages til den nærmeste overordnede myndighed (to-instansprincippet), vil det formentlig kun sjældent forekomme, at tre måneders fristen for omgørelse udløber på et tidligere tidspunkt end klagefristen på 4 uger, idet meddelelse om afgørelsen normalt sendes samtidig til den sigtede og sagens øvrige parter. I disse tilfælde bør klagevejledningen indeholde udtrykkelig oplysning om den korte klagefrist.

Endvidere bemærkes, at en overskridelse af klagefristen ikke berører den overordnede myndigheds adgang til at omgøre den underordnede myndigheds afgørelse i medfør af bestemmelserne i lovforslagets § 61 c, stk. 3, § 61 d, stk. 2, 2. pkt. og § 61 e, stk. 2, 3. pkt.

Reglerne i § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3 og § 61 e, stk. 2, samt § 61 f vedrørende klageadgang indeholder ikke bestemmelser, som fastlægger kredsen af klageberettigede. Dette afgøres efter de almindelige forvaltningsretlige regler. Med hensyn til påtaleopgivelse og tiltalefrafald er der fastsat bestemmelser om underretning og klageadgang i § 314, stk. 1 og stk. 2. Der henvises i den forbindelse nærmere til de specielle bemærkninger til § 314.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2*, at bestemmelserne i § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3, og § 61 e, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på klager over afgørelser om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven. Det samme gælder bestemmelsen i *stk. 1*.

Bestemmelsen svarer med visse redaktionelle ændringer til den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 65, stk. 6.

Til § 61 g

Bestemmelsen, der er ny, er en konsekvens af, at statsadvokaterne med lovforslaget gøres til en del af de offentlige anklagere i Grønland, jf. § 61 i lovforslaget.

Siden statsadvokatreformen i 2013, har statsadvokaterne i Danmark bestået af de to regionale statsadvokater i henholdsvis København og Viborg, samt en specialiseret statsadvokat – Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK).

Efter *stk. 1* foreslås det, at justitsministeren fastsætter, hvilke statsadvokater der skal have kompetence i Grønland og fordelingen af forretningerne mellem disse. Det forudsættes i den forbindelse, at Grønlands Politi i almindelighed vil være underlagt én af de regionale statsadvokater. Herudover vil SØIK kunne virke som anklagemyndighed i visse særlige økonomiske og internationale kriminalsager. Den nærmere afgrænsning og fordeling mellem statsadvokaterne forudsættes fastsat i en bekendtgørelse.

Efter *stk. 2* foreslås det, at Rigsadvokaten beskikker de fornødne juridiske medhjælpere for statsadvokaterne ved udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret efter § 61 e, stk. 1, om bemyndigelse til at virke som anklager inden for et nærmere afgrænset sagsområde og § 61 h, stk. 1, 2. pkt., om bemyndigelse til at virke som anklager i en konkret sag.

Som juridiske medhjælpere for statsadvokaterne vil det være særligt relevant at beskikke dels praktiserende advokater, dels fuldmægtige i anklagemyndigheden og centraladministrationen, navnlig Justitsministeriet.

Rigsadvokaten kan efter *stk. 3* pålægge en statsadvokat at overtage behandlingen af en eller flere sager, som henhører under en anden statsadvokat. Der er således tale om en adgang til at fravige den af justitsministeren fastsatte fordeling af forretningerne mellem statsadvokaterne i en eller flere sager. En sådan overførsel af kompetence kan f.eks. komme på tale i tilfælde af inhabilitet, jf. nærmere de specielle bemærkninger til § 61 b ovenfor. Det kan endvidere i bestemte typer sager være hensigtsmæssigt, at alle sager, som følge af deres principielle eller i øvrigt særegne karakter, afsluttes af den samme statsadvokat.

Til § 61 h

Som nævnt ovenfor, er Rigsadvokatens opgave som en del af de offentlige anklagere i Grønland ikke nærmere defineret i den grønlandske retsplejelov. I stedet skal det udledes af den danske retsplejelovs § 99, stk. 1, at Rigsadvokaten varetager udførelsen af straffesager (kriminalsager) ved Højesteret og virker ved Den Særlige Klageret. Det følger modsætningsvist heraf, at politimesteren varetager udførelsen af kriminalsager i de underliggende instanser, dvs. i kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

Uanset, at statsadvokaterne foreslås at blive gjort til en del af de offentlige anklagere i Grønland, finder Justitsministeriet ikke grundlag for, at opgavevaretagelsen af ankesager skal overgå til en regional statsadvokat, som tilfældet er i Danmark. Justitsministeriet har herved navnlig lagt vægt på, at bl.a. kendskab til de grønlandske forhold og den geografiske afstand tilsiger, at ankesagerne fortsat bør behandles af politidirektøren.

Det foreslås på den baggrund, at der i § 61 h, stk. 1, 1. pkt., indsættes en udtrykkelig hjemmel om, at kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret som udgangspunkt behandles af politidirektøren og de offentlige anklagere, der er ansat hos Grønlands Politi, samt andre ansatte, der bemyndiges hertil. Dette gælder, uanset om den pågældende sag f.eks. har et meget betydeligt omfang eller på anden måde er omfattende og vanskelig.

Det bemærkes, at der med lovforslaget ikke sigtes til at ændre den nuværende praksis, hvorefter det politiuddannede personale som udgangspunkt giver møde for kredsretterne, hvor sagens øvrige professionelle parter som oftest heller ikke er juridisk uddannede, mens de juridisk uddannede anklagere giver møde for Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

Det må imidlertid antages, at der fra tid til anden vil opstå kriminalsager, der rummer så komplicerede problemstillinger, at de mest hensigtsmæssigt varetages af en statsadvokat.

Det foreslås på den baggrund, at der i stk. 1, 2. pkt., indføres hjemmel til, at statsadvokaten i særlige tilfælde kan bestemme, at udførelsen af en kriminalsag, skal varetages af statsadvokaten.

Der er tale om en undtagelse, som alene angår de vanskeligste kriminalsager. Det kan f.eks. være sager, der rejser spørgsmål ud over den »egentlige« kriminalret, herunder i forhold til menneskerettigheder eller anden international ret. Blandt andet vil sager om overtrædelse af bestemmelser i kriminallovens kapitel 7 (Forbrydelser mod rigets selvstændighed og sikkerhed) og kapitel 8 (Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v.) som følge heraf ofte mest hensigtsmæssigt kunne varetages af en statsadvokat.

Herudover vil »særlige tilfælde« kunne omfatte sager, der rejser så vanskelige eller principielle spørgsmål, f.eks. inden for kriminalrettens almindelige del om nødværge, medvirken eller sanktionsvalg m.v., at behovet for statsadvokatens inddragelse i sagens udførelse ikke kan imødekommes ved et tæt samarbejde mellem statsadvokaten og Grønlands Politi.

Vurderingen af, hvorvidt den enkelte kriminalsag rummer så komplicerede problemstillinger, at den bør udføres af statsadvokaten, foretages af den statsadvokat, som har påtalekompetencen i den pågældende sag.

Det bemærkes, at det i kriminalsager i 1. instans, som varetages af statsadvokaten ofte vil være relevant at overveje, om sagen skal henvises til behandling ved Retten i Grønland efter bestemmelsen i retsplejelovens § 56.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3 i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås med bestemmelsen i stk. 2, at Rigsadvokaten kan bemyndige også andre til at virke som anklager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret i en enkelt sag.

Det betyder, at Rigsadvokaten kan bemyndige personer, der ikke er ansat i anklagemyndigheden eller politiet, til at virke som anklager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret i en enkelt kriminalsag. Bemyndigelse forudsættes anvendt efter forhandling med politidirektøren og statsadvokaten. Dette vil f.eks. være relevant, hvis en særmyndighed besidder en sådan specialiseret viden, at særmyndigheden vil være bedre egnet til at udføre tiltalen i en konkret sag end anklagemyndigheden.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 3*, at statsadvokaten kan pålægge en politidirektør for en af de danske politikredse at overtage behandlingen af en eller flere sager, der henhører under politidirektøren i Grønland.

En sådan overførsel af kompetence kan – ud over inhabilitetstilfælde el.lign. – bl.a. komme på tale i bestemte typer af sager, hvor der af efterforskningsmæssige grunde kan være behov for, at en politikreds efterforsker kriminelle aktiviteter, der omfatter flere kredse. I sådanne tilfælde kan det være hensigtsmæssigt, at sagerne afsluttes af den samme politidirektør.

Til § 61 i

Efter § 64, stk. 2, i den nugældende retsplejelov, skal politimesteren, vicepolitimesteren, politi-assessorer og politifuldmægtige have bestået juridisk kandidateksamen. Anklagemyndigheden ved Grønlands Politi består således som tidligere beskrevet både af juridisk personale og politiuddannet personale (politianklagere).

Den Grønlandske Retsvæsenkommission lagde i sin betænkning til grund, at politianklagere i visse sager, der behandles uden for Nuuk, giver møde for de juridiske domstole – Retten i Grønland og Grønlands Landsret, jf. betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen, afsnit X, kapitel 4.1.3. Kravet om juridisk kandidateksamen er derfor ikke knyttet sammen med, hvilke domstole man kan virke ved. I praksis er det imidlertid som udgangspunkt politianklagere, der møder i kredsretterne, mens det alene er de juridiske anklagere, der giver møde for de juridiske domstole.

Afhensyn til retssikkerheden finder Justitsministeriet, at også kvaliteten i anklagemyndighedens arbejde i forbindelse med behandlingen af sager ved de juridiske domstole uden for Nuuk bør sikres.

Det foreslås derfor i *stk. 1*, at de personer, der er antaget til bistand for politidirektøren ved den retlige behandling af kriminalsager for Retten i Grønland og Grønlands Landsret, skal have bestået juridisk kandidateksamen.

Det bemærkes, at det samtidig foreslås at ophæve uddannelseskravet for politidirektøren, jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.2.1.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.* at medhjælpere for en statsadvokat, jf. den foreslåede bestemmelse i § 61 g, stk. 2, og de, der bemyndiges til at virke som anklager ved Højesteret, Den Særlige Klageret, kredsretterne, Retten i Grønland eller Grønlands Landsret, også skal opfylde betingelsen om at have bestået juridisk kandidateksamen. Efter *2. pkt.* stilles der endvidere krav om, at de pågældende i reglen skal opfylde betingelserne for at blive beskikket som advokat med hensyn til forudgående praktisk virksomhed, jf. § 72. Baggrunden herfor er, at der ved besættelse af stillinger m.v. bør kunne anlægges en helhedsvurdering af den pågældendes kvalifikationer. Der bør dog normalt stilles krav om et vist praktisk kendskab til behandlingen af retssager, og det sikres ved, at de pågældende i reglen skal have haft 3 års forudgående beskæftigelse i praktisk juridisk virksomhed.

Til § 61 j

Bestemmelsen, der er ny, fastslår, at advokater kan antages som medhjælper for en statsadvokat eller bemyndiges til at optræde som anklager i en enkelt sag. Bestemmelsen er en undtagelse til § 74, hvorefter udøvelsen af advokatvirksomhed ikke kan forenes med en (fast) juridisk stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet.

Til § 61 k

Bestemmelsen, der er ny, fastslår, at personer, der virker som anklagere i en enkelt sag, modtager vederlag af det offentlige for den enkelte sag, medmindre udførelsen af sagen må anses som led i udførelsen af den pågældendes tjeneste.

Personer der er antaget som medhjælpere for en statsadvokat, eksempelvis advokater, modtager et fast årligt vederlag af det offentlige og tillægges således ikke vederlag for udførelsen af den enkelte sag.

Til § 62

Det følger af den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 62, stk. 1, at justitsministeren er politiets øverste foresatte og udøver sin beføjelse gennem rigspolitichefen og politimesteren. Uanset, at det ikke følger direkte af bestemmelsen, er der herved opstået en særlig fordeling af ansvar og kompetencer mellem justitsministeren og rigspolitichefen, der medfører, at Grønlands Politi refererer direkte til justitsministeren i politimæssig sammenhæng og til rigspolitichefen i ressourcemæssig sammenhæng.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, 1. pkt.* svarer til den nugældende bestemmelse med den redaktionelle ændring, der følger af, at betegnelsen for den øverste chef i Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til politidirektør. Dette for at signalere, at politimesteren er ligestillet med cheferne for de øvrige politikredse.

Det følger af bestemmelsen, at justitsministeren vil være overordnet rigspolitichefen og politidirektøren med et sædvanligt administrativt over-/underordningsforhold i relation til varetagelsen af politiets opgaver. Med hensyn til det operative politiarbejde vil Grønlands Politi ikke længere referere direkte til justitsministeren men til rigspolitichefen, der fremover vil være almindelig overordnet myndighed, jf. forslaget til retsplejelovens § 62 a. Justitsministeren vil fremover som udgangspunkt ikke længere være klageinstans i forhold til politidirektøren, men vil alene være klageinstans i forhold til rigspolitichefen, jf. også forslaget til § 62 a, stk. 2-4, og bemærkningerne hertil samt pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Justitsministeren vil have de sædvanlige instruktionsbeføjelser i forhold til underordnede myndigheder og vil således i medfør af over-/underordningsforholdet kunne give generelle og konkrete tjenestebefalinger til rigspolitichefen og politidirektøren om udførelse af deres virksomhed. Det er forudsat, at Justitsministeriets overordnede styring af politiet fremover sker gennem rigspolitichefen, og at Justitsministeriet ligesom i dag er meget tilbageholdende med at gribe ind i konkrete sager, der er under behandling hos Rigspolitiet og i Grønlands Politi. Generelle retningslinjer for politiets virksomhed vil fremover som udgangspunkt blive fastsat af rigspolitichefen, men f.eks. i forbindelse med vedtagelse af ny lovgivning, politiske handlingsplaner m.v. vil det dog fortsat kunne være hensigtsmæssigt, at Justitsministeriet udsteder en cirkulæreskrivelse eller lignende med generelle retningslinjer til politiet, jf. de almindelige bemærkninger pkt. 2.2.1.

Politimesteren i Grønland deltager allerede i relevante ledelsesfora i Rigspolitiet – herunder »koncernledelsen« og »stabschefforum«. Med det foreslåede 2. pkt. slås det imidlertid fast, at politidirektøren i Grønland deltager på lige fod med de øvrige politidirektører i den løbende dialog med rigspolitichefen om alle generelle spørgsmål vedrørende politiets virksomhed, der navnlig foregår på faste fællesmøder mellem rigspolitichefen og politidirektørerne i »koncernledelsen«. Denne har ikke nogen formel beslutningskompetence, men det ligger i ordningen, at rigspolitichefen normalt ikke bør træffe væsentlige beslutninger, der har generel betydning for politikredsene, uden forudgående drøftelse i »koncernledelsen«. »Koncernledelsens« møder ledes af rigspolitichefen. Politidirektørerne kan bede om at få bestemte spørgsmål drøftet i »koncernledelsen«. Det er forudsat, at Rigsadvokaten deltager i møderne, når der drøftes administrative spørgsmål m.v., som har betydning for anklagemyndigheden, og at Rigsadvokaten også kan bede om at få bestemte spørgsmål drøftet på et møde i »koncernledelsen«.

I »koncernledelsen« drøftes således bl.a. spørgsmål om tilrettelæggelsen, koordineringen og opfølgningen af landsdækkende politimæssige initiativer og indsatser, og man vil løbende kunne drøfte behovet for nye initiativer på baggrund af bl.a. oplysninger om kriminalitetsudviklingen og kriminalitetsmønstre på bestemte områder eller f.eks. på baggrund af erfaringer i politikredsene. Endvidere drøftes generelle personalepolitiske spørgsmål og generelle administrative

spørgsmål vedrørende tilrettelæggelsen af politiets og anklagemyndighedens økonomiforvaltning, it m.v. samt spørgsmål, der vedrører den løbende ledelsesdialog og performancevurdering af kredsene.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1 og 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger. I pkt. 2.3 er der redegjort for »koncernledelsens« rolle i forbindelse med den praktiske gennemførelse af den foreslåede politireform.

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 62, stk. 2, beskikker politimesteren kommunefogeder og ansætter reservebetjente, der bistår politiet i udøvelsen af den stedlige politimyndighed. Justitsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler herom.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, 1. pkt.* svarer til den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 62, stk. 2, hvorefter politimesteren beskikker kommunefogeder og ansætter reservebetjente, der bistår politiet i udøvelsen af den stedlige politimyndighed.

Således fastholdes ordningen, hvorefter politidirektøren beskikker kommunefogeder og ansætter reservebetjente. Mens reservebetjentene assisterer polititjenestemænd i byerne under en polititjenestemands ledelse og ansvar, udøver kommunefogederne selvstændig politimyndighed i bygderne.

Som en konsekvens af, at den overordnede styring af Grønlands Politi fremover sker gennem rigspolitchefen, vil det imidlertid med det foreslåede *2. pkt.* fremover være rigspolitchefen og ikke justitsministeren, der fastsætter nærmere regler om beskikkelse af kommunefogeder og ansættelse af reservebetjente.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* er en videreførelse af den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 62, stk. 3, hvoraf det fremgår, at justitsministeren – ved siden af politiets beføjelser – har mulighed for at tildele andre personer politimyndighed. Bestemmelsen afspejler bl.a., at Forsvaret historisk og rutinemæssigt har bistået politiet i Grønland og udøvet politimyndighed i visse dele af det grønlandske territorium. I dag udøver Forsvarets personale i slædepatruljen Sirius således f.eks. politimyndighed i deres operationsområde (Nationalparken i Nord- og Østgrønland), ligesom det er tilfældet for udvalgte officerer på Søværnets inspektionsskibe og -fartøjer i og omkring Nationalparken i Nord- og Østgrønland.

Slædepatruljen Sirius løser gennemsnitligt ca. én politiopgave pr. måned for politimesteren i Grønland. Der udføres bl.a. politiopgaver i forbindelse med slædeekspeditioner, depotudlægninger samt sommerpatruljering til fods eller fra båd. Oftest løses politiopgaven på eget initiativ med henvisning til den stående bemyndigelse i dagsbefaling nr. 18 af 1. juni 2012 udstedt af

politimesteren i Grønland. Konkrete opgaver iværksættes og koordineres med Arktisk Kommandos operationssektion og chefen for Siriuspatruljen. Der kan dog forekomme opgaver, som løses efter konkret anmodning fra politimesteren i Grønland.

For tjenestegørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område, som er tildelt politimyndighed efter stk. 3, gælder politilovens kapitel 6 a om forsvarets bistand til politiet ikke, jf. politilovens § 24 a, stk. 3. Det skyldes bl.a., at det forsvarspersonale, der er bemyndiget til at udøve politimæssige beføjelser efter politilovens kapitel 6 a, skal være direkte tilknyttet politipersonale under den konkrete opgaveløsning, mens det ikke er tilfældet for forsvarspersonale, som er tillagt politimyndighed efter § 62, stk. 3, i retsplejeloven. Det gør sig bl.a. gældende for slædepatruljen Sirius, der udøver politimyndighed i Nationalparken i Nord- og Østgrønland.

Til § 62 a

Justitsministeren har det overordnede ansvar for politiets virksomhed i Grønland og fører tilsyn med politimesteren. Grønlands Politi refererer således – i modsætning til de øvrige politikredse – direkte til justitsministeren i politimæssig sammenhæng. Justitsministeren er imidlertid yderst tilbageholdende med at gribe ind i politikredsens sagsbehandling og tilrettelæggelse af det daglige arbejde. Som følge af det almindelige over-/underordningsforhold kan afgørelser truffet af politimesteren vedrørende politiets virksomhed påklages til justitsministeren.

Som nævnt ovenfor refererer politimesteren alene til rigspolitichefen i ressourcemæssig sammenhæng. Rigspolitichefen har således ikke instruktionsbeføjelser over for Grønlands Politi i operativ sammenhæng.

Efter *stk. 1* foreslås det, at rigspolitichefen skal have ansvar for politiets virksomhed i Grønland og føre tilsyn med politidirektøren. Rigspolitichefen vil således fremover være almindelig overordnet myndighed i forhold til politikredsens varetagelse af politiets opgaver. Det ligger samtidig i den foreslåede ordning, at Rigspolitiet som udgangspunkt vil fungere som en overordnet styrelse for Grønlands Politi. Rigspolitichefen skal efter bestemmelsen under ansvar over for justitsministeren sikre, at Grønlands Politi udfører de opgaver, det er pålagt. Som anført i de almindelige bemærkninger pkt. 2.3.2.3 ligger det desuden i den »direktoratsmodel«, som lovforslaget lægger op til, at rigspolitichefen vil få ansvaret for, at politiet opfylder de politiske mål og krav, som fastlægges i politiets flerårsaftale m.v., og forvaltes økonomisk forsvarligt i overensstemmelse med de bevillingsmæssige regler.

Etableringen af et sædvanligt administrativt over-/underordningsforhold mellem rigspolitichefen og politidirektøren indebærer, at rigspolitichefen kan fastsætte generelle og konkrete tjenestebefalinger om Grønlands Politis forhold. Det gælder generelt for så vidt angår politifaglige forhold, og det vil herudover også gælde for så vidt angår administrative og økonomiske forhold m.v. Det forudsættes, at rigspolitichefen er tilbageholdende med at gribe ind i politikredsens

sagsbehandling og tilrettelæggelse af det daglige arbejde, idet det er et væsentligt formål med den foreslåede politireform, at politidirektøren bibeholder en høj grad af selvstændighed og kompetence, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.3.2.2 og 3.2.1 om styring og ledelse af politiet og anklagemyndigheden.

Rigspolitichefen skal efter *stk. 1, 2. pkt.*, føre tilsyn med politidirektøren for så vidt angår politikredsens opgavevaretagelse på det politimæssige område. Der er tale om et almindeligt tilsyn med politidirektøren i overensstemmelse med det over-/underordningsforhold, der etableres. Det vil imidlertid være Rigsadvokaten, der via statsadvokaterne fører tilsyn med udførelsen af de opgaver, der hører under anklagemyndigheden, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.3.2.3.

Som følge af over-/underordningsforholdet mellem rigspolitichefen og politidirektøren vil rigspolitichefen som noget nyt blive klageinstans i forhold til politidirektøren for så vidt angår politifaglige spørgsmål. Det gælder bl.a. politidirektørens afgørelser i forbindelse med politiets dispositioner uden for kriminalretsplejen i medfør af politiloven, herunder f.eks. påbud med henblik på at afværge fare, frihedsberøvelse, pålæg i forbindelse med demonstrationer og stikprøvevisitation m.v., jf. pkt. 2.3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i *stk. 2*, at rigspolitichefens afgørelser i anden instans – dvs. rigspolitichefens afgørelser i klagesager over afgørelser truffet af politidirektøren som første instans, herunder i visse disciplinærsager og andre ansættelses- og personalesager – ikke skal kunne påklages til justitsministeren. Derimod kan afgørelser truffet af rigspolitichefen som første instans påklages til justitsministeren med de undtagelser, der følger af det foreslåede *stk. 3*. Den foreslåede begrænsning i adgangen til at klage over rigspolitichefens afgørelser i anden instans afskærer ikke Justitsministeriet fra som tilsynsmyndighed at gribe ind i konkrete sager, hvis der er truffet en forkert afgørelse eller begået grovere sagsbehandlingsfejl.

Det foreslåede *stk. 3* indfører en klagebegrænsning i visse ansættelses- og personalesager, som fremover vil omfatte rigspolitichefens afgørelser i første instans, idet det i *stk. 2* som nævnt foreslås generelt, at rigspolitichefens afgørelser i anden instans ikke skal kunne påklages til justitsministeren.

I *stk. 4* foreslås det, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at politidirektørens afgørelser om nærmere angivne spørgsmål ikke skal kunne påklages til rigspolitichefen. Denne bemyndigelsesbestemmelse tager sigte på særlige områder, hvor det vil være mest hensigtsmæssigt, at politidirektørens afgørelser påklages til justitsministeren.

En afskæring af klageadgangen til rigspolitichefen i medfør af det foreslåede *stk. 4* vil indebære, at rigspolitichefen heller ikke vil kunne give politidirektøren generelle retningslinjer eller konkrete pålæg om behandlingen af de pågældende sager.

Til § 62 b

Bestemmelsen svarer i sit indhold til den nugældende bestemmelse i retsplejelovens § 63, stk. 1. Der er ikke tiltænkt nogen realitetsændringer. Det følger således af bestemmelsens *1. pkt.*, at Grønland udgør én politikreds. Vedrørende den redaktionelle ændring af chefen for Grønlands Politis titel, henvises der til bemærkningerne til § 62.

Efter bestemmelsens *2. pkt.*, foreslås det at fastholde bopælskravet for politidirektøren. Uanset, at de nuværende kommunikationsmidler giver mulighed for god videoforbindelse til Grønland, er det fortsat afgørende, at politidirektøren har mulighed for inden for rimelig tid at komme frem til politikredsens hovedpolitistation. Henset til, at kommerciel transport til Grønland fortsat er begrænset og forbundet med en ikke ubetydelig rejsetid, findes det derfor ikke forsvarligt at ophæve bopælskravet for politikredsens øverste chef.

Til § 62 c

Bortset fra bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 61 vedrørende Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd – der bl.a. skal rådgive lokale SSSPK-udvalg – findes der ikke bestemmelser om politiets kontakt med lokalsamfundet.

Den foreslåede bestemmelse vedrører sammensætningen af et kredsråd. Sammen med forslaget til retsplejelovens § 62 d vedrørende kredsrådets opgaver og virksomhed fastsætter den foreslåede bestemmelse den formelle ramme for samarbejdet mellem politiet og kommunerne på ledelsesniveau.

Efter *stk. 1* skal der oprettes et kredsråd vedrørende politiets virksomhed.

Efter *stk. 2* består kredsrådet af politidirektøren, naalakkersuisoq for sociale anliggender, naalakkersuisoq for justitsområdet og borgmestrene i kommunerne. Kommunerne vil således være ligeligt repræsenteret uanset forskelle i indbyggertal, og det understreger kredsrådets funktion som det centrale overordnede samarbejdsforum for politiet, Naalakkersuisut og kommunerne. Det bemærkes, at kredsrådets sammensætning kan ændres som led i nye ressortfordelinger i Naalakkersuisut. Det forudsættes, at der i forbindelse med sådanne ændringer tages højde for, at kredsrådet skal besidde en særlig indsigt i socialområdet, herunder også området for børn og unge, samt justitsområdet. Naalakkersuisut udpeger sine medlemmer af kredsrådet. Dog vil der maksimalt kunne vælges tre medlemmer af Naalakkersuisut til kredsrådet med henblik på at repræsentere justitsområdet, socialområdet og området for børn og unge (hvis området er udskilt fra socialområdet eller justitsområdet). Hvis de pågældende ressortområder er placeret hos samme medlem af Naalakkersuisut forudsættes det, at Naalakkersuisut alene er repræsenteret i kredsrådet med et medlem.

Efter *stk. 3* udpeger politidirektøren, naalakkersuisoq for sociale anliggender og naalakkersuisoq for justitsområdet selv en stedfortræder, mens en stedfortræder for borgmesteren vælges af og blandt den pågældende kommunalbestyrelses medlemmer.

Med henblik på at understrege, at det er en del af politidirektørens opgaver at virke aktivt og konstruktivt for et velfungerende samarbejde med lokalsamfundet, foreslås det i *stk. 4*, at politidirektøren skal være formand for kredsrådet. Det foreslås, at kredsrådet skal vælge en næstformand blandt de grønlandske myndigheders medlemmer.

Den foreslåede bestemmelse om kredsrådets sammensætning vil naturligvis ikke være til hinder for, at man efter behov aftaler, at andre kan være til stede under kredsrådets møder, f.eks. chefpolitinspektøren, chefanklageren, udvalgsformænd, kommunaldirektører eller sagsbehandlere afhængig af, hvilke spørgsmål der skal drøftes. Det vil kunne være naturligt at aftale, at den enkelte leder af lokalpolitiet på kredsens hovedstation eller på kredsens øvrige politistationer skal deltage i et rådsmøde, hvis rådet skal drøfte spørgsmål, der særligt vedrører det pågældende lokalområde.

Det forudsættes, at politidirektøren som formand for kredsrådet også sørger for sekretariatsbetjeningen af rådet. Det vil kunne være naturligt at støtte sekretariatet med en repræsentant for politiet og de grønlandske myndigheder, der kan bistå med planlægningen og forberedelsen af rådets møder.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 62 d

Den foreslåede bestemmelse vedrører kredsrådets opgaver og virksomhed.

Efter *stk. 1* skal kredsrådet drøfte spørgsmål af almindelig karakter vedrørende politiets virksomhed og organisation i politikredsen samt spørgsmål vedrørende kriminalitetsudviklingen og samarbejdet mellem politiet og lokalsamfundet i bred forstand. Desuden pålægges kredsrådet at udarbejde en lokal samarbejdsplan, jf. forslaget til retsplejelovens § 62 e.

Det vil navnlig være relevant for kredsrådet at drøfte spørgsmål, hvor der er behov for at sikre, at der er sammenhæng i politiets, Naalakkersuisuts og kommunernes opgavevaretagelse, f.eks. med hensyn til indsatsen over for truede og belastede børn og unge. Kredsrådet kan også drøfte udmøntningen af landsdækkende og andre overordnede prioriteringer og målsætninger, f.eks. hvordan en landsdækkende prioritering af indsatsen mod seksuelle overgreb mod børn bedst kan omsættes til konkrete initiativer. Kredsrådet kan endvidere drøfte overordnede spørgsmål vedrørende prioriteringen af politiindsatsen i politikredsen, herunder ønsker til politibetjeningen i enkelte dele af politikredsen.

Kredsrådet vil også kunne drøfte organisatoriske spørgsmål af særlig betydning for lokalsamfundet, f.eks. ændringer i politiregioner.

Med hensyn til kriminalitetsudviklingen i politikredsen vil kredsrådet bl.a. kunne drøfte grundlaget for den lokale kriminalitetsforebyggende indsats, herunder samarbejdet mellem politiet og de sociale myndigheder i SSSPK-regi m.v. Drøftelserne heraf vil ofte kunne ske bl.a. på grundlag af politiets analyser af karakteren af og udviklingen i kriminalitetsproblemerne i hele eller dele af politikredsen.

Kredsrådets drøftelser af de ovennævnte spørgsmål vil kunne tage udgangspunkt i oplæg fra politidirektøren, men ethvert medlem kan tage relevante emner op i rådet, jf. nedenfor om det foreslåede *stk. 3*.

Efter *stk. 2* skal politidirektøren en gang om året afgive en skriftlig redegørelse til kredsrådet vedrørende politiets virksomhed i det forløbne år. Politidirektøren bør bl.a. redegøre for de væsentligste prioriteringer og indsatsområder m.v. i det forløbne år og for opfyldelsen af mål for politikredsens virksomhed. Redegørelsen vil desuden skulle omhandle politiets virksomhed vedrørende PSP-samarbejdet, jf. den foreslåede § 62 f. Det vil være naturligt, at politidirektøren herudover løbende udarbejder relevante statusrapporter og lignende til kredsrådet vedrørende politiindsatsen i kredsen. Politidirektøren vil bl.a. kunne udarbejde en særskilt rapport om resultaterne af f.eks. en intensiveret rekrutteringskampagne af kommunefogeder eller af den problemorienterede indsats mod bestemte kriminalitetsproblemer i Grønland.

Efter *stk. 3* kan ethvert medlem af kredsrådet forlange, at spørgsmål af fælles interesse for politiet, Naalakkersuisut og kommunerne drøftes i kredsrådet.

Efter *stk. 4* kan kredsrådet endvidere afgive udtalelse om spørgsmål vedrørende politikredsens almindelige organisation og tilrettelæggelse af politiets virksomhed, og kredsrådet kan henstille til politidirektøren, at politiet for et begrænset tidsrum særligt skal lægge vægt på løsningen af bestemte opgaver med hensyn til opretholdelsen af sikkerhed, fred og orden, f.eks. en intensiveret indsats i lokalområder præget af hærværk m.v.

Efter *stk. 5* skal kredsrådet virke for, at der gives befolkningen i politikredsen oplysning om politiets virksomhed, herunder ved at orientere befolkningen om arbejdet i rådet. Kredsrådet vil bl.a. kunne offentliggøre rådets dagsordner og mødereferater m.v., f.eks. på politikredsens hjemmeside, ligesom rådet vil kunne holde møder, der er helt eller delvist åbne for offentligheden. Kredsrådet vil også kunne udarbejde informationsmateriale om fælles tværgående initiativer mellem politiet, Naalakkersuisut og kommunerne om bestemte emner.

I *stk. 6* foreslås det, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om kredsrådets virksomhed og om omfanget af politidirektørens oplysningspligt over for kredsrådet. Hvis lovforslaget vedtages, vil Justitsministeriet udsende en bekendtgørelse om kredsrådet. Denne bekendtgørelse vil bl.a. indeholde regler om kredsrådets sekretariatsforretninger, medlemmernes tavshedspligt og politidirektørens oplysningspligt over for rådet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 62 e

Efter den foreslåede bestemmelse skal politidirektøren hvert år udarbejde en plan for samarbejdet mellem politiet og kommunerne, andre offentlige myndigheder, interesseorganisationer, foreninger m.v. i politikredsen.

Den lokale samarbejdsplan skal udarbejdes efter drøftelse i kredsrådet, jf. *2. pkt.* og den foreslåede bestemmelse i § 62 d, stk. 1. Den lokale samarbejdsplan skal endvidere offentliggøres af politidirektøren, og det vil f.eks. kunne ske på Grønlands Politis hjemmeside og ved, at samarbejdsplanen lægges frem på politistationer, rådhus og biblioteker m.v. i politikredsen.

Samarbejdsplanen skal indeholde en nærmere beskrivelse af, hvordan lokalsamarbejdet er og vil blive organiseret og gennemført i politikredsen. Planen bør beskrive de overordnede rammer for politiets samarbejde med og inddragelse af Naalakkersuisut, kommunerne, andre offentlige myndigheder og borgerne i politikredsen på de forskellige samarbejdsområder. Herudover vil der være meget frie rammer for politidirektøren til i samråd med kredsrådet at udforme politikredsens samarbejdsplan i lyset af de lokale ønsker og behov.

Den lokale samarbejdsplan vil bl.a. kunne omhandle følgende emner:

- *Det generelle lokale myndighedssamarbejde* uden for kredsrådets rammer, f.eks. årlige møder mellem politiet og de relevante udvalg eller udvalgsformænd og/eller mellem politiets ledelse og det samlede landsstyre, kommunalbestyrelse, eller f.eks. ordninger med faste kontaktpersoner mellem politi, Naalakkersuisut og kommuner på forskellige niveauer.
- *Den lokale kriminalitetsforebyggende indsats*, herunder inden for rammerne af SSSPK-samarbejdet og den kriminalpræventive indsats over for unge over 18 år (SSSPK+). Planen vil f.eks. kunne beskrive, hvordan beboerforeninger, skoler og ungdomsklubber m.v. søges inddraget aktivt i forbindelse med gennemførelsen af konkrete lokale initiativer, herunder som led i konkret udmøntning af den strategiske plan for det kriminalitetsforebyggende arbejde i politikredsen, jf. herom pkt. 2.3.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

- Samarbejdet i øvrigt mellem politiet og de sociale myndigheder vedrørende håndteringen af *unge lovovertrædere m.v.*, herunder en beskrivelse af eventuelle lokale samarbejdsfora – også vedrørende helt unge lovovertrædere under 15 år – med regelmæssige møder på sagsbehandlerniveau.
- Samarbejdet med lokale kvindecentre og andre vedrørende indsatsen over for *voldsramte kvinder og børn*.
- Samarbejdet med de sociale myndigheder vedrørende indsatsen over for *psykisk syge, misbrugere og andre særligt udsatte grupper* i forbindelse med f.eks. husspektakler, gadeuorden, truende adfærd, vold m.v. Planen vil bl.a. kunne beskrive de lokale muligheder for alternativer til anbringelse af berusede personer i politiets detentioner, og planen vil kunne omhandle mulighederne for lokalt at rekvirere behandling til psykisk syge m.v., som politiet kommer i kontakt med i forbindelse med patruljering m.v.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 62 f

Politiets deltagelse i det kriminalitetsforebyggende samarbejde er ikke nærmere reguleret i retsplejeloven. I stedet følger det af den generelle opgavebeskrivelse i politilovens § 1, at politiet skal virke for tryghed, sikkerhed og orden ved bl.a. forebyggende virksomhed. Politiet indgår i den forbindelse bl.a. i Det Centrale Forebyggelsesudvalg og lokale SSSPK-udvalg, samt mødes fast med Landslægen og Cheflægen (Sundhedsstyrelsen).

Med den foreslåede bestemmelse styrkes det kriminalitetsforebyggende samarbejde over for børn og unge (SSSPK-samarbejdet) samt for socialt udsatte personer (PSP-samarbejdet), idet samarbejdet formaliseres yderligere.

Efter *stk. 1* i den foreslåede bestemmelse skal politidirektøren virke for at etablere et kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politiet, kriminalforsorgen og hver kommune i politikredsen, herunder med inddragelse af skoler og sociale myndigheder (SSSPK-samarbejdet). Formålet med SSSPK-samarbejdet er at forebygge kriminalitet blandt børn og unge.

Efter *stk. 2* skal politidirektøren ligeledes virke for at etablere et samarbejde mellem politiet, de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien som led i indsatsen over for socialt udsatte personer (det såkaldte PSP-samarbejde).

De overordnede rammer for SSSPK- og PSP-samarbejdet vil skulle fastlægges af politidirektøren bl.a. på baggrund af drøftelser i kredsrådet og med de relevante lokale aktører. Samtidigt bør rammerne herfor i vidt omfang tilrettelægges under hensyntagen til de ønsker og behov, der lokalt måtte være i de enkelte kommuner.

SSSPK- og PSP-sekretariatsfunktionen vil naturligt kunne etableres i et samlet sekretariat under politiet. Det vil være hensigtsmæssigt, hvis et sådan sekretariat efter aftale med de øvrige myndigheder, der indgår i samarbejdet, også kunne omfatte repræsentanter fra de pågældende myndigheder.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 62 g

Politiet kan i medfør af § 28 a i forvaltningsloven videregive oplysninger om en enkeltpersons rent private forhold til andre, herunder grønlandske myndigheder og selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social- og undervisningsområdet, som led i det kriminalitetsforebyggende samarbejde. En tilsvarende hjemmel findes for de grønlandske myndigheder i § 29 i landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør bestemmelser om det kriminalitetsforebyggende arbejde, herunder videregivelse af oplysninger, være samlet, hvorfor det foreslås at reglerne herom fastsættes i retsplejeloven.

Kerneområdet for den foreslåede bestemmelse er SSSPK- og PSP-samarbejdet, men også samarbejde på andre områder mellem politi og de sociale myndigheder m.v. med henblik på kriminalitetsforebyggelse kan være omfattet, f.eks. udveksling af oplysninger med henblik på at forebygge hustruvold og børnemishandling m.v.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan politiet videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde, eller hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til samarbejdet mellem politiet, de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien som led i indsatsen over for socialt udsatte personer.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* kan en myndighed i samme omfang som nævnt i den foreslåede *stk. 1* videregive oplysninger om enkeltpersoner til politiet og andre myndigheder, der indgår i det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSSPK-samarbejdet). En myndighed vil endvidere kunne videregive oplysninger om enkeltpersoner til politiet eller andre myndigheder, der indgår i indsatsen over for socialt udsatte personer (PSP-samarbejdet). Der er dog ingen pligt til videregivelse, jf. nedenfor om det foreslåede *stk. 4*.

Det foreslås, at oplysninger i forbindelse med de nævnte former for samarbejde ikke må videregives med henblik på efterforskning af kriminalsager. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at

medarbejderne ved de myndigheder, der indgår i SSSPK- eller PSP-samarbejdet, vil kunne anmelde kriminelle forhold til politiet uden for samarbejdets rammer.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* kan der i samme omfang som nævnt i *stk. 1* og *stk. 2* ske udveksling af oplysninger mellem myndighederne og selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social- og undervisningsområdet eller social- og behandlingspsykiatrien, hvis de nævnte institutioner inddrages i SSSPK- eller PSP-samarbejdet.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* kan en myndighed, der indgår i det kriminalitetsforebyggende samarbejde eller samarbejdet mellem politiet, de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien som led i indsatsen over for socialt udsatte personer – selv om myndigheden er berettiget til at videregive oplysningerne – altid undlade videregivelse, hvis dette findes betænkeligt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 62 h

Politiet har en generel adgang til at videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder og institutioner i medfør af forvaltningslovens § 28 a, jf. nærmere ovenfor.

Med den foreslåede bestemmelse tilvejebringes en udtrykkelig hjemmel til, at politiet kan videregive fortrolige oplysninger vedrørende personer, der er fyldt 18 år.

Politiet vil ved bestemmelsen få adgang til som led i en kriminalitetsforebyggende indsats at videregive fortrolige oplysninger om myndige enkeltpersoner til forældre eller andre, herunder familiemedlemmer, der har lignende tætte relationer til den pågældende, og som politiet vurderer, vil kunne påvirke personen i en positiv retning.

Det vil være en betingelse for videregivelse af fortrolige oplysninger om myndige enkeltpersoner, at videregivelsen er nødvendig som led i en kriminalpræventiv indsats over for den pågældende. Politiet vil således alene kunne videregive de oplysninger, som er nødvendige for, at forældre m.v. kan opnå en sådan viden om kriminalitetens omfang og karakter, at de vil være i stand til at vurdere situationen og have mulighed for at påvirke den pågældendes adfærd.

Politiet vil desuden i hvert enkelt tilfælde skulle vurdere, om det konkret er nødvendigt at videregive de pågældende oplysninger om enkeltpersoner, for at forældre m.v. er i stand til at udføre denne opgave, samt om der er grund til at antage, at netop den person, hvortil videregivelsen sker, vil kunne påvirke den unge i en positiv retning og derved bidrage til at forhindre, at den unge udvikler eller fortsætter en kriminel adfærd.

Der opstilles ikke nærmere formkrav til politiets videregivelse af oplysninger. Politiet vil således kunne vælge den måde, der efter politiets opfattelse vil være mest effektiv i forhold til formålet med videregivelse af oplysningerne.

Adgangen til at videregive oplysninger omfatter fortrolige oplysninger om den pågældende. Dette kan f.eks. vedrøre den unges stofmisbrug eller væsentlige sociale problemer. Det vil også – og i praksis formentlig navnlig – omfatte oplysninger om kriminelle forhold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Kapitel 3 a

Kapitel 3 a indeholder regler om Den Uafhængige Politiklagemyndighed (§§ 63-65), der afløser den hidtidige politiklagenævnssordning.

Til § 63

Den foreslåede bestemmelse er ny og indebærer, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed i Danmark – i daglig tale kaldet Politiklagemyndigheden – erstatter det nuværende Politiklagenævn i Grønland.

Efter forslaget til *stk. 1* får Politiklagemyndigheden til opgave at undersøge og træffe afgørelse i adfærdsklagesager og efterforske kriminalsager mod politipersonale i Grønland.

I *stk. 2* fastslås det, at Politiklagemyndigheden udøver sine funktioner i fuld uafhængighed. Det indebærer, at myndigheden ikke er underlagt anklagemyndigheden eller Justitsministeriet i faglig henseende, og at myndighedens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Politiklagemyndigheden vil dog være undergivet anklagemyndigheden (Rigsadvokaten og statsadvokaterne) i relation til generelle instrukser i kriminalsager mod politipersonalet. Politiklagemyndigheden skal således følge de generelle forskrifter og direktiver om efterforskningen i kriminalsager, der kommer fra navnlig Rigsadvokaten. Endvidere vil Politiklagemyndighedens afvisning af en anmeldelse kunne påklages til statsadvokaten, jf. forslaget til § 493 d, *stk. 2*, og bemærkningerne hertil.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 64

Den foreslåede bestemmelse er ny og indebærer, at der efter *stk. 1* oprettes et rådgivende organ, benævnt Rådet for Politiklagesager i Grønland, der med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling afgiver en vejledende udtalelse til brug for sagens oplysning i sager omfattet af kapitel 42 a (Behandling af klager over politipersonale) og 42 b (Kriminalsager mod politipersonale). Det kunne f.eks. være

omstændighederne omkring en anholdelse i en grønlandsk bygd, hvor politiets arbejdsbetingelser er meget anderledes end i Danmark.

Sammensætningen af det nuværende Politiklagenævn i Grønland, som Politiklagemyndigheden erstatter, jf. bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 63, foreslås videreført i Rådet for Politiklagesager i Grønland.

Efter *stk. 2* består Rådet for Politiklagesager i Grønland således af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år. Det er Justitsministeriets opfattelse, at der med denne sammensætning af rådet både sikres det nødvendige kendskab til retssystemet og de grønlandske forhold.

Det forudsættes, at advokaten som formand for Rådet for Politiklagesager i Grønland også sørger for sekretariatsbetjeningen af rådet.

Efter *stk. 3* udpeges advokaten efter indstilling fra Advokatrådet, der indstiller fire personer, heraf så vidt muligt to kvinder og to mænd, og efter *stk. 4* udpeges lægmændene efter indstilling fra Inatsisartut, der indstiller seks personer, heraf tre kvinder og tre mænd.

Med henblik på at sikre rådets uafhængighed, fremgår det af *stk. 5, 1. pkt.*, at lægmændene ikke samtidig med hvervet som medlem af Rådet for Politiklagesager i Grønland kan være medlem af en kommunalbestyrelse, Inatsisartut eller Folketinget. Det samme gælder endvidere efter *stk. 5, 2. pkt.* for ministre, medlemmer af Naalakkersuisut, advokater og advokatfuldmægtige samt selvstyrets, centraladministrationens, domstolens, rigsombudets, politiets og kriminalforsorgens tjenestemænd og øvrige personale.

Efter *stk. 6* skal advokaten og lægmændene have bopæl i Grønland, således at det sikres, at medlemmerne til enhver tid har det fornødne kendskab til de grønlandske forhold.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at Rådet for Politiklagesager i Grønlands virksomhed ikke bør detailreguleres ved lovgivning, men varetages gennem administrative retningslinjer fastsat af justitsministeren. Det følger derfor af *stk. 7*, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Rådet for Politiklagesager i Grønlands virksomhed.

Til § 65

Den foreslåede bestemmelse er ny og indebærer, at Politiklagemyndigheden overtager Rigsadvokatens opgave med at afgive en årlig beretning om politiklageområdet. Beretningen skal vedrøre både adfærdsklager og kriminalsager. Årsberetningen bør også indeholde nærmere oplysninger om de kriminalsager og disciplinærsager, der i årets løb har været rejst som følge af myndighedens arbejde. Det forudsættes, at beretningen indgår i den årlige beretning, som Politiklagemyndigheden afgiver om sin virksomhed efter § 118 e i den danske retsplejelov.

Politiklagemyndigheden forudsættes også at informere offentligheden om myndighedens arbejde på andre måder end gennem årsberetningen. Politiklagemyndigheden forudsættes således bl.a. at opdatere myndighedens egen hjemmeside, således at oplysninger om klager over og kriminalsager mod polititjenestemænd i Grønland samles.

Medarbejdere fra Politiklagemyndigheden kan endvidere deltage som undervisere i forbindelse med uddannelse af politifolk og i øvrigt deltage i oplysende arbejde om klager over politiet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Retsplejelovens § 313 omhandler anklagemyndighedens adgang til at meddele tiltalefrafald, dvs. anklagemyndighedens afkald på at rejse tiltale i situationer, hvor domfældelse må anses for sandsynlig eller sikker, men hvor domfældelse anses for unødvendig eller uhensigtsmæssig.

Det følger af § 313, stk. 3, at politimesteren i de i § 313, stk. 1, nævnte tilfælde selv kan meddele tiltalefrafald i de sager, som påtales af politimesteren. Hvis baggrunden for politimesterens ønske om at frafalde tiltale er, at der foreligger særlig formildende omstændigheder eller andre særlige forhold, skal sagen imidlertid forelægges for Rigsadvokaten, jf. § 313, stk. 2.

Med den foreslåede reorganisering af anklagemyndigheden, hvorefter statsadvokaterne får kompetence i Grønland, vil statsadvokaten overtage visse opgaver fra Rigsadvokaten, herunder vedrørende forelæggelse for den overordnede anklagemyndighed, jf. nærmere herom pkt. 3.3.1 i de almindelige bemærkninger. Der er derfor behov for en ændring af kompetencereglerne for tiltalefrafald.

Reglerne om påtalekompetence og forelæggelse af kriminalsager bør efter Justitsministeriets opfattelse ikke detailreguleres ved lovgivning, men kan fuldt ud varetages gennem administrative retningslinjer fastsat af justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger til det – i praksis Rigsadvokaten.

Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at det vil være mere hensigtsmæssigt, hvis reglerne løbende kan justeres og revideres, f.eks. i lyset af nye kriminalitetsområder, erfaringerne med behandlingen af forskellige kriminalsager og særlige fokusområder.

Det foreslås derfor at ophæve bestemmelsen i § 313, stk. 3. Fremover vil nærmere regler om kompetencefordelingen i stedet blive fastsat administrativt, jf. den foreslåede ændring i § 315, stk. 2 (forslagets § 1, nr. 7).

Til nr. 5

Det foreslås med nyaffattelsen af § 314, stk. 2., at en afgørelse om påtaleopgivelse kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3, og § 61 e, stk. 2, mens sigtede efter samme regler kan klage over en afgørelse om tiltalefrafald.

Det betyder, at det kun er sigtede, der kan påklage en afgørelse om tiltalefrafald, ligesom det er tilfældet i Danmark efter den danske retsplejelovs § 724, stk. 1.

Baggrunden for den foreslåede ændring er, at en sigtet, der meddeles tiltalefrafald, betragtes som skyldig. Denne afgørelsesform kan derfor i forhold til en forurettet m.v. sammenlignes med en dom, hvor forurettede m.v. heller ikke har adgang til at anke dommen

Til nr. 6

Det foreslås med nyaffattelsen af § 315, stk. 1, 1. pkt., at »rigsadvokaten eller justitsministeren« ændres til »den overordnede anklagemyndighed«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at statsadvokaterne indlemmes i kredsen af de offentlige anklagere i Grønland.

Til nr. 7

Der henvises til bemærkningerne til nr. 4 ovenfor.

Til nr. 8

Efter den gældende bestemmelse i § 337, stk. 3, 2. pkt., kan afgørelser om afvisning af anmeldelse påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.

Det foreslås at ændre »§ 65« til: »kapitel 3«.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen, er alene af redaktionel karakter, som følge af nyaffattelsen af retsplejelovens kapitel 3.

Til nr. 9

Efter den gældende bestemmelse i § 490, stk. 1, 1. pkt., træffer politimesteren afgørelse vedrørende krav om erstatning i medfør af §§ 486-489.

Det foreslås at ændre »Politimesteren« til: »Statsadvokaten«.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen er en konsekvens af, at det med lovforslaget foreslås, at den administrative behandling af erstatningssager i anledning af kriminalretlig forfølgning i 1. instans fremover som udgangspunkt varetages af en af de regionale statsadvokater med klageadgang til Rigsadvokaten.

Til nr. 10

Det foreslås med den nye bestemmelse i § 490, stk. 1, 6. pkt., at krav om erstatning fremsættes over for politidirektøren eller den statsadvokat, der har haft ansvaret for efterforskningen i den sag, som har givet anledning til kravet.

Den foreslåede bestemmelse er en konsekvens af, at den administrative behandling af erstatningssager i anledning af kriminalretlig forfølgning i 1. instans fremover som udgangspunkt varetages af en af de regionale statsadvokater med klageadgang til Rigsadvokaten.

Til nr. 11

Efter den gældende bestemmelse i § 490, stk. 3, 1. pkt., behandler Rigsadvokaten klager over afgørelser truffet af politimesteren vedrørende krav om erstatning.

Det foreslås at ændre »politimesteren« til: »statsadvokaten«.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen er en konsekvens af, at det med lovforslaget foreslås, at den administrative behandling af erstatningssager i anledning af kriminalretlig forfølgning i 1. instans fremover som udgangspunkt varetages af en af de regionale statsadvokater med klageadgang til Rigsadvokaten.

Til nr. 12

Det foreslås med bestemmelsen i § 490, stk. 4, at afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af Rigsadvokaten som 1. instans kan ikke påklages til justitsministeren.

Bestemmelsen indebærer, at afgørelser om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning, truffet af Rigsadvokaten i 1. instans, ikke kan påklages til justitsministeren. Med bestemmelsen afskæres adgangen til at påklage såvel afgørelsens materielle indhold som formalitetsspørgsmål, der måtte knytte sig til afgørelsen, som f.eks. manglende begrundelse, inhabilitet m.v.

Bestemmelsen omfatter også afgørelser, der formelt træffes af de regionale statsadvokater efter forelæggelse for Rigsadvokaten.

Bestemmelsen er en undtagelse til det gældende to-instansprincip inden for anklagemyndigheden, jf. forslaget til § 61 c, stk. 4.

Til nr. 13

Efter den gældende bestemmelse i § 490, stk. 6, finder bestemmelserne i stk. 3-5 tilsvarende anvendelse på afgørelser om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Bestemmelsen fastslår i sin nuværende udformning, at to-instansprincippet også finder anvendelse på anklagemyndighedens afgørelser om aktindsigt.

Med den foreslåede bestemmelse ændres bestemmelsens *1. pkt.*, således at henvisningen til § 490, stk. 4, udgår. Samtidig indsættes et nyt *2. pkt.*, hvori det udtrykkeligt fastslås, at afgørelser om aktindsigt, truffet af Rigsadvokaten som første instans, fortsat kan påklages til justitsministeren.

Formålet med ændringen af § 490, stk. 6, er at opretholde den gældende retstilstand, også for så vidt angår afgørelser om aktindsigt truffet af Rigsadvokaten som 1. instans.

Til nr. 14

Det følger af den gældende bestemmelse i § 491, stk. 1, 1. pkt., at hvis erstatningskravet ikke imødekommes ved en afgørelse truffet af rigsadvokaten i en klagesag eller af justitsministeren, kan den erstatningssøgende senest 2 måneder efter meddelelse om afslaget anmode om at få kravet indbragt for den ret, som har afgjort kriminalsagen.

Det foreslås, at »i en klagesag« udgår.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede ændring af § 460, stk. 4, hvorefter afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af Rigsadvokaten ikke kan påklages til justitsministeren.

Til nr. 15 (kapitel 42 a og 42 b)

Det foreslås, at retsplejelovens § 492 og § 493 ophæves og i stedet indsættes som § 491 a og § 491 b som følge af, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden) overtager politimesteren i Grønlands og Politiklagenævnet i Grønlands opgaver efter lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland med at undersøge og træffe afgørelse i sager om politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

Det foreslås endvidere, at reglerne om behandling af klager over politipersonalet indsættes i retsplejeloven i et nyt kapitel 42 a, mens reglerne om kriminalsager mod politipersonale indsættes i et nyt kapitel 42 b.

Kapitel 42 a

Som nærmere beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4. foreslås det, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed overtager politimesteren i Grønlands og Politiklagenævnet i Grønlands opgaver efter kapitel 2 og 4 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland med at undersøge og træffe afgørelse i sager om politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

Baggrunden for forslaget er, at den nuværende ordning, hvor Den Uafhængige Politiklagemyndighed ikke har kompetence til at behandle sager mod politipersonale og anklagere i Grønland, ikke sikrer klageren den samme uafhængighed som i tilsvarende sager i Danmark, og at der alene er ganske få sager, der kan danne grundlag for at opbygge kompetencerne hos Politiklagenævnet i Grønland til at behandle klagesagerne.

Til § 492

Den foreslåede bestemmelse svarer – bortset fra, at kompetencen til at undersøge og træffe afgørelse i adfærdsklagesager henlægges til Politiklagemyndigheden – i det væsentlige til den gældende § 2 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland.

Efter *stk. 1* undersøger og træffer Politiklagemyndigheden afgørelse vedrørende klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager). For så vidt angår den personmæssige afgrænsning af politiklageområdet henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 4.3.1.1.1.

Efter *stk. 2* skal rigspolitichefen yde Politiklagemyndigheden bistand til undersøgelsen. Det kan f.eks. være politiets tekniske afdelinger. Sådant bistand er alene tænkt at kunne blive aktuel i meget omfattende og komplicerede adfærdsklagesager. Undersøgelsen foretages i givet fald på Politiklagemyndighedens ansvar, og det er Politiklagemyndigheden, der træffer afgørelse i sagen.

Efter *stk. 3* kan politiet på egen hånd foretage uopsættelige undersøgelsesskridt. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab. Adgangen til at foretage uopsættelige skridt vil formentlig have noget større praktisk betydning i kriminalsager, jf. forslaget til § 493 c, *stk. 3*. Der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse. Hvis politiet foretager undersøgelsesskridt, skal Politiklagemyndigheden snarest underrettes herom.

Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling, skal Politiklagemyndigheden efter *stk. 4* indhente en vejledende udtalelse fra Rådet for Politiklagesager i Grønland, jf. forslaget til § 64.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1. 2. (om Politiklagemyndighedens kompetence i adfærdsklagesager) i lovforslagets almindelige bemærkninger.

I forbindelse med Politiklagemyndighedens behandling af politiklagesager i Grønland vil myndigheden skulle anvende de samme sagsgange i forhold til brugen af dansk henholdsvis grønlandsk som ved behandlingen af sager under den nuværende politiklagenævnsordning i Grønland. Der vil således ske oversættelse af dokumenter fra dansk til grønlandsk og omvendt samt

medvirken af tolk ved afhøringer m.v., når dette er nødvendigt. Dette svarer til praksis i Politiklagemyndighedens sagsbehandling i øvrigt.

Til § 492 a

Den foreslåede bestemmelse beskriver ligesom den gældende bestemmelse i § 3 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, hvordan, hvornår og til hvem en adfærdsklage kan indgives. Bestemmelsen indeholder ligesom den gældende bestemmelse ikke en nærmere regulering af, hvem der kan klage. Typisk vil en klage blive indgivet af den, der anser sig for forulempet af politiet eller eventuelt af en bisidder for den pågældende. Klagen vil imidlertid også kunne indgives f.eks. af den pågældendes forældre eller af forbipasserende.

Forslaget til *stk. 1* fastslår, at klage skal indgives til Politiklagemyndigheden. Indgives klagen til politiet eller en anden myndighed, skal den straks videresendes til Politiklagemyndigheden, uden at der iværksættes nogen sagsbehandling. Der er dog intet til hinder for, at politiet i forbindelse med videresendelsen fremkommer med oplysninger eller vedlægger relevant materiale, som kan være med til at belyse sagen. Skønner politiet, at en klage er egnet til notitssagsbehandling, kan politiet uden forelæggelse for Politiklagemyndigheden indkalde klageren til en samtale med henblik på at afslutte sagen som notitssag, jf. forslaget til § 492 k. Politiet skal i så fald underrette Politiklagemyndigheden om sagen ved at sende en kopi af klagen. Det forudsættes, at politiet sender kopi af klagen umiddelbart efter, at klagen er modtaget. Hvis Politiklagemyndigheden ikke er enig med politiet i, at sagen er egnet til notitssagsbehandling, kan Politiklagemyndigheden tage sagen op af egen drift, jf. forslaget til § 492 b. Det forudsættes endvidere, at Politiklagemyndigheden underretter vedkommende politidirektør om, at sagen i givet fald ikke bør afgøres som notitssag.

Stk. 2 svarer til den gældende § 3, stk. 1, 2. pkt., i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland og indebærer, at klage over myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en kriminalsag kan fremsættes mundtligt til retsbogen. Hvis der klages til retsbogen, skal retten sende en udskrift af retsbogen til Politiklagemyndigheden, der så behandler sagen på samme måde som andre klager.

Stk. 3 viderefører den gældende 6-måneders frist for klage i § 3, stk. 2, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland. Det foreslås dog, at bestemmelsen om afvisning på grund af for sen indgivet klage ændres, således at 6-måneders fristen bliver en egentlig klagefrist og ikke blot en »kan-regel«. Det betyder, at klagen skal afvises, hvis den ikke er indleveret inden 6 måneder. Politiklagemyndigheden kan dog i særlige tilfælde behandle sagen, hvis indleveringen sker senere, f.eks. hvis fristoverskridelsen skønnes undskyldelige omstændigheder, eller der er tale om en alvorlig sag, som ikke bør afsluttes alene som følge af fristoverskridelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 b

Den foreslåede bestemmelse er ny og indebærer, at Politiklagemyndigheden af egen drift kan iværksætte en undersøgelse efter kapitel 42 a, f.eks. hvis en offentlig interesse tilsiger, at omstændighederne i forbindelse med politiets virksomhed ved en bestemt lejlighed bør undersøges og vurderes. Der gælder i denne situation ikke nogen 6-måneders frist, jf. forslaget til § 492 a, stk. 3.

Til § 492 c

Den foreslåede bestemmelse er ny og omhandler Politiklagemyndighedens undersøgelse. Det er Politiklagemyndigheden, der skal sørge for at indhente det materiale, som er nødvendigt for at afgøre sagen. Myndigheden kan skriftligt eller telefonisk indhente oplysninger fra klageren, en indklaget polititjenestemand og andre. Klageren, indklagede og andre (f.eks. personer, der har overværet episoden) kan anmodes om at afgive forklaring til brug for sagen. Politiet stiller det skriftlige og andet materiale til rådighed, som Politiklagemyndigheden anmoder om, og det forudsættes, at politiet også på anden måde bidrager til sagens oplysning, f.eks. ved at besvare forespørgsler fra Politiklagemyndigheden om bestemte aspekter i sagen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 d

Den foreslåede bestemmelse er ny og indebærer, at Politiklagemyndigheden får mulighed for at afvise klager, hvor det efter en indledende undersøgelse er åbenbart, at der ikke kan gives klageren medhold. Sagen kan afvises ved en hurtig afgørelse uden yderligere undersøgelser og med en kort sagsfremstilling i det skriftlige svar. Det skal af afgørelsen fremgå, at der er tale om en afgørelse, der er truffet efter denne særlige fremgangsmåde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 e

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i § 4 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland med den ændring, at det vil være tilstrækkeligt, at der – som det allerede i dag sker i nogle tilfælde – ikke på dette stadium af sagen udarbejdes en sagsfremstilling, men alene gives indklagede en kopi af klagen. Muligheden for alene at give indklagede en kopi af klagen vil navnlig have betydning i tilfælde, hvor Politiklagemyndigheden vurderer, at der ikke er behov for en egentlig sagsfremstilling. Er der tale om en kompliceret klage eller en klage f.eks. med påstand om hårdhændet behandling grænsende til en voldsanmeldelse, er det væsentligt for indklagede nøjagtigt at vide, hvad undersøgelsestemaet er. Der skal derfor i sådanne sager altid udarbejdes

en sagsfremstilling, som udleveres til indklagede. Indklagede skal også i disse sager have en kopi af selve klagen.

Indklagede skal have adgang til at udtale sig om klagen. Som nærmere redegjort for i pkt. 4.3.1.4 i de almindelige bemærkninger foreslås ikke ændringer i de gældende regler om indklagedes eller anmeldtes ret og pligt til at udtale sig. Hvis indklagedes oplysninger kan udsætte ham eller hende for kriminalretligt ansvar eller disciplinæransvar, er der ingen oplysningspligt, jf. forslaget til § 492 g, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2 (om Politiklagemyndighedens kompetence i adfærdsklagesager) og pkt. 4.3.1.4. (om parternes pligt til at udtale sig samt bisidderbeskikkelse) i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 f

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at den indklagede polititjenestemand som hidtil i forbindelse med afgivelse af forklaring har ret til at møde med en bisidder og en tolk, jf. den gældende bestemmelse i § 5, 1. pkt., i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland. Det er ikke i bestemmelsen fastsat, hvem der kan være bisidder, men det vil ofte være en organisationsrepræsentant. Bisidderen kan også være en advokat. Det vil som hidtil kun helt undtagelsesvist være muligt for Politiklagemyndigheden at tilsidesætte valget af bisidder. Politiklagemyndigheden vil således kun kunne tilsidesætte valget af bisidder, når den indklagedes interesse i at kunne lade sig bistå af den pågældende findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, f.eks. i tilfælde, hvor parten under et møde med Politiklagemyndigheden ønsker sig bistået af flere personer og myndigheden af hensyn til sagsbehandlingen, ro og orden, finder at burde begrænse antallet af bisiddere eller helt udelukke andre end den indklagede selv fra at deltage i mødet. Hvis den ønskede bisidder er ganske uegnet til at varetage partens interesser, eller måske direkte vil kunne skade parten, kan Politiklagemyndigheden i særlige tilfælde også tænkes at tilsidesætte valget af bisidder af hensyn til parten selv.

Det foreslås, at henvisningen i den gældende § 5, 2. pkt., i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland til tjenestemandslovens § 23 ikke videreføres. Det fremgår af tjenestemandslovens § 23, at udgiften til en bisidder og tolk godtgøres, hvis en undersøgelse afsluttes uden disciplinære sanktioner. I andre tilfælde afgør vedkommende minister, om udgiften til bisidder og tolk skal godtgøres helt eller delvist under hensyntagen til sagens udfald og omstændighederne i øvrigt. Det foreslås, at det i stedet bliver Politiklagemyndigheden, der bestemmer, om udgifterne til bisidder og tolk skal betales af statskassen. Politiklagemyndigheden skal normalt kun tage stilling hertil efter anmodning. Hvis der ikke udtales kritik af den indklagede polititjenestemand, bør det normalt bestemmes, at statskassen betaler udgifterne til bisidder og tolk, mens det i andre tilfælde må bero på en konkret vurdering, om udgifterne til bisidder og tolk bør betales af statskassen. Hvis retten har

givet afslag på at beskikke en bisidder, kan det indgå i Politiklagemyndighedens vurdering af, om der er anledning til at lade statskassen afholde udgifterne til en bisidder.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 g

Som nærmere beskrevet i pkt. 4.3.1.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger forudsættes indklagede at have pligt til at udtale sig i samme omfang som efter gældende ret.

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende § 6 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland og fastslår i *stk. 1*, at en indklaget polititjenestemand ikke har pligt til at udtale sig, hvis forklaringen antages at ville udsætte den pågældende for kriminalretligt ansvar eller disciplinæransvar. Som hidtil er det kun risiko for formelt disciplinært ansvar, dvs. en formel irettesættelse eller advarsel, en bøde, overførelse til andet arbejde, andet arbejdssted eller stilling, degradering eller afsked, jf. tjenestemandslovens § 24, som kan begrunde, at polititjenestemanden ikke har pligt til at udtale sig. En risiko for, at et forhold uden for det disciplinære område kan give anledning til en tjenstlig tilkendegivelse fra ledelsen, vil ikke medføre, at pligten til at udtale sig bortfalder.

I *stk. 2* videreføres den gældende vejledningspligt i § 6, stk. 2, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, der nu vil påhvile Politiklagemyndigheden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 h

Politiklagemyndigheden kan efter forslaget til *stk. 1* på samme måde som politimesteren efter den gældende bestemmelse i § 8, stk. 1, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland bestemme, at forklaring skal afgives i retten. Forklaringen afgives i så fald efter de almindelige regler for vidneforklaringer, jf. retsplejelovens kapitel 12.

Stk. 2 indeholder værnetingsbestemmelsen for retsmøderne. Det foreslås, at værnetingsbestemmelsen i den gældende § 8, stk. 2, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland forenkles, således at indenretlig afhøring ligesom retsmøder under efterforskningen kan finde sted i den retskreds, hvor det er mest hensigtsmæssigt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2. (om Politiklagemyndighedens kompetence i adfærdsklagesager) og pkt. 4.3.1.4. (om parternes pligt til at udtale sig samt beskikkelse af bisidder) i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 i

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* viderefører de gældende regler om sagens behandling i retten i § 9 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, dog således at det er Politiklagemyndigheden og ikke politimesteren, der møder i retsmøder, hvor der skal afgives forklaring efter den foreslåede § 492 h, stk. 1.

Efter *stk. 2* skal klager og indklagede så vidt muligt underrettes om retsmøder. Hvis en part ikke har oplyst en adresse eller i øvrigt ikke kan findes, kan det dog ikke hindre, at retsmødet gennemføres. Det er ikke et krav, at indkaldelsen skal ske ved anbefalet brev eller lignende. Efter den gældende bestemmelse i § 9, stk. 2, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland er det kun indklagede, der skal underrettes om retsmøder, men det foreslås, at også klageren som part i sagen bliver underrettet og får lejlighed til at være til stede.

Stk. 3 handler om indklagedes pligt til at afgive forklaring. Indklagede har ikke pligt hertil, hvis forklaringen antages at kunne udsætte den pågældende for kriminalretligt ansvar eller disciplinæransvar.

Sagen skal efter *stk. 4* som hidtil behandles i kriminalretsplejens former uden domsmænd. Det betyder bl.a., at retsmøderne vil være offentlige i samme omfang som i kriminalsager, og at dørene kun kan lukkes, hvis betingelserne herfor efter retsplejeloven er opfyldt. Ved sin retsledelse og tilrettelæggelse af sagen skal dommeren anvende bestemmelserne i retsplejelovens afsnit V om kriminalsagers behandling og ikke afsnit III om civile sagers behandling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2. (om Politiklagemyndighedens kompetence i adfærdsklagesager) og pkt. 4.3.1.4. (om parternes pligt til at udtale sig samt beskikkelse af bisidder) i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 j

Den foreslåede bestemmelse indeholder reglerne om beskikkelse af bisidder i adfærdsklagesager som i dag findes i § 7 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland. Klage over politiets adfærd vil kunne indgives også af f.eks. tilfældigt forbipasserende eller andre vidner til et påstået politiovergreb, men i relation til beskikkelse af bisidder er det ligesom i dag kun den, der mener sig forulempet af politiet, der er part i sagen og vil kunne få en bisidder beskikket.

Efter *stk. 1* skal der – som også efter den gældende bestemmelse i § 7, stk. 1, – altid beskikkes en bisidder for både klageren og indklagede, hvis der skal afholdes retsmøde, idet begge parter

vil kunne have brug for en bisidder, når det skønnes, at det er nødvendigt med indenretlig forklaring. Der skal således beskikkes en bisidder for klager og indklagede i de tilfælde, hvor det enten er indklagede eller klager, der skal afgive forklaring. Der skal endvidere beskikkes en bisidder for indklagede og klager i de tilfælde, hvor andre end indklagede eller klager skal afgive forklaring. Det kan f.eks. være, hvor en forbipasserende, som har overværet episoden, skal afgive forklaring i retten.

Der kan efter *stk. 2* også i andre tilfælde ske beskikkelse af bisidder i forbindelse med en adfærdsklagesag for enten klageren eller indklagede eller for begge parter. Der skal efter forslaget ske beskikkelse af bisidder, når særlige grunde taler derfor, og ikke som efter den gældende § 7, stk. 2, når forholdene taler derfor. Der er ikke hermed tilsigtet en ændring i den nuværende praksis for beskikkelse af bisidder, men det slås fast, at beskikkelse af bisidder bør være en undtagelse udover de tilfælde, hvor der skal holdes retsmøde.

Det er som hidtil retten, der beskikker bisidder for den pågældende og tager stilling til størrelsen af bisidderens salær. Beskikkelsen sker efter *stk. 3* uden udgift for den pågældende.

Stk. 4-6 indeholder regler om den beskikkede bisidders beføjelser.

Stk. 4 svarer til den gældende bestemmelse i § 7, stk. 4, og indebærer, at bisidderen løbende skal have tilsendt kopi af alt det materiale, som Politiklagemyndigheden indsamler eller modtager til brug for sagen. Bisidderen kan gennemgå materialet med klienten, men må ikke uden tilladelse fra Politiklagemyndigheden overlevere det modtagne materiale til klienten eller til andre. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at parterne af Politiklagemyndigheden meddeles aktindsigt efter de almindelige regler i kapitel 4 om parternes aktindsigt i landstingslov nr. 8 af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning. Undtagelsesbestemmelsen i forvaltningslovens § 9, stk. 3 (om kriminalsager), finder ikke anvendelse på adfærdsklagesager.

Stk. 5 vedrører den beskikkede bisidders rettigheder i forbindelse med, at klienten skal afgive forklaring til Politiklagemyndigheden. Som efter den gældende bestemmelse i § 7, stk. 5, har bisidderen adgang til at være til stede og stille supplerende spørgsmål til klienten. Dette er af helt afgørende betydning for tilliden mellem bisidder og klient og for, at den pågældende kan føle sig tryk under afhøringen. Bisidderen skal derfor ligesom i dag underrettes om tidspunktet for afgivelse af forklaring. Som noget nyt i forhold til den gældende bestemmelse skal Politiklagemyndigheden så vidt muligt aftale tidspunktet med bisidderen. Ordene »så vidt muligt« indebærer, at afgivelse af forklaring kun kan gennemføres, hvis det ikke er muligt inden for rimelig tid at få aftalt et tidspunkt med den beskikkede bisidder. Der er ikke noget til hinder for, at bisidderen aftaler med klienten, at afgivelse af forklaring kan ske, uden at bisidderen er til stede.

Stk. 6 indebærer en udvidelse af den beskikkede bisidders beføjelser i forbindelse med retsmøder i forhold til i dag. Bisidderen skal ikke blot indkaldes til retsmøder, hvor klienten skal afgive forklaring, men også til retsmøder, hvor andre skal afgive forklaring til brug for sagen. Det gælder såvel klagerens som indklagedes beskikkede bisidder. Det foreslås, at den beskikkede bisidder skal have mulighed for under retsmødet ikke blot at stille spørgsmål til sin klient, men også til andre, der skal afgive forklaring i retten. Det foreslås endvidere, at det i lovtæksten udtrykkeligt angives, at også tidspunktet for afholdelse af retsmøder så vidt muligt skal aftales med en beskikket bisidder.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 k

Den foreslåede bestemmelse er ny og har til formål at lovfæste og udvide den notitssagsbehandling, der allerede finder sted i visse sager.

Det fremgår af *stk. 1*, at en sag kan afsluttes ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren (notitssagsbehandling), hvis klageren er indstillet på at medvirke hertil.

Notitssagsbehandling vil navnlig være aktuel i de mindre adfærdsklagesager om f.eks. ukorrekt fremgangsmåde i tjenesten og uhøflig tiltale eller anden ukorrekt personlig optræden, hvilket svarer til praksis i dag. Det bør imidlertid på forhånd ikke være udelukket at anvende notitssagsbehandling i andre adfærdsklagesager, f.eks. i forbindelse med en klage over hårdhændet behandling i forbindelse med en anholdelse. Det bør derfor ved enhver adfærdsklage konkret overvejes, om sagen skønnes egnet til notitssagsbehandlingen. Sagen bør ikke sluttes som notitssag, hvis der er tale om en adfærd, der nærmer sig vold, og som derfor muligvis bør ende med en alvorlig disciplinær sanktion i forhold til den indklagede polititjenestemand. Sagen bør heller ikke sluttes som notitssag, hvis der er mistanke om et kriminelt forhold.

Endvidere forudsættes det, at den foreslåede notitssagsbehandling ikke vil blive gennemført, hvis det er tvivlsomt, om sagen er egnet til at blive søgt behandlet som notitssag, f.eks. fordi der i den konkrete sag er tvivl om, hvorvidt polititjenestemandes adfærd eventuelt vil kunne give anledning til en alvorligere disciplinær sanktion. Det forudsættes herunder, at der ikke indhentes en udtalelse fra indklagede, før det i givet fald står klart, at klageren er indforstået med notitssagsbehandlingen.

Hvis en klage indgives til politiet, vil der efter *stk. 2* kunne træffes beslutning om, at klageren skal tilbydes, at sagen behandles som notitssag. Hvis klageren ønsker det, kan samtalen herefter gennemføres. Modtages klagen af Politiklagemyndigheden, vil myndigheden kunne oversende klagen til politiet med henblik på behandling som notitssag. Samtalen skal som hidtil gennemføres af en overordnet polititjenestemand.

Af *stk. 3* fremgår, at der ikke kan pålægges en polititjenestemand en disciplinær sanktion, hvis den pågældende som led i notitssagsbehandlingen er fremkommet med en udtalelse. Udelukkelsen af disciplinæransvar gælder alene, hvis polititjenestemanden kommer med en udtalelse. Polititjenestemandens adgang til at afgive forklaring uden at risikere disciplinæransvar gælder alene forhold, der vedrører den konkrete klage, som kan behandles som notitssag. Polititjenestemanden kan således f.eks. ikke undgå disciplinæransvar i forbindelse med anden kritisabel adfærd ved at fortælle om dette i forbindelse med notitssagsbehandlingen af en klage over f.eks. uhøflig tiltale.

Stk. 4 fastslår, at den polititjenestemand, der gennemfører samtalen med klageren, skal udarbejde en notits om samtalen og dens udfald. Af notitsen skal det fremgå, at klageren er vejledt om, at klageren kan få en formel afgørelse i sagen, og om den pågældende ønsker dette.

Politiet skal efter *stk. 5* efter samtalen med klageren sende en kopi af notitsen til Politiklagemyndigheden, som vil være den myndighed, der har ansvaret for, at notitssagsbehandlingen i politikredsene finder sted på forsvarlig måde, således at befolkningens tillid til denne måde at behandle en adfærdsklagesag på bevares. Notitsen sendes endvidere til statsadvokaten og Rigspolitiet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 l

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende § 11 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland om tilfælde, hvor en adfærdsklagesag skal slutes, fordi sagen overgår til behandling efter andre regler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 m

Den foreslåede bestemmelse er ny og indebærer, at Politiklagemyndigheden træffer afgørelse i sagen, når undersøgelsen af en adfærdsklage er tilendebragt. Afgørelsen skal begrundes, jf. kapitel 6 om begrundelse m.v. i landstingslov nr. 8. af 13. juni 1994 om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

Politiklagerådet vil kunne bestemme, at en adfærdsklage som udgangspunkt skal munde ud i nogle bestemte formuleringer, der beskriver graden af den kritisable adfærd. Hvis Politiklagemyndighedens afgørelse er truffet efter drøftelse i Politiklagerådet, skal det oplyses i afgørelsen, jf. § 10, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 262 af 22. marts 2012 om forretningsordenen for Politiklagerådet.

Politiklagemyndighedens afgørelse vil kunne indeholde kritik af en indklaget polititjenestemand og bør ledsages af oplysninger om, at en afgørelse er sendt til Rigspolitiet til vurdering af et eventuelt disciplinært ansvar. Politiklagemyndigheden skal ikke komme med en indstilling af disciplinær karakter. Denne vurdering tilkommer ansættelsesmyndigheden i overensstemmelse med bl.a. tjenestemandslovens regler.

Det forudsættes, at sagens parter (typisk forurettede og den politiansatte) underrettes om afgørelsen, og at klager underrettes om afgørelsen, uanset om vedkommende kan betragtes som part i sagen.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at afgørelsen ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Afgørelsen kan heller ikke forlanges indbragt for Politiklagerådet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.1. (om generelle spørgsmål vedrørende Politiklagemyndighedens kompetence) og pkt. 4.3.1.2. (Politiklagemyndighedens kompetence i adfærdsklagesager) i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 n

Den foreslåede bestemmelse er ny og indeholder regler, der har til formål at fremme sagsbehandlingen og undgå urimeligt lange sagsbehandlingstider.

Det foreslås, at der som *stk. 1* indsættes en bestemmelse om, at adfærdsklagesager skal afgøres inden rimelig tid. Ved fastsættelsen af, hvad der forstås ved rimelig tid, kan der f.eks. tages hensyn til interne målsætninger for sagsbehandlingstiden, om det er en sag, der kræver tidskrævende undersøgelser, og forholdet mellem Politiklagemyndighedens ressourcer og arbejdsopgaver.

Stk. 2 indebærer en pligt til at underrette klager og indklagede, hvis der ikke inden 6 måneder er taget stilling til klagen. Underretningen skal indeholde oplysning om, hvorpå sagen beror, og hvornår det kan forventes, at der vil blive truffet afgørelse. Der skal gives underretning på ny, hvis der 6 måneder efter den seneste underretning fortsat ikke er truffet afgørelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.5. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 o

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende § 12 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, idet det dog ikke er fundet nødvendigt at medtage § 12, stk. 3, om den indklagede polititjenestemandens eventuelle suspendering eller midlertidige overførelse til andet arbejde. Det er således ansættelsesmyndigheden, der tager stilling til, om en klage bør medføre, at en polititjenestemand skal suspenderes eller midlertidigt overføres til andet arbejde.

Bestemmelsen i *stk. 1, 1. pkt.*, har til formål at sikre, at ansættelsesmyndigheden, mens sagen verserer, kan få lejlighed til at vurdere, om der er grundlag for foreløbige tjenstlige skridt i form af suspension eller midlertidig overførelse til andet arbejde. *Stk. 1, 2. pkt.*, skal sikre, at ansættelsesmyndigheden får underretning om afgørelsen i sagen og dermed får mulighed for at vurdere spørgsmålet om eventuelle disciplinære sanktioner. Endvidere skal statsadvokaten underrettes om sagens udfald af hensyn til statsadvokatens generelle tilsynsforpligtelse i forhold til politikredsens behandling af kriminalsager, jf. den foreslåede § 61 e, stk. 2, 1. pkt.

Politiklagemyndigheden skal ikke fremkomme med nogen vurdering af eller indstilling om, hvorvidt der bør indledes en disciplinærsag. Denne vurdering skal foretages af ansættelsesmyndigheden, der efter *stk. 2* ikke kan indlede nogen disciplinærundersøgelse, før Politiklagemyndighedens afgørelse foreligger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 p

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende § 15 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, hvorefter justitsministeren kan bestemme, at en undersøgelse ikke skal foretages efter de gældende regler om behandling af klager over politipersonalet, hvis hensynet til statens sikkerhed eller fremmede magter kræver det.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 q

Den foreslåede bestemmelse er ny og giver mulighed for, at Politiklagemyndigheden i visse tilfælde kan behandle og afgøre klager over politipersonales dispositioner. Det kan dog kun ske, hvis der er en nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og en adfærdsklage, som Politiklagemyndigheden behandler. Det vil f.eks. være tilfældet i de situationer, hvor der i forbindelse med en adfærdsklage tillige klages over en disposition, som en polititjenestemand har truffet i forbindelse med den pågældende politiforretning. De rent ledelsesmæssige dispositioner kan derimod ikke være omfattet af politiklageordningen, f.eks. beslutninger om hvordan politiets ressourcer skal anvendes eller generelle overvejelser af operationel/polititaktisk karakter.

Som eksempel, hvor der kan være en sådan nær sammenhæng, kan f.eks. nævnes beslutningen om at indsætte politihunde. Beslutningen om at indsætte hunde i forbindelse med en politiforretning vil i almindelighed være en politimæssig disposition. Må det antages, at klagen går på, at brugen af hunde er sket i chikanøst øjemed eller som led i magtmisbrug fra politiets side, kan klagen dog være omfattet af reglerne om klager over politipersonalet (eller eventuelt reglerne om kriminalsager mod politipersonale). Situationer, hvor politiet yder bistand i forbindelse med

tvangsindlæggelser efter landstingslov nr. 11 af 12. juni 2019 om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien, og hvor der klages over en polititjenestemands adfærd i forbindelse med tvangsindlæggelsen, kan også nævnes. I disse tilfælde kan Politiklagemyndigheden også vurdere politiets dispositioner, hvis der er en nær sammenhæng med undersøgelsen af polititjenestemands adfærd i øvrigt.

Det forudsættes, at Politiklagemyndigheden i forbindelse med behandlingen af en dispositionsklage forelægger sagen for den pågældende polititjenestemands foresatte, typisk en politidirektør eller rigspolitichefen, således at politiledelsen kan få lejlighed til at komme med bemærkninger om dispositionen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 492 r

Den foreslåede bestemmelse har til formål at udvide politiklageordningen, således at Politiklagemyndigheden – ud over klager over politipersonale – også vil skulle undersøge og træffe afgørelse vedrørende adfærdsklager over personale fra Forsvaret, herunder Hjemmeværnet, i forbindelse med forsvarspersonalets udøvelse af politimyndighed efter retsplejelovens § 62, stk. 3, eller bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 1, 1. pkt.*, at reglerne i det foreslåede kapitel 42 a om behandling af klager over politipersonalet finder tilsvarende anvendelse i forhold til adfærd udvist af forsvarspersonale i tjenesten, når personalet udøver politimyndighed efter retsplejelovens § 62, stk. 3, eller yder bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed.

Hermed vil det blive muligt at indgive klager over forsvarspersonalets adfærd i tjenesten i forbindelse med udøvelse af politimyndighed eller bistand til politiet, som skal behandles af Politiklagemyndigheden.

Klageordningen omfatter udelukkende forhold, der er begået i tjenesten, og ikke forhold, der er begået uden for tjenesten. Det vil – ligesom for politipersonale – afhænge af en konkret vurdering, om en handling er foretaget i tjenesten.

Forsvarspersonalet vil som udgangspunkt alene være omfattet af Den Uafhængige Politiklagemyndigheds kompetence, når der udøves politimyndighed efter retsplejelovens § 62, stk. 3, eller i den periode hvor der ydes bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed.

For så vidt angår det forsvarspersonale, som udøver politimyndighed efter retsplejelovens § 62, stk. 3, forudsættes det, at politimesteren i Grønlands dagsbefaling til det bemyndigede forsvars-personale opdateres i samarbejde med Forsvaret, så det i videst muligt omfang fremgår af dagsbefalingen, hvornår forsvarspersonalet udøver politimyndighed efter § 62, stk. 3. Dagsbefalingen bør i den forbindelse indeholde en beskrivelse af de politimæssige opgaver, der omfattes af bemyndigelsen, herunder opgavernes begyndelses- og afslutningstidspunkt. Det bemærkes dog, at det ikke i dagsbefalingen vil være muligt at angive en udtømmende beskrivelse af de politimæssige opgaver, som omfattes af bemyndigelsen, idet forsvarspersonalet vil kunne blive indsat i enhver politiopgave i Nationalparken i Nord- og Østgrønland. Samtidig bør dagsbefalingen også indeholde en beskrivelse af uddannelsesansvar, opgaveledelse og gældende regler for opgaveløsningen. Det bemærkes, at den gældende dagsbefaling i vidt omfang allerede beskriver en række af disse forhold.

For så vidt angår det forsvarspersonale, som yder bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed, forudsættes det, at der i forbindelse med en bistandsanmodning fra politiet indgås konkrete aftaler mellem politiet og Forsvaret om bistandsudøvelsen, herunder om den tidsmæssige udstrækning af bistanden, og at det bistandsydende personale bliver orienteret herom. En soldat, der yder bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed, vil således som udgangspunkt ikke være omfattet af politiklageordningen, før soldaten er mødt til tjeneste på det sted, hvor vedkommende yder bistand til politiet og dermed er blevet underlagt politiets ledelse. Det indebærer bl.a., at soldaten under transport til og fra det sted, hvor vedkommende yder bistand til politiet, som udgangspunkt ikke vil være omfattet af ordningen, men at soldaten derimod under frokostpauser og andre pauser på det sted, hvor vedkommende yder bistand til politiet, vil være omfattet af ordningen.

Det nævnte krav vil herudover – ligesom tilfældet er for politipersonale – almindeligvis være opfyldt, når forsvarspersonalet optræder med en markering om, at personalet bistår politiet, har legitimeret sig som forsvarspersonale, der bistår politiet, eller i øvrigt har tilkendegivet sig som forsvarspersonale, der bistår politiet, og har påberåbt sig den myndighed, personalet har som led i bistanden til politiet, over for en borger. Foretager en soldat, der stadig er iført uniform med markering om, at den pågældende bistår politiet, således eksempelvis en kriminel handling i forbindelse med et besøg på et cafeteria efter endt tjeneste, vil handlingen være omfattet af politiklageordningen, uagtet at den pågældende ikke længere er under politiets ledelse.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 1, 2. pkt.*, at de underretninger om indledning og afgørelse af adfærdsklagesager, som omtales i den foreslåede bestemmelse i § 492 o, vil skulle foretages til vedkommende politidirektør, rigspolitichefen og Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Det forudsættes i den forbindelse, at Forsvarsministeriets Personalestyrelse underretter Hjemmeværnskommandoen, hvis adfærdsklagen omfatter frivilligt eller fast personale fra Hjemmeværnet.

Disse underretninger har til formål at sikre, at de relevante myndigheder under Forsvarsministeriet, mens sagen verserer, kan vurdere, om der er grundlag for at foretage foreløbige tjenstlige skridt m.v., samt at disse myndigheder underrettes om resultatet af Politiklagemyndighedens undersøgelse, således at der efterfølgende kan tages stilling til spørgsmål omkring eventuelle disciplinære skridt m.v.

Den foreslåede henvisning til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 492 o, stk. 1, indebærer endvidere, at militære disciplinarsager ikke vil kunne indledes, før behandlingen af en adfærdsklage er afsluttet ved Politiklagemyndigheden.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 2*, at den militære anklagemyndighed bistår Politiklagemyndigheden i sager omfattet af *stk. 1*. Det forudsættes i den forbindelse bl.a., at den militære anklagemyndighed deltager i afhøringer af forsvarspersonale omfattet af bestemmelsen og løbende får tilsendt kopi af det materiale, som Politiklagemyndigheden tilvejebringer som led i undersøgelsen. Formålet hermed er, at Politiklagemyndigheden under dens behandling af sådanne sager kan trække på den militære anklagemyndigheds ekspertise i det nødvendige omfang. Det bemærkes i den forbindelse, at det i alle tilfælde vil være Politiklagemyndigheden som uafhængig myndighed, der har beslutningskompetencen og den generelle råderet over sager omfattet af bestemmelsens *stk. 1*, herunder at det er Politiklagemyndigheden, som vurderer og beslutter, hvilke efterforskningskridt m.v. der skal indledes i forbindelse med sådanne sager.

Det nærmere indhold og fremgangsmåden for en sådan bistand aftales i øvrigt mellem myndighederne.

Det forudsættes, at inddragelse af den militære anklagemyndighed i Politiklagemyndighedens arbejde med behandlingen af sager, der involverer personale fra PET eller bistand til PET, sker under hensyntagen til – og i det omfang det er foreneligt med – de fortrolighedshensyn, der gør sig gældende i sådanne sager.

Kapitel 42 b

Det foreslås, at den gældende ordning efter lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland ophæves, og at der i stedet indføres en ordning, hvor Den Uafhængige Politiklagemyndighed får kompetence til at efterforske kriminalsager mod politipersonale, hvad enten der er tale om politipersonale, der gør tjeneste i politikredsens centrale afdelinger eller ved en lokal politistation i regionerne, samt anklagere i Grønlands Politi. Det foreslås videre, at en af de eksisterende regionale statsadvokater får tiltalekompetencen svarende til, hvad der gælder i Danmark.

Baggrunden for forslaget er, at den nuværende ordning, hvor Den Uafhængige Politiklagemyndighed ikke har kompetence til at behandle sager mod politipersonale og anklagere i Grønland,

ikke sikrer klageren den samme uafhængighed som i tilsvarende sager i Danmark, og at der alene er ganske få sager, der kan danne grundlag for at opbygge kompetencerne hos Politiklagene i Grønland til at behandle kriminalsagerne.

Til § 493

Anmeldelser af lovovertrædelser indgives normalt til politiet, jf. retsplejelovens § 337, stk. 1. Den foreslåede bestemmelses 1. pkt. svarer til den gældende bestemmelse i § 16 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland bortset fra, at anmeldelser om kriminelle forhold begået af politipersonale i tjenesten skal indgives til Politiklagemyndigheden og ikke til politimesteren. For så vidt angår den personmæssige afgrænsning af politiklageområdet henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 4.3.1.1.1.

Det foreslåede 2. pkt. er nyt og indebærer, at anmeldelser indgivet til politiet eller anklagemyndigheden straks skal videresendes til Politiklagemyndigheden, uden at der iværksættes nogen sagsbehandling. Der er dog intet til hinder for, at politiet i forbindelse med videresendelsen fremkommer med oplysninger eller vedlægger relevant materiale, som kan være med til at belyse sagen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 a

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i § 17 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland med de ændringer, der følger af, at det efter forslaget er Politiklagemyndigheden i stedet for politimesteren, der efterforsker sagerne. Den gældende bestemmelse i § 17, stk. 2, 2. pkt., er flyttet til *stk. 3*.

Det foreslås, at Politiklagemyndigheden ikke kun kan indlede efterforskning, hvis der indgives en anmeldelse, men også af egen drift kan indlede en efterforskning, hvis det på grund af oplysninger i medierne eller af andre grunde skønnes nødvendigt at efterforske et hændelsesforløb, hvor politipersonale kan have gjort sig skyldig i kriminelle forhold.

Det er dog efter *stk. 1* en betingelse for at indlede en efterforskning, at der er rimelig formodning om, at der er begået et kriminelt forhold, som forfølges af det offentlige. Denne betingelse svarer til, hvad der i øvrigt gælder i kriminelle sager, jf. retsplejelovens § 338, stk. 1.

Efter *stk. 2* fraviges betingelsen om en rimelig formodning om et kriminelt forhold dog i de meget alvorlige sager, hvor nogen er kommet alvorligt til skade eller er død som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Det forudsættes, at bestemmelsen ligesom i dag i praksis anvendes således, at alle sager, hvor en person er blevet ramt af skud fra

politiet, undersøges af Politiklagemyndigheden, uanset om personen er kommet alvorligt til skade.

Der skal i sådanne tilfælde altid indledes en efterforskning i kriminalretsplejens former for at sikre, at der gennemføres en tilbunds gående undersøgelse. Det gælder også, selv om der ikke er en rimelig formodning om, at nogen har begået et kriminelt forhold. Efterforskningen har i disse tilfælde et noget videre sigte, end det normalt er tilfældet efter retsplejelovens § 338, stk. 2, hvorefter efterforskningen har til formål at klarlægge, om betingelserne for at idømme foranstaltninger efter kriminalloven er til stede, og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten. Begivenhedsforløbet f.eks. i forbindelse med en skudafgivelse, hvor nogen bliver dræbt eller kommer alvorligt til skade, skal oplyses så grundigt som muligt ikke blot for at vurdere, om der er grundlag for et kriminalretligt eller disciplinært ansvar, men også for at politiet og andre kan lære af hændelsesforløbet, herunder om forløbet kan give anledning til at ændre procedurer, indskærpe regler eller lignende.

Forslaget til *stk. 2* svarer i øvrigt til den gældende bestemmelse i § 17, stk. 2, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, dog således at det efter forslaget vil være Politiklagemyndigheden, der skal forestå efterforskningen.

Hvis der er tale om dødsfald eller alvorlig tilskadekomst, skal politiet straks underrette Politiklagemyndigheden. Det forudsættes i den forbindelse, at der etableres en vagtordning, så det altid er muligt at få kontakt til Politiklagemyndigheden, der hurtigst muligt sørger for at komme til stede. Indtil medarbejdere fra Politiklagemyndigheden er kommet til stede, kan politiet f.eks. foretage afspærring, iværksætte lægeundersøgelse og sikre vidners identitet, jf. forslaget til § 493 c, stk. 3. Politiet bør derimod almindeligvis ikke påbegynde egentlig afhøring af de involverede eller vidner.

Bestemmelsen i *stk. 3* svarer til sidste punktum i den gældende § 17, stk. 2, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland. Det forudsættes således, at Politiklagemyndigheden underretter politidirektøren og Rigspolitiet, når der indledes en sag omfattet af reglerne om kriminalsager mod politipersonale. Endvidere forudsættes det, at statsadvokaten underretter politidirektøren, Rigspolitiet og Politiklagemyndigheden om sine afgørelser, og at Politiklagemyndigheden underretter politidirektøren, Rigspolitiet og statsadvokaten om Politiklagemyndighedens afgørelser. Endelig forudsættes det, at disciplinærundersøgelse i anledning af en anmeldelse ikke indledes, før behandlingen af kriminalsagen er afsluttet.

Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling, indhenter Politiklagemyndigheden efter *stk. 4* en vejledende udtalelse fra Rådet for Politiklagesager i Grønland til brug for sagens oplysning i sager omfattet af

kapitel 42 a (Behandling af klager over politipersonale) og 42 b (Kriminalsager mod politipersonale), jf. forslaget til § 64.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 b

Den foreslåede bestemmelse er ny og vedrører hastighedsovertrædelser, der begås af politipersonale i tjenesten.

Efter *stk. 1* efterforsker Politiklagemyndigheden ikke politipersonales overtrædelser af færdselslovens hastighedsbestemmelser i tilfælde, hvor den pågældende polititjenestemand erkender sig skyldig, og hastighedsovertrædelserne alene skønnes at ville medføre bøde eller betinget frakendelse af førerretten og ikke berører tredjemand. Baggrunden herfor er, at der er tale om sager, hvor der ved sanktionsfastsættelsen ikke udøves et skøn. Politidirektøren kan uden forelæggelse for Politiklagemyndigheden udarbejde bødeforelæg og lade den pågældende tjenestemand vedtage en bøde og betinget frakendelse.

Stk. 2 vedrører udrykningskørsel. Når et politikøretøj overtræder færdselslovens hastighedsgrænser, kan føreren gøre gældende, at der var tale om udrykningskørsel. Det foreslås, at der skelnes mellem, om der var tale om et civilt køretøj, altså et køretøj uden særlige politikendtegn, og et »uniformeret« køretøj, dvs. et køretøj, der er mærket med politiets kendetegn eller særlige udrykningssignaler. Er der tale om et »uniformeret« køretøj, vil der ofte kunne være tale om udrykningskørsel, og det foreslås derfor at overlade det til politidirektøren at vurdere, om dette er tilfældet. Sagen forelægges alene for Politiklagemyndigheden, hvis Politidirektøren vurderer, at der ikke har været tale om udrykningskørsel.

Er der derimod tale om et »civilt« køretøj, skal sagen overgives til Politiklagemyndigheden, der forestår efterforskningen og vurderer, om der er tale om udrykningskørsel. Politidirektøren kan således i disse tilfælde ikke fastslå, at der var tale om udrykningskørsel med den følge, at den pågældende polititjenestemand ikke pålægges nogen sanktion. Er det også Politiklagemyndighedens opfattelse, at der var tale om udrykningskørsel, slutter sagen dermed. Har Politiklagemyndigheden en anden opfattelse, skal sagen efter de almindelige regler om afgørelse af spørgsmålet om tiltalerejsning sendes til statsadvokaten til afgørelse af, om der var tale om udrykningskørsel og dermed, om der skal rejses tiltale for hastighedsoverskridelsen, jf. forslaget til § 493 e.

Efter *stk. 3* skal politidirektøren underrette Politiklagemyndigheden og Rigspolitiet om udenretligt vedtagne bøder og betingede frakendelser af kørekortet i sager omfattet af *stk. 1*.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 c

Bestemmelsen svarer til dels til den gældende bestemmelse i § 18 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland.

Efter *stk. 1* har Politiklagemyndigheden under efterforskningen de beføjelser, der ellers tilkommer politiet. Det indebærer bl.a., at Politiklagemyndigheden kan foretage kriminalprocessuelle tvangsindgreb, som normalt er omfattet af politiets kompetence, og fremsætte begæring til retten om de indgreb, som kræver retskendelse (f.eks. telefonaflytning og ransagning).

Det fremgår af retsplejelovens kapitel 35 om anholdelse og tilbageholdelse, at det er politiet, der anmoder retten om tilbageholdelse i en anstalt m.v. Det forudsættes i den forbindelse, at Politiklagemyndigheden ligeledes varetager politiets opgaver i relation til tilbageholdelse under efterforskningen af sagen. Når sagen er overgivet til anklagemyndigheden med henblik på stillingtagen til tiltalerspørgsmålet, varetager anklagemyndigheden som i andre kriminalsager opgaverne i relation til tilbageholdelse. Begæringer om tilbageholdelse under sagens efterforskning indgives således til retten af Politiklagemyndigheden, mens begæring om opretholdelse af en tilbageholdelse, når sagen er overgivet til statsadvokaten eller under en eventuel appel, som i andre sager indgives af anklagemyndigheden.

Politiklagemyndigheden vil ikke helt kunne undvære bistand fra politiet i efterforskningen. I lighed med den gældende ordning, jf. § 18, stk. 1, kan Politiklagemyndigheden derfor efter det foreslåede *stk. 2* drage nytte af politiets særlige ekspertise, f.eks. i relation til analyse af fingeraftryk og andre tekniske spor. Hvis der er behov herfor f.eks. af ressourcemæssige grunde, kan Politiklagemyndigheden også anmode om bistand fra Rigspolitiet. Det er Politiklagemyndigheden, der også ved en sådan efterforskningsmæssig bistand leder efterforskningen, og de pågældende medarbejdere fra Rigspolitiet udfører deres arbejde på myndighedens ansvar. Det er op til Politiklagemyndigheden at vurdere, i hvilket omfang der kan være behov for anden ekstern specialfaglig ekspertise, herunder i stedet for eller som supplement til politiets ekspertise.

I lighed med den gældende ordning efter § 18, stk. 2, kan politiet efter det foreslåede *stk. 3* på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab i den tid, der kan gå, indtil Politiklagemyndigheden kan tage sig af sagen. Bestemmelsen giver ikke politiet særskilt hjemmel til i øvrigt at foretage efterforskningsskridt. Hvis politiet foretager indledende efterforskningsskridt, skal Politiklagemyndigheden snarest underrettes herom. Når repræsentanter for Politiklagemyndigheden er kommet til stede, overtager de med det samme ansvaret for efterforskningen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 d

Efter gældende ret foretager politimesteren efterforskning i kriminalsager mod politipersonale, og politimesteren bestemmer – efter inddragelse af Politiklagenævnet i Grønland – om der skal rejses tiltale.

Det foreslås, at påtalekompetencen i kriminalsager mod politipersonale fremover skal tilkomme statsadvokaten. I det omfang påtalekompetencen efter de almindelige regler tilkommer Rigsadvokaten eller justitsministeren, vil det også gælde kriminalsager mod politipersonale. Politiklagemyndigheden skal dog i alle tilfælde sende sagen til statsadvokaten, når efterforskningen er tilendebragt. Det er også statsadvokaten, der har kompetencen til at opgive påtale, jf. retsplejelovens § 312, og til eventuelt at meddele tiltalefrafald efter § 313.

Efter § 337, stk. 2, der er placeret i kapitel 34 om almindelige bestemmelser om efterforskning og afhøringer, har politiet mulighed for at afvise en anmeldelse.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at Politiklagemyndigheden i kriminalsager mod politipersonale udøver de beføjelser, der ellers tilkommer politiet efter § 337, stk. 2. Det vil som følge heraf ikke være nødvendigt at inddrage statsadvokaten i forbindelse med en afvisning af at indlede efterforskning. Bestemmelsen om afvisning vil ligesom forslaget til § 492 d i adfærdsklagesager kunne bruges til at afvise åbenbart grundløse anmeldelser.

Da der er tale om en kriminaleprocessuel afgørelse om at slutte sagen, vil Politiklagemyndighedens afgørelse efter *stk. 2, 2. pkt.*, kunne påklages til statsadvokaten, men ikke til Rigsadvokaten, jf. forslaget til § 61 d, stk. 3. Klage skal i overensstemmelse med forslaget til § 61 f, stk. 1, indgives inden 4 uger. Politiklagemyndighedens afgørelse skal indeholde oplysning om klageadgangen og fristen herfor.

I forbindelse med modtagelse af en klage foretager politimesteren i dag en visitation af sagerne, dvs. en stillingtagen til, om sagen skal behandles som en adfærdsklage eller en kriminalsag. Politiklagemyndigheden vil skulle foretage en tilsvarende visitation. En sådan visitation vil efter omstændighederne kunne betragtes som en afgørelse efter § 337, stk. 2, og vil derfor kunne påklages til statsadvokaten. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis det i en klage klart er angivet, at en navngiven polititjenestemand ønskes idømt en foranstaltning, men Politiklagemyndigheden mener, at der ikke er tale om noget kriminelt forhold, men derimod en adfærdsklage.

Politiklagemyndigheden har derimod efter *stk. 3* ikke kompetence til at indstille en efterforskning, hvor der ikke er grundlag for at fortsætte efterforskningen, jf. retsplejelovens § 338, stk. 3. Hvis Politiklagemyndigheden mener, at en påbegyndt efterforskning bør indstilles, skal sagen derfor sendes til statsadvokaten, jf. forslaget til § 493 e. Politiklagemyndighedens redegørelse til statsadvokaten behøver ikke indeholde mere end det, der er nødvendigt for at tage stilling til, om efterforskningen skal indstilles. Det bør ved fremsendelsen af sagen fremgå, at Politiklagemyndigheden ikke mener, at der er grundlag for at fortsætte efterforskningen.

Det afgøres efter retsplejelovens almindelige regler, hvem der skal underrettes om statsadvokatens eller Politiklagemyndighedens afgørelse efter stk. 1-3. Det fremgår således f.eks. af retsplejelovens § 337, stk. 3, og § 338, stk. 3, jf. § 337, stk. 3, at de, der må antages at have rimelig interesse heri, skal underrettes, hvis en anmeldelse afvises eller en efterforskning indstilles.

Det følger endvidere af § 314, stk. 1, at ved afgørelse om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald underrettes sigtede og andre med rimelig interesse heri om afgørelsen.

Herudover forudsættes anmelder at blive underrettet om statsadvokatens afgørelse, selv om den pågældende ikke måtte være part i sagen.

Efter *stk. 4* er det statsadvokaten, der møder ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret i forbindelse med kriminalsager mod politipersonale. Under efterforskningen er det en repræsentant for Politiklagemyndigheden, der møder i retsmøder i sagen, f.eks. ved anmodning om telefonaflytning og tilbageholdelse i en anstalt. Indbringes en sag med Procesbevillingsnævnets tilladelse for Højesteret, er det som i andre kriminalsager Rigsadvokaten, der møder for anklagemyndigheden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 e

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* er ny og indebærer, at Politiklagemyndigheden bestemmer, hvornår en efterforskning skal sluttes. Politiklagemyndigheden sender herefter sagen til statsadvokaten til afgørelse af tiltalespørgsmålet. Det forudsættes, at Politiklagemyndigheden underretter anmelderen, mistænkte og sigtede politimænd og eventuelt andre involverede (f.eks. forurettede, hvis denne ikke er anmelderen) om sagens fremsendelse til statsadvokaten. Politiklagemyndigheden bør ikke underrette om indholdet af redegørelsen til statsadvokaten, men oplyse, at redegørelsen, herunder myndighedens eventuelle vurdering af bevisernes vægt, vil komme til at fremgå af statsadvokatens afgørelse. Når statsadvokaten træffer sin afgørelse, bør der henvises til Politiklagemyndighedens redegørelse, og statsadvokatens afgørelse bør også indeholde oplysning om Politiklagemyndighedens eventuelle vurdering af bevisernes vægt.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* er ny og indebærer, at Politiklagemyndigheden skal udarbejde en redegørelse om efterforskningen i forbindelse med fremsendelsen af sagen til statsadvokaten. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af forløbet af efterforskningen og oplysning om de faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse. Politiklagemyndigheden kan herudover i forbindelse med redegørelsen til statsadvokaten komme med en vurdering af de fremkomne beviser. Der er ikke noget til hinder for, at Politiklagemyndigheden i sin redegørelse også kommer ind på sagens juridiske aspekter, men myndigheden har ikke nogen

pligt hertil. Spørgsmålet om, hvorvidt der skal rejses tiltale, afgøres herefter af anklagemyndigheden på samme måde som i enhver anden kriminalsag.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3 er ny og indebærer, at statsadvokaten kan bede Politiklagemyndigheden om at foretage yderligere efterforskning f.eks. i form af supplerende afhøring af allerede afhørte vidner eller afhøring af yderligere vidner, hvis statsadvokaten finder, at der er behov for flere oplysninger, før tiltalerspørgsmålet kan afgøres.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* er ny og indebærer, at Politiklagemyndigheden kan påklage statsadvokatens afgørelser efter § 493 d, stk. 1 og 3 til Rigsadvokaten. Det kan navnlig være statsadvokatens afgørelser om påtaleopgivelse, tiltalefrafald og tiltalerejsning. Politiklagemyndigheden skal klage inden for 4 uger efter, at myndigheden har fået meddelelse om statsadvokatens afgørelse. Det forudsættes i den forbindelse, at statsadvokaten orienterer Politiklagemyndigheden om sine afgørelser i kriminalsager mod politipersonale.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 f

Den foreslåede bestemmelse er ny og har til formål at undgå urimelig lang sagsbehandlingstid i kriminalsager mod politipersonale.

Efter forslaget til *stk. 1* skal der ske skriftlig underretning om, hvorpå sagen beror, og hvornår der kan forventes at blive truffet afgørelse, hvis ikke der inden 1 år efter anmeldelsen er truffet afgørelse om afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen, påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning.

Underretningen skal gives til anmelder og de personer, der skal underrettes om Politiklagemyndighedens eller anklagemyndighedens afgørelse efter de almindelige regler i retsplejeloven, jf. herom bemærkningerne til forslaget til § 493 e, stk. 3.

Efter *stk. 2* gælder bestemmelserne om underretning i stk. 1 tilsvarende i sager, hvor nogen er død eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben eller i politiets varetægt. Den første underretning skal således fortages, hvis ikke der inden 1 år efter, at Politiklagemyndigheden har indledt efterforskningen, er truffet afgørelse.

Efter *stk. 3* skal underretning gives på ny, hvis der efter yderligere 6 måneder fortsat ikke er truffet afgørelse.

Underretningen efter stk. 1-3 skal gives af den myndighed, hvor sagen er under behandling. Under efterforskningen er det således Politiklagemyndigheden, der skal foretage underretning.

gen. Har Politiklagemyndigheden sendt sagen til statsadvokaten til afgørelse af tiltalespørgsmålet, er det statsadvokaten, der skal give underretningen. Fristen på 1 år og opfølgningerne hvert halve år bør tidsmæssigt ses under ét. Der løber altså ikke nogen ny frist fra sagens oversendelse fra Politiklagemyndigheden til anklagemyndigheden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.5. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 g

Den foreslåede bestemmelse indeholder regler om forsvarerbeskikkelse for den polititjenestemand, som en sag retter sig mod. Der skal beskikkes en forsvarer for den pågældende, hvis det følger af de almindelige bestemmelser herom i retsplejelovens kapitel 32. Det kan f.eks. være, når der er rejst tiltale i sager, i hvilke der bliver spørgsmål om en mere indgribende retsfølge end bøde. Der kan herudover beskikkes en forsvarer, hvis særlige grunde taler derfor. Det kan også komme på tale at beskikke en forsvarer, selv om der ikke er rejst sigtelse.

Bestemmelsen svarer til den gældende § 19, stk. 1, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, bortset fra en ændring af »når forholdene taler derfor« til »særlige grunde taler derfor«. Der er ikke hermed tilsigtet nogen ændring i praksis for beskikkelse af forsvarer, men det er hensigten at markere, at beskikkelse af forsvarer skal ske efter en konkret vurdering, når særlige grunde taler derfor.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 h

Efter den gældende bestemmelse i § 19, stk. 2, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland beskikker retten på den forurettedes begæring en bisidder for den pågældende, når forholdene taler derfor.

Efter forslaget til *stk. 1* beskikker retten en bisidder for forurettede, hvis det følger af bestemmelserne i kapitel 33, eller efter anmodning fra den pågældende, hvis særlige grunde taler derfor.

Efter bestemmelsens 1. led skal der som minimum beskikkes en bisidder for den pågældende i alle de tilfælde, hvor dette ellers ville følge af de gældende regler i kapitel 33 om »Bistand til den forurettede«. Efter bestemmelsens 1. led skal der således beskikkes en bisidder for forurettede i de tilfælde, hvor advokatbeskikkelse ellers ville have været obligatorisk.

Efter bestemmelsens 2. led skal der beskikkes en bisidder for forurettede, »når særlige grunde taler derfor«. Det foreslås, at det hidtidige kriterium »når forholdene taler derfor« ændres til »særlige grunde taler derfor«. Der er ikke hermed tilsigtet nogen ændring af praksis om advokatbeskikkelse.

I tilfælde, hvor forurettede er afgået ved døden, skal der efter *stk. 2* beskikkes en bisidder for forurettedes nære pårørende, såfremt de anmoder herom, og såfremt forholdene taler for beskikkelse.

Efter *stk. 3* skal den beskikkede bisidder have adgang til alt sagens materiale, uanset om der er rejst tiltale i sagen. Bestemmelsen indebærer, at bisidderen løbende skal have tilsendt kopi af alt det materiale, som Politiklagemyndigheden indsamler eller modtager til brug for sagen, i det omfang det uden ulempe kan kopieres.

Efter *stk. 4, 1. pkt.* har bisidderen ret til at overvære såvel indenretlige som udenretlige afhøringer af sin klient og har ret til at stille yderligere spørgsmål til sin klient. *Stk. 4, 2. pkt.* indebærer, at bisidderen får ret til at gøre indsigelser mod en bevisførelse i strid med retsplejelovens § 157, stk. 2. Det forudsættes det, at bisidderen ikke kun har ret til at gøre indsigelse mod bevisførelsen, men at bisidderen også har ret til at begrunde en sådan indsigelse, også selvom bisidderen i den situation til en vis grad må komme ind på bevisførelsen om skyldsspørgsmålet. Bisidderens adgang til at være til stede og stille supplerende spørgsmål til sin klient er af helt afgørende betydning for tilliden mellem bisidder og klient og for, at den pågældende kan føle sig tryk under afhøringen. Efter *stk. 4, 3. pkt.* skal bisidderen derfor underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder, ligesom det præciseres i *stk. 4, 4. pkt.*, at retsmøder, hvor forurettede skal afhøres, så vidt muligt skal berammes efter aftale med bisidderen. Bisidderen bør således inddrages i berammelsen på samme måde som forsvareren ved domsforhandling og retsmøder under efterforskning, hvor forurettede skal afhøres. Bestemmelsen er formuleret med henblik på, at man fortsat bør være opmærksom på, at sagerne ikke forsinkes unødigt. Hensynet til forurettede må derfor afvejes over for hensynet til sagens hurtige fremme. Afhængig af omstændighederne vil der kunne være anledning til - i højere grad end med hensyn til forsvarer og i større omfang end i dag - at løse et berammelsesproblem ved ombeskikkelse af en bisidder. Det væsentlige er, at man i første omgang forsøger at finde et tidspunkt, hvor bisidderen kan deltage, og at man ikke skrider til ombeskikkelse, medmindre hensynet til sagens behørig fremme kræver det.

Efter *stk. 5* må bisidderen ikke uden Politiklagemyndighedens samtykke overlevere det modtagne materiale til den forurettede eller andre, og bisidderen må ikke uden Politiklagemyndighedens samtykke gøre den forurettede eller andre bekendt med indholdet af materiale i sagen, som ikke vedrører forurettede. Sagens materiale vedrørende forurettede udgør forurettedes forklaring til Politiklagemyndigheden og andre dokumenter i sagen vedrørende den forurettede, f.eks. lægelige udtalelser m.v.

Bestemmelsen svarer til retsplejelovens § 340, stk. 4, og er indsat med henblik på at give Politiklagemyndigheden de samme muligheder, som politiet efter retsplejelovens § 340, stk. 4, har for at begrænse forsvarerens adgang til oplysninger. Efter *stk. 6* kan Politiklagemyndigheden således, hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller

tredjemand undtagelsesvis gør det nødvendigt, fravige reglerne i stk. 3 og stk. 4. Efter bestemmelsens 2. led kan Politiklagemyndigheden desuden efter de samme betingelser give bisidderen pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som er modtaget fra Politiklagemyndigheden. Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til retsplejelovens § 340, stk. 4, i forslag nr. L 34 til retsplejelov for Grønland fra folketingsåret 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 1457.

Efter *stk. 7* finder *stk. 3-6* tilsvarende anvendelse på en bisidder, der er antaget af den forurettede eller den forurettedes nære pårørende. Med bestemmelsen får en bisidder, der er antaget af den forurettede eller, hvis forurettede er afgået ved døden, af forurettedes nære pårørende samme beføjelser som en beskikket bisidder, også selv om sagen ikke er omfattet af *stk. 1*.

Efter *stk. 8* finder bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 33 vedrørende forurettedes stilling i øvrigt tilsvarende anvendelse.

Til § 493 i

Det foreslåede *stk. 1* indebærer, at statsadvokaten får mulighed for at bestemme, at en kriminalsag, der omfatter flere forhold eller flere sigtede, i sin helhed skal efterforskes af Politiklagemyndigheden. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 21 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, bortset fra at det efter forslaget til *stk. 1* er en yderligere betingelse for at træffe beslutning om en samlet efterforskning, at dette skønnes hensigtsmæssigt.

Bestemmelsen kan f.eks. anvendes, hvor det vil være hensigtsmæssigt, at en kriminalsag mod en polititjenestemand, hvor der er forhold, der er begået både i og uden for tjenesten, i sin helhed skal efterforskes af Politiklagemyndigheden. Statsadvokaten kan også bestemme, at en sag, hvor der både er en eller flere sigtede politimænd, men også andre sigtede uden tilknytning til politiet, i sin helhed skal efterforskes af Politiklagemyndigheden.

Stk. 2 er ny og giver Politiklagemyndigheden mulighed for i visse tilfælde at behandle klager over politipersonales dispositioner, herunder f.eks. politiets beslutning om at anbringe en person til fare for sig selv eller andre i detentionen, i forbindelse med efterforskningen af en kriminalsag. Det gælder både dispositioner inden for og uden for kriminalretsplejen. Det kan dog kun ske, hvis der er en nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og en igangværende efterforskning i Politiklagemyndigheden.

Det vil f.eks. være tilfældet i de situationer, hvor der i forbindelse med en anmeldelse af et kriminelt forhold tillige klages over en disposition, som en polititjenestemand har truffet i forbindelse med den pågældende politiforretning. De rent ledelsesmæssige dispositioner kan derimod ikke være omfattet af politiklageordningen, f.eks. en beslutning om, hvordan politiets ressourcer skal anvendes eller generelle overvejelser af operationel/polititaktisk karakter.

Som eksempel på en nær sammenhæng mellem en kriminalsag og en dispositionsklage kan nævnes en anmeldelse af en polititjenestemandes udøvelse af vold i forbindelse med bortvisning af en person fra offentligt tilgængeligt område. Politiklagemyndigheden kan under efterforskningen af anmeldelsen af polititjenestemandens vold inddrage lovligheden af beslutningen om at bortvise den pågældende.

Det forudsættes, at Politiklagemyndigheden i forbindelse med behandlingen af en dispositionsklage forelægger sagen for den pågældende polititjenestemandes foresatte, typisk politidirektøren eller rigspolitichefen, således at politiledelsen kan få lejlighed til at komme med bemærkninger om dispositionen.

Efter *stk. 3* træffer statsadvokaten afgørelse om klager over politiets dispositioner i forbindelse med, at der tages stilling til tiltalespørgsmålet i kriminalsagen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 j

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende § 22 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland og har til formål at fastslå, at det i det hele er kriminalretsplejens bestemmelser, der gælder i forbindelse med efterforskning m.v. i sager mod politipersonale om kriminelle forhold og ved efterforskning i sager om personer afdøet ved døden, eller som er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Det indebærer f.eks., at spørgsmålet om en forsvarers beføjelser må afgøres efter bestemmelserne herom i kapitel 32, og at uenighed mellem Politiklagemyndigheden og en forsvarer eller en beskikket advokat må afgøres af retten, jf. § 341.

Til § 493 k

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende § 24 i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, hvorefter justitsministeren kan bestemme, at en sag ikke skal behandles efter de gældende regler om kriminalsager mod politipersonalet, hvis hensynet til statens sikkerhed eller fremmede magter kræver det.

Til § 493 l

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Efter retsplejelovens kapitel 42 er der adgang til at få behandlet krav om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning efter en særlig procedure.

Det foreslåede *stk. 1* indebærer, at visse erstatningskrav uden for kriminalretsplejen også kan behandles efter reglerne i kapitel 42. Adgangen efter *stk. 1* til at få behandlet erstatningskrav efter proceduren i kapitel 42 er begrænset til krav i anledning af dødsfald eller alvorlig tilskadekomst som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Afgrænsningen svarer således til den foreslåede § 493 a, stk. 2, om efterforskning af sager om personer, der er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Det forudsættes, at § 493 a, stk. 2, ligesom i dag i praksis anvendes således, at alle sager, hvor en person er blevet ramt af skud fra politiet, undersøges af Politiklagemyndigheden, uanset om personen er kommet alvorligt til skade. Adgangen til at få behandlet erstatningskrav efter proceduren i kapitel 42 er begrænset til de sager, som er omfattet af ordlyden af § 493 a, stk. 2, og omfatter således ikke sager, hvor personer er blevet ramt af skud, uden at dette har medført alvorlig skade eller dødsfald. Bestemmelsen kan f.eks. anvendes i sager om dødsfald eller alvorlig tilskadekomst i forbindelse med detentionsanbringelse.

Den foreslåede bestemmelse om, at visse erstatningskrav uden for kriminalretsplejen også kan behandles efter reglerne i kapitel 42, bør af systematiske grunde indsættes i kapitlet om kriminalsager mod politipersonale og ikke i kapitel 42 (som ikke foreslås ændret), som alene vedrører erstatningskrav inden for kriminalretsplejen.

Forslaget medfører, at alle erstatnings- og godtgørelseskrav vedrørende personskade og tingskade i forbindelse med dødsfald og alvorlig tilskadekomst som følge af politiets indgriben m.v. kan behandles efter retsplejelovens kapitel 42. Det er kun fremgangsmåden i kapitel 42, der gøres anvendelig. Der er altså ikke tale om et objektivt ansvar som efter §§ 486-489 om bl.a. erstatning i anledning af anstaltsanbringelse i sager, hvor påtalen opgives, eller hvor tiltalte frifindes. Der vil fortsat være tale om et almindeligt erstatningsansvar efter grønlandsk rets almindelige erstatningsregler (culpaansvar). Forslaget indebærer, at det bliver statsadvokaten og Rigsadvokaten, der skal tage stilling til et erstatningskravs berettigelse og størrelse, jf. retsplejelovens § 490, og sørge for, at kravet bliver indbragt for retten, hvis den erstatningssøgende anmoder om det, jf. retsplejelovens § 491.

Det foreslås, at erstatningskrav i disse sager skal fremsættes inden to måneder efter endelig afgørelse i sager omfattet af § 493 a, stk. 2, eller i en kriminalsag mod politipersonale i anledning af skader eller dødsfald nævnt i § 493 1, stk. 1, 1. pkt.

Der er ikke tilsigtet ændringer med hensyn til reglerne i retsplejelovens kapitel 42 om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning.

Det foreslås i *stk. 2*, at udgifterne til advokatbeskikkelse i alle tilfælde afholdes endeligt af statskassen for den, der vælger at lade en erstatningssag afgøre efter kapitel 42.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.1.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 493 m

Forsvarspersonale i Grønland er omfattet af militær straffelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 642 af 30. september 1987, og militær retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 643 af 30. september 1987. Det er generalauditøren og auditørerne (Forsvarsministeriets Auditørkorps), der påtaler militære straffesager, jf. § 7, stk. 1, i militær straffelov for Grønland.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at udvide politiklageordningen, således at Politiklagemyndigheden – ud over efterforskning af kriminalsager mod politipersonale – også vil skulle efterforske kriminalsager mod personale fra Forsvaret, herunder Hjemmeværnet, for forhold begået i forbindelse med deres udøvelse af politimyndighed efter retsplejelovens § 62, stk. 3, eller bistand til politiet efter politilovens §§ 24 a-24 d.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 1, 1. pkt.*, at reglerne i det foreslåede kapitel 42 b om kriminalsager mod politipersonale finder tilsvarende anvendelse i forhold til kriminelle forhold begået af forsvarspersonale i tjenesten, når personalet udøver selvstændig politimyndighed efter retsplejelovens § 62, stk. 3, eller yder bistand til politiet efter politilovens §§ 24 a-24 d.

Forsvarspersonale omfattes således i disse tilfælde af Politiklagemyndighedens kompetence til at efterforske kriminelle forhold begået i tjenesten, jf. § 493 a, stk. 1, ligesom de omfattes af Politiklagemyndighedens efterforskning i forbindelse med, at en person er afdøet ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets eller forsvarspersonalets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets eller forsvarspersonalets varetægt, jf. § 493 a, stk. 2.

I *stk. 2* foreslås det, at militær straffelov ikke finder anvendelse i de tilfælde, der er omfattet af stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse indebærer således, at kompetencen til at efterforske sager om kriminelle forhold flyttes fra den militære anklagemyndighed til Politiklagemyndigheden. Påtalekompetencen flyttes til den civile anklagemyndighed – som udgangspunkt til statsadvokaten.

Klageordningen omfatter udelukkende forhold, der er begået i tjenesten, og ikke forhold, der er begået uden for tjenesten. Det vil være Politiklagemyndigheden, der i første række afgør, om en sag falder ind under Politiklagemyndighedens kompetence. Hvis der f.eks. tidligt i efterforskningen er tvivl om, hvorvidt en kriminalsag har tilknytning til varetagelsen af politimæssige opgaver, forudsættes det at være Politiklagemyndigheden, som vil skulle indlede efterforskningen. Hvis det under efterforskningen viser sig, at sagen ikke har tilknytning til varetagelsen af politimæssige opgaver, vil Politiklagemyndigheden eller den civile anklagemyndighed skulle overlade sagen til den militære anklagemyndighed til videre forfølgning.

Selvom sagen har tilknytning til varetagelsen af politimæssige opgaver, vil sagen dog i medfør af den foreslåede stk. 2, som omtales nærmere nedenfor, også kunne overføres til den militære anklagemyndighed efter indstilling fra Politiklagemyndigheden, hvis statsadvokaten og den militære anklagemyndighed er enig herom.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 1, 2. pkt.*, at de underretninger, der omtales i retsplejelovens § 492 o, og som finder tilsvarende anvendelse ved kriminalsager omfattet af det foreslåede kapitel 42 b, jf. § 493 a, stk. 3, vil skulle foretages til politidirektøren, rigspolicechefen og Forsvarsministeriets Personalestyrelse. Der er her tale om Politiklagemyndighedens underretninger om, at der indledes en efterforskning omfattet af det foreslåede kapitel 42 b samt statsadvokatens underretninger om sine afgørelser af påtalespørgsmålet.

Det forudsættes i den forbindelse, at Forsvarsministeriets Personalestyrelse underretter Hjemmeværnskommandoen, hvis sagen omfatter frivilligt eller fast personale fra Hjemmeværnet.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at militære disciplinærsager ikke vil kunne indledes, før behandlingen af kriminalsagen er afsluttet. Dette følger af de foreslåede bestemmelser i § 492 o, stk. 2, jf. § 493 a, stk. 3, som finder tilsvarende anvendelse for sager, der omhandler forsvarspersonale.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 2, 1. pkt.*, at den militære anklagemyndighed bistår Politiklagemyndigheden og statsadvokaten i sager omfattet af stk. 1. Det forudsættes i den forbindelse bl.a., at den militære anklagemyndighed deltager i afhøringer af forsvarspersonale omfattet af bestemmelsen og løbende får tilsendt kopi af det materiale, som Politiklagemyndigheden tilvejebringer som led i undersøgelsen. Formålet hermed er, at Politiklagemyndigheden under dens behandling af sådanne sager kan trække på den militære anklagemyndigheds ekspertise i det nødvendige omfang. Det bemærkes i den forbindelse, at det i alle tilfælde vil være Politiklagemyndigheden som uafhængig myndighed, der har beslutningskompetencen og den generelle råderet over sager omfattet af bestemmelsens *stk. 1*, herunder at det er Politiklagemyndigheden, som vurderer og beslutter, hvilke efterforskningsskridt m.v. der skal indledes i forbindelse med sådanne sager.

Det nærmere indhold og fremgangsmåden for en sådan bistand aftales i øvrigt mellem myndighederne.

Det forudsættes, at inddragelse af den militære anklagemyndighed i Politiklagemyndighedens og statsadvokatens arbejde med behandlingen af sager, der involverer personale fra PET eller bistand til PET, sker under hensyntagen til – og i det omfang det er foreneligt med – de fortrolighedshensyn, der gør sig gældende i sådanne sager.

Det foreslås med bestemmelsens *stk. 2, 2. pkt.*, at Politiklagemyndigheden kan indstille, at sager overlades til den militære anklagemyndighed til behandling i den militære retsplejes former, selvom sagen efter det foreslåede *stk. 1* vil være omfattet af politiklageordningen, hvis viden om militærfaglige forhold eller militærspecifikke regler er af særlig betydning for sagen. Hvis statsadvokaten og den militære anklagemyndighed er enige herom, kan en sag således overdrages til det militære kriminalretlige system, ligesom det kan besluttes, at påtalespørgsmålet og sagens gennemførelse i retten overlades til den militære anklagemyndighed, efter at Politiklagemyndigheden har foretaget efterforskning af sagen.

Denne mulighed for at overlade en sag til den militære anklagemyndighed vil som anført gælde i de tilfælde, hvor det vurderes, at viden om militærfaglige forhold eller militærspecifikke regler er af særlig betydning for sagen. Det kan eksempelvis være tilfældet i sager, hvor de regler, som er overtrådt, primært omhandler de sikkerhedsmæssige retningslinjer for brugen af et konkret luftfartøj, som Forsvaret har indsat til støtte for politiet.

Det må i praksis forventes at have undtagelsens karakter, at det bliver nødvendigt at overlade den samlede sag til den militære anklagemyndighed.

Statsadvokatens kompetence efter forslaget til § 493 i finder også anvendelse i forhold til efterforskning af kriminalsager mod forsvarspersonale. Statsadvokaten kan således bestemme, at en kriminalsag, der omfatter flere forhold eller flere sigtede, i sin helhed skal efterforskes af Politiklagemyndigheden efter reglerne i det foreslåede kapitel 42 b om kriminalsager mod politipersonale.

Til nr. 16

Den foreslåede ændring foretages, fordi den nuværende henvisning i § 540, *stk. 3, 2. pkt.*, til § 596, *stk. 2*, er indsat ved en fejl, idet henvisningen skulle have været til § 536, *stk. 2*, hvoraf fristen for kontraanke fremgår.

Til nr. 17

Den foreslåede ændring er en redaktionel ændring som følge af, at betegnelsen for den øverste chef i Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til politidirektør, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (§ 62).

Til § 2 (kriminalloven)

Til nr. 1

Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede reorganisering af anklagemyndigheden, hvorefter statsadvokaterne bliver en del af de offentlige anklagere i Grønland og dermed en del af den overordnede anklagemyndighed.

Til nr. 2

De foreslåede ændringer er redaktionelle ændringer som følge af, at betegnelsen for den øverste chef i Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til politidirektør, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (§ 62).

Til nr. 3

Som anført i afsnit 5.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, er der i øjeblikket anbragt et mindre antal forvaringsdømte i åben afdeling i de grønlandske anstalter. Et fåtal af disse personer er i medfør af den dagældende bestemmelse i kriminallovens § 161, stk. 3, 1. pkt., som led i et udslusningsforløb overført fra en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark til anstalt i Grønland.

Det kan ikke antages, at kriminalloven, som ændret ved lov nr. 1718 af 27. december 2018, indeholder hjemmel til at overføre forvaringsdømte, som på tidspunktet for lovens ikrafttræden den 1. august 2019 som led i udslusningsforløb var placeret i åben afdeling i Grønland i medfør af den hidtidige bestemmelse i kriminallovens § 161, stk. 3, 1. pkt., til forvaringsafdelingen i Nuuk.

Det foreslås, at der i § 241 a, stk. 1, indføres hjemmel til, at justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at personer, der i medfør af den hidtidige regel i kriminallovens § 161, stk. 3, 1. pkt., er placeret i åben afdeling i anstalt i Grønland skal overføres til forvaringsafdelingen, hvis den forvaringsdømte viser sig uegnet til ophold i åben afdeling, eller hvis denne anbringelse viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Der vil kunne ske overførsel af indsatte til forvaringsafdeling i tilfælde, hvor overførslen må anses for påkrævet, fordi den indsatte ikke kan rummes inden for rammerne af det åbne anstalts-system.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. kunne finde anvendelse i situationer, hvor den indsatte på grund af sin adfærd udgør en sikkerhedsmæssig risiko for medindsatte, personale eller andre i anstalten, og i situationer, hvor den indsatte er undveget eller har forsøgt herpå.

Bestemmelsen vil endvidere kunne finde anvendelse i situationer, hvor de fysiske rammer i anstalten ændres på en sådan måde, at det ikke længere kan anses for sikkerhedsmæssigt forsvarligt, at den indsatte er anbragt i anstalten. Det forudsættes i den forbindelse, at justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, tager stilling til spørgsmålet om overførsel til en forvaringsafdeling på et sådant tidspunkt, at overførsel til forvaringsafdelingen kan ske, inden ændringerne i anstaltens fysiske rammer iværksættes.

Det foreslås i *stk. 2*, at justitsministeren fastsætter regler om overførsel efter *stk. 1*.

Der henvises i øvrigt til pkt. 5.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3
(færdselsloven)

Til nr. 1

Den foreslåede ændring er en redaktionel ændring som følge af, at betegnelsen for den øverste chef i Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til politidirektør, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (§ 62).

Til § 4
(lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning)

Til nr. 1

Efter § 26, *stk. 2*, i lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning gælder loven ikke for Grønland, men kan med undtagelse af §§ 22 og 23 ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Loven blev sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 250 af 20. marts 2017 om ikrafttræden for Grønland af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Som følge af den foreslåede reorganisering af anklagemyndigheden, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (§ 61 e), og at betegnelsen for den øverste chef i Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til politidirektør, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (§ 62), vil der skulle foretages redaktionelle ændringer i kongelig anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning:

Med lovforslaget bemyndiges justitsministeren til at sætte de dele af loven, som blev sat i kraft for Grønland i 2017, i kraft for Grønland igen. Ikraftsættelsen skal ske ved kongelig anordning, og loven kan sættes i kraft helt eller delvis og med de ændringer, som de Grønlands forhold tilsiger.

Bemyndigelsen vil blive benyttet til at sætte de bestemmelser i kraft igen, som der skal foretages redaktionelle ændringer i.

Til § 5
(våbenlov for Grønland)

Til nr. 1

De foreslåede ændringer er en redaktionel ændring som følge af, at betegnelsen for den øverste chef i Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til politidirektør, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (§ 62).

Til nr. 2

De foreslåede ændringer er en redaktionel ændring som følge af, at betegnelsen for den øverste chef i Grønlands Politi foreslås ændret fra politimester til politidirektør, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 (§ 62).

Til § 6
(forvaltningsloven)

Til nr. 1

Efter § 37 i forvaltningsloven, jf. lov nr. 571 af 19. december 1985, gælder loven ikke for Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Loven blev sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 1188 af 27. december 1994 om ikrafttræden for Grønland af forvaltningsloven.

Politiet kan i medfør af § 28 a i kongelig anordning om ikrafttræden af forvaltningsloven i Grønland videregive oplysninger om en enkeltpersons rent private forhold til andre, herunder grønlandske myndigheder og selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social- og undervisningsområdet som led i det kriminalitetsforebyggende samarbejde.

Med lovforslaget foreslås reglerne om videregivelse af personoplysninger som led i det kriminalitetsforebyggende arbejde imidlertid fremover fastsat i retsplejelovens § 62 g, jf. lovforslaget § 1, nr. 3.

Som en konsekvens heraf vil § 28 a i kongelig anordning om ikrafttræden af forvaltningsloven i Grønland skulle ophæves.

Med lovforslaget bemyndiges justitsministeren til at sætte de dele af forvaltningsloven, som blev sat i kraft for Grønland i 1994, i kraft for Grønland igen. Ikraftsættelsen skal ske ved kongelig anordning, og loven kan sættes i kraft helt eller delvis og med de ændringer, som de Grønlands forhold tilsiger.

Bemyndigelsen vil blive benyttet til at ophæve § 28 a.

Til § 7

Bestemmelsen indeholder ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser.

Det foreslås med *stk. 1*, at loven træder i kraft den [...].

Det foreslås i *stk. 2*, at lov nr. 905 af 16. december 1998 om klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland ophæves.

Til § 8

Bestemmelsen indeholder overgangsbestemmelser.

Det foreslås med *stk. 1.*, at bestemmelserne i lovens § 1, nr. 3, 5 og 9-12, § 2, nr. 1, og § 4, nr. 3, om behandling af klager over afgørelser truffet af anklagemyndigheden har virkning for afgørelser, der er truffet efter lovens ikrafttræden.

Det foreslås med *stk. 2, 1. pkt.*, at verserende sager om erstatning i medfør af kapitel 42 på tidspunktet for lovens ikrafttræden færdigbehandles efter reglerne i denne lov. Efter *stk. 2, 2. pkt.*, foreslås det dog, at verserende sager efter drøftelse mellem politidirektøren og statsadvokaten kan færdigbehandles og afgøres af politidirektøren efter de hidtil gældende regler.

Det foreslås med *stk. 3, 1. pkt.*, at verserende sager om klager og kriminalsager vedrørende politipersonale på tidspunktet for lovens ikrafttræden færdigbehandles efter reglerne i denne lov. Efter *stk. 3, 2. pkt.*, foreslås det dog, at verserende sager efter drøftelse mellem politidirektøren og Politiklagemyndigheden kan færdigbehandles og afgøres af politidirektøren efter de hidtil gældende regler.

Det foreslås med *stk. 4.*, at bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på verserende undersøgelser og efterforskning, der af egen drift eller efter den hidtil gældende § 17, stk. 2, i lov om klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, er iværksat inden tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Det foreslås med *stk. 5*, at klager over afgørelse truffet i medfør af den hidtil gældende lov om klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland behandles efter de hidtil gældende regler.

Det foreslås med *stk. 6*, at de hidtidige medlemmer af Politiklagenævnet i Grønland kan færdiggøre sager, der efter stk. 3-5 behandles efter de hidtil gældende regler.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 47. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Opstår der uenighed mellem politimesteren og den dømte om forståelsen af en dom i en kriminalsag, deltager domsmændene i afgørelsen heraf, jf. § 595.

Kapitel 3

Politiet og anklagemyndigheden

§ 61. Politiets opgave er at opretholde sikkerhed, fred og orden, at påse overholdelsen af love og vedtægter samt at foretage, hvad der er nødvendigt for at forhindre forbrydelser og for at efterforske og forfølge sager herom. Politiet har endvidere til opgave at virke som anklagemyndighed.

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret ved § 1 i lov nr. 149 af 7. februar 2017, § 1 i lov nr. 1718 af 27. december 2018, § 2 i lov nr. 168 af 27. februar 2019 og lov nr. 1427 af 17. december 2019, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven, ændres »politimesteren« til: »politidirektøren« og »Politimesteren« til: »Politidirektøren«.

2. Overalt i loven ændres »rigsadvokaten« til: »Rigsadvokaten«.

3. *Kapitel 3* ophæves og i stedet indsættes:

»Kapitel 3

Anklagemyndigheden og Politiet

Anklagemyndigheden

§ 61. De offentlige anklagere er Rigsadvokaten, statsadvokaterne, politidirektøren samt de personer, der er antaget til bistand for disse ved den retlige behandling af kriminalsager.

Stk. 2. Med justitsministerens samtykke kan der pålægges politiet andre opgaver.

§ 61 a. De offentlige anklageres opgave er i forbindelse med politiet at forfølge forbrydelser efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. De offentlige anklagere skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader, og derved ikke blot påse, at skyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

§ 61 b. Den, der efter kapitel 2 i forvaltningsloven må anses for inhabil i forhold til en bestemt sag, må ikke virke som anklager i sagen.

§ 61 c. Justitsministeren er de offentlige anklagere overordnet og fører tilsyn med disse.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om de offentlige anklageres udførelse af deres opgaver.

Stk. 3. Justitsministeren kan give de offentlige anklagere pålæg vedrørende behandlingen af konkrete sager, herunder om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse forfølgning. Et pålæg i medfør af denne bestemmelse om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse forfølgning skal være skriftligt og ledsaget af en begrundelse. Endvidere skal Inatsisartuts formand og Folketingets formand skriftligt underrettes om pålæg-

get. Hvis det er påkrævet af hensyn til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring, tredjemands liv eller helbred, efterforskningen af en anden verserende sag som udgør en særlig grov lovovertrædelse, eller som udgør en forsætlig overtrædelse af kriminallovens kapitel 7 eller 8, eller beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder, kan underretning udsættes. Pålægget betragtes i relation til aktindsigt i medfør af § 340 som materiale, politiet har tilvejebragt til brug for sagen.

Stk. 4. Justitsministeren behandler klager over afgørelser truffet af Rigsadvokaten som 1. instans, jf. dog bestemmelsen i § 490, stk. 4.

§ 61 d. Rigsadvokaten varetager udførelsen af kriminalsager ved Højesteret og virker ved Den Særlige Klageret. Rigsadvokaten kan bemyndige andre til at virke som anklager ved Højesteret eller ved Den Særlige Klageret.

Stk. 2. Rigsadvokaten er de øvrige offentlige anklagere overordnet og fører tilsyn med disse. Rigsadvokaten kan fastsætte bestemmelser og meddele pålæg efter regler svarende til § 61 c, stk. 2 og stk. 3, 1. pkt.

Stk. 3. Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne som 1. instans. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

§ 61 e. Rigsadvokaten kan bestemme, at statsadvokaterne inden for et nærmere afgrænset sagsområde indtil videre varetager udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

Stk. 2. Statsadvokaterne fører tilsyn med politidirektørens behandling af kriminalsager og behandler klager over afgørelser truffet af politidirektøren vedrørende kriminalretlig forfølgning. Statsadvokaternes afgørelser i klagesager kan ikke påklages til Rigsadvokaten og justitsministeren. Statsadvokaterne kan fastsætte bestemmelser og meddele pålæg efter regler svarende til § 61 c, stk. 2 og stk. 3, 1. pkt.

§ 61 f. Fristen for klager efter § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3, 1. pkt., og § 61 e, stk. 2, 1. pkt., er 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3, og § 61 e, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på klager over afgørelser om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven. Det samme gælder bestemmelsen i stk. 1.

§ 61 g. Justitsministeren fastsætter, hvilke statsadvokater, der har kompetence vedrørende

sager efter denne lov og fordelingen af forretningerne mellem disse.

Stk. 2. Rigsadvokaten beskikker de fornødne juridiske medhjælpere for statsadvokaterne ved udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret, jf. § 61 e, stk. 1, og § 61 h, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Rigsadvokaten kan pålægge en statsadvokat at overtage behandlingen af en eller flere kriminalsager, som henhører under en anden statsadvokat.

§ 61 h. Politidirektøren og de offentlige anklagere, der er ansat hos denne, samt andre ansatte, der bemyndiges hertil, varetager udførelsen af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret, jf. dog § 61 e, stk. 1, og § 61 g, stk. 2. Statsadvokaten kan i særlige tilfælde bestemme, at udførelsen af en kriminalsag skal varetages af statsadvokaten.

Stk. 2. Rigsadvokaten kan bemyndige også andre til at virke som anklager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret i en enkelt sag.

Stk. 3. Statsadvokaten kan pålægge en politidirektør for en af de danske politikredse at overtage behandlingen af en eller flere sager, der henhører under politidirektøren i Grønland.

§ 61 i. De personer, der er antaget til bistand for politidirektøren ved den retlige behandling

af kriminalsager for Retten i Grønland og Grønlands Landsret, skal have bestået juridisk kandidateksamen.

Stk. 2. Medhjælpere for en statsadvokat og de, der bemyndiges til at virke som anklager ved Højesteret, Den Særlige Klageret, kredsretterne, Retten i Grønland eller Grønlands Landsret efter reglerne i § 61 d, stk. 1, 2. pkt. eller § 61 h, stk. 2, skal opfylde betingelserne i stk. 1. De pågældende skal endvidere i reglen opfylde betingelserne for at blive beskikket som advokat med hensyn til forudgående praktisk virksomhed, jf. § 72.

§ 61 j. Virksomhed som advokat udelukker ikke fra antagelse som medhjælper for en statsadvokat eller fra bemyndigelse til at optræde som anklager i en enkelt sag.

§ 61 k. Personer, der virker som anklagere i en enkelt sag, jf. § 61 d, stk. 1, 2. pkt. eller § 61 h, stk. 2, modtager vederlag af det offentlige for den enkelte sag, medmindre udførelsen af sagen må anses som led i udførelsen af den pågældendes tjeneste.

Politiet

§ 62. Justitsministeren er politiets øverste foresatte og udøver sine beføjelser gennem rigspolitichefen og politimesteren.

Stk. 2. Politimesteren beskikker kommunefogeder og ansætter

§ 62. Justitsministeren er politiets øverste foresatte og udøver sin beføjelse gennem rigspolitichefen og politidirektøren.

reservebetjente, der bistår politiet i udøvelsen af den stedlige politimyndighed. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 3. Justitsministeren kan tildele andre personer politimyndighed.

Rigspolitichefen drøfter politiets virksomhed med politidirektøren (»koncernledelsen«).

Stk. 2. Politidirektøren beskikker kommunefogeder og ansætter reservebetjente, der bistår politiet i udøvelsen af den stedlige politimyndighed. Rigspolitichefen kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 3. Justitsministeren kan tildele andre personer politimyndighed.

§ 62 a. Rigspolitichefen har ansvar for politiets virksomhed i Grønland. Rigspolitichefen fører tilsyn med politidirektøren.

Stk. 2. Rigspolitichefens afgørelser i klagesager over afgørelser truffet af politidirektøren kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 3. Rigspolitichefens afgørelser i 1. instans i ansættelses- og personalesager kan ikke påklages til justitsministeren. Det gælder dog ikke afgørelser i disciplinærsager og i andre sager, hvor der er truffet afgørelse om afsked, samt i sager om aktindsigt i ansættelses- og personalesager.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at politidirektørens afgørelser om nærmere angivne spørgsmål ikke kan påklages til rigspolitichefen.

§ 63. Grønland udgør en politikreds, der ledes af politimesteren. Denne skal have bopæl i Grønland.

§ 62 b. Grønland udgør en politikreds, der ledes af politidirektøren. Denne skal have bopæl i Grønland.

Stk. 2. I politimesterens fravær har en vicepolitimester, politiasessor eller en politifuldmægtig den øverste ledelse af politiet i politikredsen.

§ 62 c. I politikredsen oprettes et kredsraad vedrørende politiets virksomhed.

Stk. 2. Kredsrådet består af politidirektøren, naalakkersuisoq for sociale anliggender, naalakkersuisoq for justitsområdet og borgmestrene i kommunerne.

Stk. 3. Politidirektøren, naalakkersuisoq for sociale anliggender og naalakkersuisoq for justitsområdet udpeger hver en stedfortræder for sig selv. Der vælges en stedfortræder for borgmesteren af og blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

Stk. 4. Politidirektøren er formand for kredsrådet. Rådet vælger sin næstformand.

§ 62 d. Kredsrådet drøfter spørgsmål af almindelig karakter vedrørende politiets virksomhed og organisation i politikredsen samt spørgsmål vedrørende kriminalitetsudviklingen og samarbejdet mellem politiet og lokalsamfundet, herunder en lokal samarbejdsplan, jf. § 62 e.

Stk. 2. Politidirektøren afgiver hvert år en skriftlig redegørelse til kredsrådet vedrørende politiets virksomhed i politikredsen i det forløbne år, herunder om det kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politi, kriminalforsorgen og hver kommune, jf. § 62 f.

Stk. 3. Ethvert medlem af kredsrådet kan forlange, at spørgsmål af fælles interesse for politiet, Naalakkersuisut og kommunerne drøftes i rådet.

Stk. 4. Kredsrådet kan afgive udtalelse om spørgsmål vedrørende politikredsens almindelige organisation og tilrettelæggelse af politiets virksomhed. Kredsrådet kan henstille til politidirektøren, at politiet for et begrænset tidsrum særlig skal lægge vægt på løsningen af bestemte opgaver med hensyn til opretholdelsen af sikkerhed, fred og orden.

Stk. 5. Kredsrådet skal virke for, at der gives befolkningen oplysning om politiets virksomhed.

Stk. 6. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om kredsrådets virksomhed og om omfanget af politidirektørens oplysningspligt over for rådet.

§ 62 e. Politidirektøren udarbejder hvert år en plan for samarbejdet mellem politiet og kommunerne, andre offentlige myndigheder, interesseorganisationer, foreninger m.v. Samarbejdsplanen offentliggøres af politidirektøren efter forudgående drøftelse i kredsrådet.

§ 62 f. Politidirektøren skal virke for at etablere et kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politiet, kriminalforsorgen og hver af kommunerne, herunder med inddragelse af skoler og sociale myndigheder.

Stk. 2. Politidirektøren skal virke for at etablere et samarbejde mellem politiet, de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien som led i indsatsen over for socialt udsatte personer.

§ 62 g. Politiet kan videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til

- 1) det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSSPK-samarbejdet),
- 2) politiets samarbejde med de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien som led i indsatsen over for socialt udsatte personer (PSP-samarbejdet) eller
- 3) samarbejdet mellem kriminalforsorgen, de sociale myndigheder og politiet som led i indsatsen over for
 - a) dømte, der løslades fra institutioner under kriminalforsorgen,
 - b) dømte under 18 år, der løslades fra institutioner m.v. uden for kriminalforsorgen, hvor de er anbragt i henhold til kriminallovens § 234, stk. 2, og
 - c) personer, der løslades fra tilbageholdelse eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter retsplejelovens §§ 359-361, hvis de skønnes at være

radikaliserede eller i risiko for at blive det.

Stk. 2. I samme omfang som nævnt i stk. 1 kan en myndighed videregive oplysninger om enkeltpersoner til politiet og andre myndigheder, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1. Oplysningerne må i forbindelse med de nævnte former for samarbejde ikke videregives med henblik på efterforskning af kriminalsager.

Stk. 3. Inddrages selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social-, undervisnings- og beskæftigelsesområdet eller social- og behandlingspsykiatrien, i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1, kan der i samme omfang som nævnt i stk. 1 og 2 udveksles oplysninger mellem myndighederne og institutionerne.

Stk. 4. De myndigheder og institutioner, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1, er ikke forpligtet til at videregive oplysninger efter stk. 1-3.

§ 62 h. Politiet kan videregive fortrolige oplysninger vedrørende personer, der er fyldt 18 år, til forældre eller andre, herunder familiemedlemmer, der har lignende tætte relationer til den pågældende person, hvis videregivelsen må anses for nødvendig som led i en kriminalitetsforebyggende indsats over for personen.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed

§ 63. Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden), jf. kapitel 11 a i den danske retsplejelov, behandler klager over politiet, jf. kapitel 42 a, og efterforsker kriminalsager mod politipersonale, jf. kapitel 42 b.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden udøver sine funktioner i fuld uafhængighed.

§ 64. For at kunne ansættes i politiets tjeneste skal de pågældende være uberygtede og vederhæftige.

Stk. 2. Politimesteren, vicepolitimesteren, politiassessorer og politifuldmægtige skal have bestået juridisk kandidateksamen.

Stk. 3. Ansættelse som politimester kræver i reglen, at den pågældende i mindst 3 år har varetaget en overordnet stilling inden for politiet eller anklagemyndigheden.

§ 64. Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling, oprettes Rådet for Politiklagesager i Grønland, der i sager omfattet af kapitel 42 a og 42 b afgiver en vejledende udtalelse til brug for sagens oplysning.

Stk. 2. Rådet for Politiklagesager i Grønland består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år.

Stk. 3. Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, der indstiller fire personer, heraf så vidt muligt to kvinder og to mænd.

Stk. 4. Lægmændene udpeges efter indstilling fra Inatsisartut, der indstiller seks personer, heraf tre kvinder og tre mænd.

Stk. 5. Lægmændene kan ikke samtidig med hvervet som medlem af Rådet for Politikla-

gesager i Grønland være medlem af en kommunalbestyrelse, Inatsisartut eller Folketinget. Udelukkede fra at være lægmænd er endvidere ministre, medlemmer af Naalakkersuisut, advokater og advokatfuldmægtige samt selvstyrets, centraladministrationens, domstolenes, rigsombudets, politiets og kriminalforsorgens tjenestemænd og øvrige personale.

Stk. 6. Advokaten og lægmændene skal have bopæl i Grønland.

Stk. 7. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Rådet for Politiklagesager i Grønlands virksomhed.

§ 65. De offentlige anklagere i Grønland er rigsadvokaten og politimesteren samt de personer, der er antaget til bistand for disse ved den retlige behandling af kriminalsager.

Stk. 2. De offentlige anklagere skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader, og derved ikke blot påse, at skyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

Stk. 3. For så vidt angår politiets virksomhed som anklagemyndighed, er politimesteren direkte underordnet rigsadvokaten.

Stk. 4. Rigsadvokaten fører tilsyn med politimesterens behandling af kriminalsager og behandler klager over afgørelser truffet af politimesteren vedrørende kriminalretlig forfølgning. Rigsadvokatens afgørelser i klagesager

§ 65. Politiklagemyndigheden afgiver en årlig beretning om sin virksomhed til Inatsisartut, Folketinget og justitsministeren. Beretningen offentliggøres«.

kan ikke påklages til justitsministeren. Rigsadvokaten kan fastsætte bestemmelser om politimesterens udførelse af opgaver vedrørende virksomheden som anklagemyndighed. Rigsadvokaten kan give politimesteren pålæg vedrørende behandlingen af konkrete sager, herunder om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse efterforskningen.

Stk. 5. Fristen for klager efter stk. 4 er 4 uger, efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses som undskyldelig.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 4 og 5 finder tilsvarende anvendelse på klager over afgørelser om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven.

§ 313. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Politiet kan frafalde tiltale efter stk. 1, mens tiltalefrafald efter stk. 2 besluttet af rigsadvokaten.

§ 314. ---

Stk. 2. En afgørelse om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.

Stk. 3. ---

4. § 313, stk. 3, ophæves.

5. I § 314, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. En afgørelse om påtaleopgivelse kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 61 c, stk. 4, § 61 d, stk. 3, og § 61 e, stk. 2. Sigtede kan efter samme regler klage over en afgørelse om tiltalefrafald«.

§ 315. En beslutning om at rejse tiltale eller en beslutning efter §§ 312 eller 313 kan omgøres af rigsadvokaten eller justitsministeren. I tilfælde af påtaleopgivelse eller tiltalefrafald kan omgørelse dog kun finde sted, hvis der forkyndes en meddelelse herom for sigtede, senest 3 måneder efter at påtaleopgivelsen eller tiltalefrafaldet er blevet meddelt vedkommende, medmindre sigtedes forhold har hindret rettidig forkyndelse, eller betingelserne for genoptagelse efter § 582, nr. 1 eller 2, er opfyldt.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om påtaleopgivelse, tiltalefrafald og tiltalerejsning, herunder om pligt til at forelægge sådanne sager for rigsadvokaten eller justitsministeren.

§ 337. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Afvises anmeldelsen, underrettes de, der må antages at have rimelig interesse heri. Afgørelsen kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.

§ 490. Politimesteren træffer afgørelse vedrørende krav om erstatning i medfør af §§ 486-489. Justitsministeren kan fastsætte, at nærmere angivne sager skal forelægges for rigsadvokaten eller justitsministeren til afgørelse. Krav fra en person, der har været sigtet, skal fremsættes senest 2

6. I § 315, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »rigsadvokaten eller justitsministeren.« til: »den overordnede anklagemyndighed.«.

7. I § 315, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger dertil, fastsætter nærmere regler om kompetencen vedrørende påtaleopgivelse, tiltalefrafald og tiltalerejsning.«

8. I § 337, *stk. 3, 2. pkt.*, ændres »§ 65« til: »kapitel 3«.

9. I § 490, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »Politimesteren« til: »Statsadvokaten«.

måneder efter meddelelse til sigtede om forfølgningens ophør eller efter afsigelse af en endelig dom. Har tiltalte ikke været til stede ved dommens afsigelse, beregnes fristen dog fra forkyndelsen, hvis dommen skal forkyndes. Krav fra andre skal fremsættes, senest 2 måneder efter at indgrebet er ophørt.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af politimesteren vedrørende krav om erstatning. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 4. Justitsministeren behandler klager over afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af rigsadvokaten som 1. instans.

Stk. 5. ---

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 3-5 finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven.

10. I § 490, stk. 1, indsættes som 6. pkt.:

»Krav om erstatning fremsættes over for politidirektøren eller den statsadvokat, der har haft ansvaret for efterforskningen i den sag, som har givet anledning til kravet.«

11. I § 490, stk. 3, 1. pkt., ændres »politimesteren« til: »statsadvokaten«.

12. § 490, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af Rigsadvokaten som 1. instans kan ikke påklages til justitsministeren.«

13. § 490, stk. 6, affattes således:

»*Stk. 6.* Bestemmelserne i stk. 3 og 5 finder tilsvarende anvendelse på afgørelse om aktindsigt. Justitsministeren behandler klager over afgørelser om aktindsigt truffet af Rigsadvokaten som 1. instans.«

§ 491. Imødekommes erstatningskravet ikke ved en afgørelse truffet af rigsadvokaten i en klagesag eller af justitsministeren, kan den erstatningsøgende senest 2 måneder efter meddelelse om afslaget anmode om at få kravet indbragt for den ret, som har afgjort kriminalsagen. Sagen indbringes for retten af politimesteren. Har kriminalsagen ikke været afgjort af retten, indbringer politimesteren erstatningskravet for retten på det sted, hvor det kriminalprocessuelle indgreb er besluttet, eller for kredsretten ved den erstatningsøgendes hjemting.

Stk. 2-4. ---

§ 492. Erstatningskravet falder i arv efter de almindelige regler herom, dog således at krav på godtgørelse for en ikkeøkonomisk skade falder i arv, når det er fremsat i overensstemmelse med reglerne i § 490.

§ 493. Erstatningskrav, der på grundlag af almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af kriminalretlig forfølgning, behandles efter anmodning efter reglerne i dette kapitel.

14. I § 491, stk. 1, 1. pkt., udgår »i en klagesag«.

15. §§ 492 og 493 ophæves, og i stedet indsættes:

»**§ 491 a.** Erstatningskravet falder i arv efter de almindelige regler herom, dog således at krav på godtgørelse for en ikkeøkonomisk skade falder i arv, når det er fremsat i overensstemmelse med reglerne i § 490.

§ 491 b. Erstatningskrav, der på grundlag af almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af kriminalretlig forfølgning, behandles efter anmodning efter reglerne i dette kapitel.

Kapitel 42 a

*Behandling af klager over
politipersonalet*

§ 492. Den Uafhængige Politiklagemyndighed undersøger og træffer afgørelse vedrørende klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

Stk. 2. Rigspolitichefen yder efter anmodning fra Politiklagemyndigheden bistand til undersøgelsen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige undersøgelseskridt. Politiet skal, snarest muligt efter at sådanne undersøgelseskridt er foretaget, underrette Politiklagemyndigheden herom.

Stk. 4. Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling, afgiver Rådet for Politiklagesager i Grønland en vejledende udtalelse til brug for sagens oplysning, jf. § 64.

§ 492 a. Klage indgives til Politiklagemyndigheden. Indgives klagen til politiet eller anklagemyndigheden, skal den straks videresendes til Politiklagemyndigheden, medmindre klagen er egnet til notitssagsbehandling efter § 492 k. I så fald sender politiet en kopi af klagen til Politiklagemyndigheden.

Stk. 2. Klage over myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en kriminalsag kan endvidere fremsættes mundtligt til retsbogen under kriminalsagens behandling.

Stk. 3. Klage skal indgives, senest 6 måneder efter at det

forhold, som klagen angår, har fundet sted. Politiklagemyndigheden kan i særlige tilfælde se bort fra fristen.

§ 492 b. Politiklagemyndigheden kan af egen drift iværksætte en undersøgelse efter reglerne i dette kapitel.

§ 492 c. Politiklagemyndigheden undersøger sagen og sørger for, at alt relevant materiale tilvejebringes. Politiet stiller det materiale og de oplysninger til rådighed, som Politiklagemyndigheden anmoder om. Politiklagemyndigheden kan indhente oplysninger fra klageren, indklagede og andre.

§ 492 d. Politiklagemyndigheden kan afvise en adfærdsklage, hvis det findes åbenbart, at der ikke er grundlag for at indlede eller fortsætte en undersøgelse. Det skal fremgå af afgørelsen, at den er truffet på dette grundlag.

§ 492 e. Indklagede skal have udleveret en kopi af klagen eller en fremstilling af sagens omstændigheder og have adgang til at udtale sig herom.

§ 492 f. Indklagede har ret til at møde med en bisidder og en tolk. Politiklagemyndigheden kan bestemme, at udgifterne til bisidder og tolk betales af statskassen.

§ 492 g. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring til

Politiklagemyndigheden, hvis forklaringen må antages at ville udsætte den pågældende for kriminalretligt ansvar eller disciplinæransvar.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden vejleder indklagede om indholdet af stk. 1 og § 492 e, § 492 f og § 492 l, stk. 1, nr. 2. Vejledningen skal gives snarest muligt, og senest inden indklagede afgiver forklaring første gang. Det skal af sagens materiale fremgå, at indklagede har modtaget behørig vejledning.

§ 492 h. Politiklagemyndigheden kan bestemme, at forklaring skal afgives i retten.

Stk. 2. Retsmøder kan afholdes ved kredsretten i enhver retskreds, hvor oplysning i sagen må antages at kunne tilvejebringes.

§ 492 i. Politiklagemyndigheden giver møde i retsmøder, hvor der skal afgives forklaring efter § 492 h, stk. 1.

Stk. 2. Indklagede og klager skal så vidt muligt underrettes om retsmøder i sagen og have lejlighed til at være til stede.

Stk. 3. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring, såfremt forklaringen antages at ville udsætte den pågældende for kriminalretligt ansvar eller disciplinæransvar. Retten vejleder indklagede herom.

Stk. 4. Sagen behandles i kriminalretsplejens former uden medvirken af domsmænd.

§ 492 j. Afgives forklaring i retten, jf. § 492 h, beskikker retten en bisidder for klageren og indklagede.

Stk. 2. I andre tilfælde kan retten, når særlige grunde taler derfor, efter begæring fra klageren eller indklagede beskikke en bisidder for den pågældende. Politiklagemyndigheden vejleder om adgangen til at begære en bisidder beskikket, og Politiklagemyndigheden sørger for, at en anmodning herom indbringes for retten. § 492 h, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Vejledningen skal gives snarest muligt, og senest inden den pågældende afgiver forklaring første gang. Det skal af sagens materiale fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning.

Stk. 3. Bisidderbeskikkelse efter stk. 1 og 2 sker uden udgifter for klageren og indklagede.

Stk. 4. Den beskikkede bisidder skal løbende have tilsendt kopi af det materiale, som Politiklagemyndigheden tilvejebringer som led i undersøgelsen. Bisidderen må ikke uden tilladelse fra Politiklagemyndigheden overlevere det modtagne materiale til sin klient eller andre.

Stk. 5. Den beskikkede bisidder har adgang til at overvære forklaringer, der afgives af klienten hos Politiklagemyndigheden, og har ret til at stille yderligere spørgsmål til sin klient. Bisidderen underrettes om tids-

punktet for afgivelse af forklaring, der så vidt muligt skal aftales med bisidderen.

Stk. 6. Den beskikkede bisidder har adgang til at overvære forklaringer, der afgives i retten, og har ret til at stille yderligere spørgsmål. Bisidderen underrettes om tidspunktet for afholdelse af retsmøde, der så vidt muligt skal aftales med bisidderen.

§ 492 k. En adfærdsklagesag kan sluttes ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren (notitssagsbehandling). Notitssagsbehandling kan kun gennemføres, hvis klageren er indforstået hermed. Samtalen skal gennemføres hurtigst muligt efter klagens modtagelse.

Stk. 2. Indgives en adfærdsklage til politiet, kan politiet tilbyde klageren en notitssagsbehandling. I en sag, der er under behandling i Politiklagemyndigheden, kan denne myndighed bestemme, at sagen skal sendes til politiet med henblik på notitssagsbehandling, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

Stk. 3. Indhentes der som led i notitssagsbehandling en udtalelse fra indklagede, kan der ikke efterfølgende pålægges den pågældende disciplinæransvar for det eller de forhold, som indgår i notitssagsbehandlingen.

Stk. 4. Den overordnede polititjenestemand, der gennemfører samtalen efter stk. 1, skal

udarbejde en notits om det passerede. Det skal fremgå af notitsen, at klageren er vejledt om betydningen af notitssagsbehandling, og at sagen kan forlanges afgjort af Politiklagemyndigheden. Det skal af notitsen endvidere fremgå, om klageren ønsker klagen afgjort af Politiklagemyndigheden.

Stk. 5. Politiet sender kopi af notitsen til Politiklagemyndigheden, den regionale statsadvokat og rigspolitichefen.

§ 492 l. Behandlingen af en adfærdsklagesag slutes, hvis

- 1) der er grundlag for at rejse sigtelse mod indklagede,
- 2) indklagede er mistænkt for et kriminelt forhold og forlanger sagen behandlet som kriminalsag eller
- 3) det bestemmes, at sagen skal undersøges efter reglerne i lov om undersøgelseskommissioner.

Stk. 2. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2, behandles kriminalsagen efter reglerne i kapitel 42 b. Behandlingen af adfærdsklagesagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses eller gennemføres til fældende dom.

§ 492 m. Politiklagemyndigheden træffer afgørelse i klagesagen. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 492 n. Politiklagemyndighedens afgørelse i klagesagen skal træffes, inden rimelig tid

efter at myndigheden har modtaget klagen.

Stk. 2. Er afgørelsen ikke truffet inden 6 måneder efter modtagelse af klagen, skal Politiklagemyndigheden skriftligt underrette klageren og indklagede om, hvorpå sagen beror, og hvornår der kan forventes en afgørelse. Der skal gives underretning på ny, hvis der 6 måneder efter den seneste underretning fortsat ikke er truffet afgørelse.

§ 492 o. Politiklagemyndigheden underretter politidirektøren og rigspolitichefen, når der indledes en adfærdsklagesag. Politiklagemyndigheden underretter endvidere politidirektøren, statsadvokaten og rigspolitichefen om afgørelsen i adfærdsklagesager.

Stk. 2. Disciplinærundersøgelse i anledning af en klage indledes ikke, før behandlingen af adfærdsklagesagen er afsluttet.

§ 492 p. Justitsministeren kan bestemme, at en undersøgelse ikke skal foretages efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter kræver det.

§ 492 q. Politiklagemyndigheden kan behandle og afgøre en klage over en disposition, som politipersonale har truffet, hvis der er en nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og

en adfærdsklage, som Politiklagemyndigheden behandler.

§ 492 r. Reglerne i dette kapitel finder tilsvarende anvendelse i forhold til adfærd udvist af forsvarspersonale i tjenesten, når personalet udøver politimyndighed efter § 62, stk. 3, eller yder bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed. De underretninger, som omtales i § 492 o, stk. 1, sker i forhold til forsvarspersonale til politidirektøren, rigspolitichefen og Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Stk. 2. Den militære anklagemyndighed bistår Politiklagemyndigheden i sager omfattet af stk. 1.

Kapitel 42 b

Kriminalsager mod politipersonale

§ 493. Anmeldelser om kriminelle forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Indgives anmeldelsen til politiet eller anklagemyndigheden, videresendes den straks til Politiklagemyndigheden.

§ 493 a. Politiklagemyndigheden iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået et kriminelt forhold, som forfølges af det offentlige.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden iværksætter endvidere efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 492 o finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de grønlandske forhold i Politiklagemyndighedens sagsbehandling afgiver Rådet for Politiklagesager i Grønland en vejledende udtalelse til brug for sagens oplysning, jf. § 64.

§ 493 b. Sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser, der er begået af politipersonale, efterforskes ikke af Politiklagemyndigheden, hvis

- 1) den pågældende erkender sig skyldig,
- 2) hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten og
- 3) hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden efterforsker ikke sager, hvor politidirektøren har vurderet, at der i forbindelse med politipersonales overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser er tale om udrykningskørsel i et køretøj mærket med politiets kendetegn eller

med synlige udrykningssignaler.

Stk. 3. Politidirektøren underretter Politiklagemyndigheden og rigspolitichefen om udenretligt vedtagne bøder og betingede frakendelser af førerretten i sager omfattet af stk. 1.

§ 493 c. Ved behandlingen af de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, udøver Politiklagemyndigheden under efterforskningen de beføjelser, der ellers tilkommer politiet, jf. dog § 493 d, stk. 3.

Stk. 2. Rigspolitichefen yder efter anmodning fra Politiklagemyndigheden bistand under efterforskningen.

Stk. 3. Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningsskridt. Politiet skal, snarest muligt efter at sådanne efterforskningsskridt er foretaget, underrette Politiklagemyndigheden herom.

§ 493 d. Offentlig påtale i de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, tilkommer statsadvokaten, medmindre påtale efter denne lov eller regler fastsat i medfør af loven tilkommer Rigsadvokaten eller justitsministeren. Adgangen til at opgive påtale tilkommer påtalemyndigheden.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden udøver ved behandlingen af de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, de beføjelser, der ellers tilkommer politiet efter §

337, stk. 2. Politiklagemyndighedens afgørelser efter 1. pkt. kan påklages til statsadvokaten.

Stk. 3. Statsadvokaten udøver ved behandlingen af de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, de beføjelser, der ellers tilkommer politiet efter § 338, stk. 3.

Stk. 4. Statsadvokaten varetager udførelsen af de sager, der er nævnt i §§ 493 og 493 a, ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

§ 493 e. Når efterforskningen er afsluttet, sender Politiklagemyndigheden sagen til statsadvokaten med henblik på afgørelse af tiltalespørgsmålet.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden udarbejder en redegørelse til statsadvokaten om efterforskningen. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af efterforskningen og oplysning om de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse. Redegørelsen kan indeholde en vurdering af vægten af de fremkomne beviser.

Stk. 3. Statsadvokaten kan anmode Politiklagemyndigheden om at foretage yderligere efterforskning.

Stk. 4. Politiklagemyndigheden kan påklage statsadvokatens afgørelser efter § 493 d, stk. 1 og 3, til Rigsadvokaten. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren. Fristen for at klage er 4 uger, efter at Politiklagemyndigheden har fået meddelelse om afgørelsen.

Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

§ 493 f. Er der ikke inden 1 år fra modtagelsen af en anmeldelse om et kriminelt forhold, der er omfattet af dette kapitel, truffet afgørelse om afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen, påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning, skal der gives skriftlig underretning til anmelder og de personer, der skal underrettes om statsadvokatens afgørelse efter § 493 d, stk. 1 og 3, eller Politiklagemyndighedens afgørelse efter § 493 d, stk. 2.

Stk. 2. Underretning efter stk. 1 skal ligeledes gives, hvis der ikke, inden 1 år efter at Politiklagemyndigheden har indledt efterforskning i sager omfattet af § 493 a, stk. 2, er truffet afgørelse om indstilling af efterforskningen, påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning.

Stk. 3. Der skal gives underretning på ny, hvis der 6 måneder efter den seneste underretning fortsat ikke er truffet afgørelse.

§ 493 g. Retten beskikker en forsvarer, hvis det følger af bestemmelserne i kapitel 32 eller særlige grunde taler derfor

§ 493 h. Retten beskikker en bisidder for den forurettede,

hvis det følger af bestemmelserne i kapitel 33, eller efter anmodning fra den pågældende, hvis særlige grunde taler derfor.

Stk. 2. Er forurettede afgået ved døden, beskikker retten efter anmodning fra forurettedes nære pårørende en bisidder for de pårørende, når forholdene taler derfor.

Stk. 3. Bisidderen har adgang til det materiale, som Politiklagemyndigheden har tilvejebragt i sagen, uanset om der er rejst tiltale i sagen.

Stk. 4. Bisidderen har ret til at overvære afhøringer af den forurettede såvel hos Politiklagemyndigheden som retten og har ret til at stille yderligere spørgsmål til den forurettede. Bisidderen har ret til at gøre indsigelse mod en bevisførelse i strid med retsplejelovens § 157, stk. 2. Bisidderen underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder. Retsmøder, hvor forurettede skal afhøres, berammes så vidt muligt efter aftale med bisidderen. Bisidderen underrettes om andre retsmøder.

Stk. 5. Bisidderen må ikke uden Politiklagemyndighedens samtykke overlevere det modtagne materiale til den forurettede eller andre, og bisidderen må ikke uden Politiklagemyndighedens samtykke gøre den forurettede eller andre bekendt

med indholdet af materiale i sagen, som ikke vedrører forurettede.

Stk. 6. Hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det nødvendigt, kan reglerne i stk. 3 og stk. 4 fraviges, eller Politiklagemyndigheden kan give bisidderen pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som er modtaget fra Politiklagemyndigheden. Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen.

Stk. 7. Stk. 3-6 finder tilsvarende anvendelse på en bisidder, der er antaget af den forurettede eller den forurettedes nære pårørende.

Stk. 8. Bestemmelserne i kapitel 33 finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 493 i. Statsadvokaten kan bestemme, at en kriminalsag, der omfatter flere forhold eller flere sigtede, i sin helhed skal efterforskes af Politiklagemyndigheden efter bestemmelserne i dette kapitel, hvis en sådan behandling er påkrævet med hensyn til et af forholdene eller en af de sigtede og en samlet efterforskning skønnes hensigtsmæssig.

Stk. 2. Politiklagemyndigheden kan behandle en klage over en disposition, som politipersonale har truffet, hvis der er en

nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og en igangværende efterforskning i Politiklagemyndigheden.

Stk. 3. Statsadvokaten træffer afgørelse i dispositionsklager omfattet af stk. 2.

§ 493 j. Bestemmelserne i denne lov om behandlingen af kriminalsager finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

§ 493 k. Justitsministeren kan bestemme, at en sag ikke skal behandles efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter kræver det.

§ 493 l. Erstatningskrav, der rejses af en person, der er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, eller rejses af nære pårørende til en person, der er afgået ved døden som følge af politiets indgriben, eller mens afdøde var i politiets varetægt, behandles på begæring efter fremgangsmåden i kapitel 42. Erstatningskrav skal dog fremsættes inden 2 måneder efter endelig afgørelse i en sag omfattet af § 493 a, stk. 2, eller i en kriminalsag mod politipersonale i anledning af skade eller dødsfald som nævnt i 1. pkt.

Stk. 2. Udgifter til advokatbeskikkelse i sager, der er omfattet af stk. 1, afholdes af statskassen.

§ 493 m. Reglerne i dette kapitel finder tilsvarende anvendelse i forhold til kriminelle forhold begået af forsvarspersonale i tjenesten, når personalet udøver politimyndighed efter § 62, stk. 3, eller yder bistand til politiet efter §§ 24 a-24 d i lov om politiets virksomhed. De underretninger, som omtales i § 492 o, stk. 1, jf. § 492 a, stk. 3, sker i forhold til forsvarspersonale til politidirektøren, rigspolitichefen og Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Stk. 2. Militær straffelov finder ikke anvendelse i tilfælde omfattet af stk. 1.

Stk. 3. Den militære anklagemyndighed bistår Politiklagemyndigheden og statsadvokaten i sager omfattet af stk. 1. Efter indstilling fra Politiklagemyndigheden kan videre forfølgning af sager omfattet af stk. 1 overlades til den militære anklagemyndighed til behandling i den militære retsplejes former, hvis viden om militærfaglige forhold eller militærspecifikke regler er af særlig betydning for sagen, og hvis statsadvokaten og den militære anklagemyndighed er enige herom.«

§ 540. ---Stk. 2. ---

Stk. 3. Ved forkyndelsen af ankemeddelelsen søges det så vidt muligt oplyst hos tiltalte, om denne anker dommen, og hvilken påstand tiltalte nedlægger for landsretten, herunder om påstan-

16. I § 540, stk. 3, 2. pkt., ændres »§ 596, stk. 2« til: »§ 536, stk. 2«.

den omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld. Fremkommer der oplysninger herom, noteres de straks på ankemeddelelsen af den, som foretager forkyndelsen. I øvrigt gives der ved forkyndelsen vejledning om muligheden og fristen for anke efter § 596, stk. 2.

§ 597. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Politimesteren kan bemyndige andre personer end polititjenestemænd til at udføre fogedforretninger i henhold til stk. 3.

§ 735. Retten i Grønland fastsætter og oppebærer afgiften. Politimesteren i Grønland fastsætter og oppebærer dog afgiften for ind- og udsættelsesforretninger, der foretages af politiet efter § 724, stk. 1.

§ 745. Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd sammensættes af 8 medlemmer bestående af repræsentanter for Politimesteren i Grønland, kriminalforsorgen i Grønland, Socialdirektoratet, Sundhedsdirektoratet, Kanukoka og frivillige organisationer, arbejdsgeberorganisationer og lønmodtagerorganisationer i Grønland. Repræsentanterne for de frivillige organisationer samt arbejdsgeber- og lønmodtagerorganisationerne udpeges af justitsministeren efter indstilling fra henholdsvis Kulturdirektoratet, Grønlands Arbejdsgeberforening og Sulinermik Inuusutisarsiteqartat Kattuffiat (SIK).

1. Overalt i loven, ændres »politimesteren« til: »politidirektøren« og »Politimesteren« til: »Politidirektøren«.

17. I § 735, *stk. 1, 2. pkt.*, og § 745, *stk. 1, 1. pkt.*, og *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »Politimesteren i Grønland« til: »Grønlands Polititi«.

17. I § 735, *stk. 1, 2. pkt.*, og § 745, *stk. 1, 1. pkt.*, og *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »Politimesteren i Grønland« til: »Grønlands Polititi«.

Stk. 2. ---

§ 2

I kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 7. september 2017, som ændret ved § 2 i lov nr. 1718 af 27. december 2018 og § 1 i lov nr. 168 af 27. februar 2019, foretages følgende ændringer:

§ 21. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. Frafaldes forfølgningen, uden at beslutning herom omgøres af rigsadvokaten inden for den almindelige omgørelsesfrist, løber påtalefristen videre, som om forfølgningen ikke havde fundet sted. Dette gælder også, når forfølgningen standses på ubestemt tid. Skyldes standsningen, at sigtede har unddraget sig forfølgningen, medregnes forfølgningstiden dog ikke ved beregningen af påtalefristen.

177. Bøde fuldbyrdes i overensstemmelse med § 128 af politimesteren.

Stk. 2. ---

§ 195. ---

Stk. 2. En foranstaltning med anstaltsanbringelse af kortere varighed kan i særlige tilfælde fuldbyrdes i detention efter regler, der fastsættes af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland i samarbejde med politimesteren.

Stk. 3. ---

1. I § 21, *stk. 6, 2. pkt.*, ændres »rigsadvokaten« til: »den overordnede anklagemyndighed«.

2. I § 177, *stk. 1*, og § 195, *stk. 2*, ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«.

2. I § 177, *stk. 1*, og § 195, *stk. 2*, ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«.

3. Efter § 241 indsættes i kapitel 44:

»241 a. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at personer, der den 1. august 2019 som led i et udslusningsforløb var overført fra psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark til anstalt i Grønland, skal overføres til en forvaringsafdeling under Kriminalforsorgen i Grønland, hvis den forvaringsdømte viser sig uegnet til ophold i åben afdeling, eller hvis denne anbringelse viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om overførsel efter stk. 1.«

§ 3

I færdselslov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 995 af 26. oktober 2009, foretages følgende ændring:

§ 49. Krav om erstatning for skader forvoldt af motordrevne køretøjer skal være dækket af en ansvarsforsikring i et forsikrings-selskab, der lovligt driver forsikringsvirksomhed i Grønland. Forsikringsselskaber, der tegner ansvarsforsikring for motordrevne køretøjer i Grønland, skal være medlem af Dansk Forening for International Motorkøretøjsforsikring (DFIM). Betingelserne for betaling af løbende ydelser til DFIM fastsættes af justitsministeren. Forsikringsselskaber, der

1. I § 49, stk. 1, 4. pkt., ændres »Politimesteren i Grønland« til: »Grønlands Politi«.

ønsker at tegne ansvarsforsikring for registreringspligtige motordrevne køretøjer i Grønland, skal herudover anmelde dette til Politimesteren i Grønland.

Stk. 2-4. ---

§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne.

Stk. 2. Loven gælder ikke for Grønland, men kan med undtagelse af §§ 22 og 23 ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

§ 1. Det er forbudt uden tilladelse fra politimesteren i Grønland at indføre, tilvirke, erhverve, besidde, bære eller anvende

- 1) pistoler, revolvere og andre korte håndskydevåben,
- 2) hel- og halvautomatiske geværer, herunder halvautomatiske glatløbede haglgeværer, som kan indeholde mere end 2 haglpatroner,
- 3) maskinpistoler,
- 4) maskingeværer,

§ 4

I lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning foretages følgende ændring:

1. I § 26 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* De dele af loven, som i medfør af stk. 2 er sat i kraft for Grønland, kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.«

§ 5

I våbenlov for Grønland, jf. lov nr. 1008 af 19. december 1992, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, *stk. 1*, § 10, *stk. 2*, *stk. 5* og § 11, ændres »politimesteren i Grønland« til: »politiet«.

- 5) piber, låsestole, bundstykker og baskyler til de våben, der er nævnt under nr. 1-4,
- 6) ammunition til de våben, der er nævnt under nr. 1-4, derunder også patronhylstre, tændskruer, fænghætter, brandrør og projektiler.

Stk. 2. Luft- og fjederbøsser er undtaget fra forbudet i stk. 1.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at andre end de i stk. 1 nævnte våben omfattes af forbudet. Endvidere kan justitsministeren undtage våben omfattet af stk. 1, herunder halv-automatiske geværer, der anvendes erhvervsmæssigt til jagtformål, fra lovens kontrolordning. Politimesteren i Grønland kan fastsætte regler om, at ammunition omfattet af stk. 1, nr. 6, er undtaget fra lovens kontrolordning.

§ 6. Politimesteren i Grønland fastsætter i en tilladelse efter § 1 sådanne vilkår vedrørende opbevaring og rådigheden, som må antages at være påkrævet af hensyn til sikkerheden.

§ 10. ---

Stk. 2. Tilladelse til udførsel til Danmark meddeles dog af politimesteren i Grønland.

§ 11. Afgørelser truffet af politimesteren i Grønland i henhold til loven kan ikke indbringes for justitsministeren.

2. I § 1, stk. 3, 3. pkt., og § 6, ændres »Politimesteren i Grønland« til: »Politiet«.

2. I § 1, stk. 3, 3. pkt., og § 6, ændres »Politimesteren i Grønland« til: »Politiet«.

1. I § 1, stk. 1, § 10, stk. 2, stk. 5 og § 11, ændres »politimesteren i Grønland« til: »politiet«.

1. I § 1, stk. 1, § 10, stk. 2, stk. 5 og § 11, ændres »politimesteren i Grønland« til: »politiet«.

§ 6

I forvaltningsloven, jf. lov nr. 571 af 19. december 1985, foretages følgende ændring:

§ 37. Loven gælder ikke for sager om færøske og grønlandske anliggender, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for sådanne sager med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger. Dette gælder dog kun for sager, der er eller har været under behandling af rigsmyndigheder. Givet på Amalienborg, den 19. december 1985.

1. I § 37 indsættes som *stk. 2*:
»*Stk. 2.* De dele af loven, som i medfør af *stk. 1* er sat i kraft for Grønland, kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvis i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.«